

št. 196 (21.129) leto LXX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 24. novembra 1943 v vasi Zákriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuši od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, od 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 7786339
GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 356320, fax 0481 356329
ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

NEDELJA, 24. AVGUSTA 2014

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI
Poste Italiane s.p.a. - Spedizione in
Abbonamento Postale - DL 353/2003
convertito in Legge 27/02/2004
n° 46) art. 1, comma 1, NE/15

1,20 €

Samostojno ministrstvo da, samostojno ministrstvo ne?

RADO GRUDEN

Samostojno ministrstvo da, samostojno ministrstvo ne, to je zdaj vprašanje. Tako nekako bi lahko »po hamletovsko« strnil dogajanje zadnjih dni v Sloveniji, ko se ob nastajanju nove vlade nujno govoriti tudi o odnosu Slovenije do Slovencev v zamejstvu in po svetu. V zadnjem osnutku koaličske pogodbe, ki je krožil po medijih, namreč ni jasno ali bo ministrstvo za Slovence po svetu še naprej samostojno ali pa bo kot urad »prilepljeno« k zunanjemu ministrству.

Gre za občutljivo temo, ki je takoj nekoliko dvignila temperaturo predvsem med Slovenci v Italiji in deloma tudi na avstrijskem Koroškem. Prisoten je namreč strah, da ne bi prišlo do kupčkanja med koaličskimi partnericami za eno ministrstvo več ali manj, pri čemer pa bi bila skrb za rojake na tujem v drugem planu. Pozivi Slovenske kulturno-gospodarske zveze, Sveta slovenskih organizacij in Narodnega sveta koroških Slovencev verjetnemu novemu slovenskemu premierju Miru Cerarju, naj njegova vlada posveti največjo možno pozornost Slovencem v sosednjih državah in izseljenstvu, zato niso nepričakovani. Žal so se oglasile le tri organizacije, pa še te z dvema ločenima pozivoma. Najbrž bi bilo bolj učinkovito, če bi se glede tega oglasila Slovenska manjšinska koordinacija SLOMAK, ki združuje vse krovne organizacije Slovencev v sosednjih državah.

Sloveniji ni mogoče ocitati, da se ni zanimala za probleme Slovencev v zamejstvu. Tudi nje na vloga je bila pri reševanju težav rojakov v sosednjih državah z ustreznimi intervencijami pri partnerjih v teh državah večkrat odločilnega pomena. In nobenega razloga ni, da bi dvomili, da ne bo tako tudi v bodoče. Je pa v zadnjem času prišlo do zaskrbljujočega zmanjšanja sredstev, ki jih slovenska vlada redno namenja za pomoč Slovencem v Italiji, Avstriji, Madžarski in na Hrvaškem.

Samostojno ministrstvo za Slovence na tujem ima gotovo velik simbolični pomen. Toda še bolj pomembno je, da ima to ministrstvo (ali urad) strokovno osebje in tudi zadostne pristojnosti, ki mu bodo omogočile večjo samostojnost pri odločjanju. Predvsem kar zadeva pristojnosti, doslej ni bilo tako in je bil urad prevečkrat odvisen od dobre volje tega ali onega ministrstva oziroma vlade. Če se bo to spremenilo, bo to velik korak naprej, razprave o samostojnem ministrstvu pa bodo v bistvu postale brezpredmetne.

ITALIJA, SLOVENIJA - Promet bo po predvidevanjih gost tudi danes

V FJK in Sloveniji prava gneča vozil

NOVA GORICA - Gledališče
Mednarodne ambicije

NOVA GORICA - Vodenje Slovenskega narodnega gledališča je prevzela Neda Rusjan Bric, ki želi novogoriški teater vpeti v mednarodni prostor in iz obmejnega položaja narediti prednost, zaradi katere bi postal poseben in privlačen za mlade kadre ter za občinstvo. Tudi za tisto z druge strani meje.

Na 9. strani

Poletni seminar za slovenske šolnike
Na 3. strani

Dunajski salon tokrat o sodobni umetnosti
Na 4. strani

Jezikovna zmeda na zabojnikih za smeti
Na 5. strani

V Števerjanu še brez dodatka k davku Irpef
Na 8. strani

Ta teden imenovanja za ravnatelje
Na 8. strani

BAZOVIŠKI JUNAKI
Še dva tedna do osrednje slovesnosti

TRST, LJUBLJANA - Na italijanskih in slovenskih cestah oz. avtocestah je bil včeraj vroč dan. Poleg zastojev v raznih italijanskih deželah so bile dolge kolone vozil tudi v Furlaniji-Julijski krajini, najdaljšo pa so zabeležili v smeri proti Benetkom. Prava gneča je bila tudi v Sloveniji, kjer so bili dolgi zastoji pri Ljubljani in na severu države ter na mejnih prehodih.

Številni turisti, ki so se vrátili iz letovičarskih krajev v Sloveniji in na Hrvaškem so povzročili dolge zastope v deželi FJK na avtocestah A4 Trst-Benetke in A23 Trbiž-Videm. Pri Moščenicah (na sliki Doto Damj@n) je v smeri iz Trsta proti Benetkom nastala 6-kilometrska kača vozil. V Sloveniji pa je bil na vzhodni ljubljanski obvoznici iz smeri Zadobrove proti predoru Golovec in naprej proti Barju oz. proti Primorski ponadne 20 kilometrov dolg zastoj.

Promet bo po predvidevanjih zelo gost tudi danes.

Na 3. strani

TRST - Samo dva tedna nasločita od osrednje spominske slovesnosti, ki bo v nedeljo, 7. septembra 2014, ob 15. uri pri spomeniku štirim ustreljenim junakom na gmajni pri Bazovici. Letošnji spored se bo začel v četrtek, 4. septembra 2014, ob 20. uri v Kulturnem domu na Prosek, kjer bodo predstavili ponatis knjige Vekoslava Špangerja Bazoviški spomenik.

Na 4. strani

TRST - Ugotovitve karabinjerjev
Vse več droge med mladoletnimi

OBLETNICA
Enkratna ★
zgodovina
našega dnevnika

Evergreen
TUTTO GIARDINO

Prodaja
Bukovih in hrastovih drv
Bukovih in jelkovih peletov

Ul. Dragotin Kette, 13 A
Bazovica (Trst)
tel. +39 040 226894
mob. +39 393 7741336

Z odlokom z dne 31.01.11 je Ministrstvo za Infrastrukture in Promet pooblastilo tudi upokojene zdravnike za izdajo zdravniških potrdil o psihofizični sposobnosti za vožnjo.

Dr. Giuseppe CARAGLIU
torej izdaja

zdravniška potrdila za podaljšanje veljavnosti vozniškega dovoljenja z novim spletnim postopkom,
še vedno v ul. Rossetti 5,
vsak dan od 10h do 12h

in od 15h do 17h.

Ob sobotah pa od 10h do 12h.

Po potrebi, pokličite na tel. št. 339 6931345.

BLIŽNJI VZHOD - Po torkovem propadu devetdnevnega premirja

Število žrtev v Gazi narašča Egipt vabi na nova pogajanja

GAZA - V izraelskem zračnem napadu na območju Gaze je bilo včeraj ubitih pet Palestincev, več je bilo ranjenih, so sporočili palestinski viri. Napad, ki je terjal življenja 47-letne ženske, dveh otrok in dveh moških, članov iste družine, se je zgodil v kraju al Zavjada. V napadu na sosesko Sabra v mestu Gaza pa je bilo ranjenih 40 civilistov, navajajo palestinski viri.

Po navebah očividev in palestinskih oblasti sta bili v izraelskih napadih uničeni dve mošjeji v Han Junisu na jugu Gaze, tretja, v begunkem taborišču Šati, ki je že bila poškodovana, pa je bila znova bombardirana.

Izraelska vojska je sporočila, da je včeraj izvedla več kot 20 zračnih napadov na Gazo, na izraelsko ozemlje pa so priletele najmanj tri palestinske rakete.

Od torka, ko so propadla pogajanja med Izraelci in Palestinci o premirju, s čimer se je končala devetdnevna prekinitev ognja.

vna prekinitev ognja, je bilo ubitih 81 Palestincev in štiriletni izraelski deček. Po podatkih palestinskega ministrstva za zdravje je bilo od začetka izraelske ofenzive na Gazo v začetku julija ubitih že 2096 Palestincev, 10.540 pa je bilo ranjenih.

Palestinski predsednik Mahmut Abas pa je včeraj sporočil, da bo Egipt izraelsko in palestinsko delegacijo povabil v Kairo na nova pogajanja o trajnejši prekinitev ognja na območju Gaze. »Egipt bo povabil odpolance, naj se vrnejo za pogajalsko mizo in razmisljajo o dolgotrajnem premirju,« je dejal Abas po pogovorih z egipotvskim predsednikom Abdelom Fatahom al Sisijem.

Prejšnji krog pogajanj je propadel v torek, s čimer se je končala krhka devetdnevna prekinitev ognja. Izrael od takrat nadaljuje napade, Hamas pa z rakетami znova obstreljuje izraelsko ozemlje.

Mahmut Abas (levo) in Abdel Fatah al Sisi na pogovorih v Kairu

Migranti: 20 mrtvih in 200 pogrešanih ljudi

TRIPOLI - Dvajset mrtvih in 200 pogrešanih migrantov je začasni obračun ponovne nesreče na morju, do katere je prišlo v noči na soboto približno 50 kilometrov (30 milij) vzhodno od glavnega libijskega mesta Tripolija. V brodolomu večjega plovila, na katerem je našlo mesto okrog 250 večinoma somalskih in eritrejskih beguncov, se je rešilo samo 16 ljudi, med katerimi je bila tudi enoletna deklica. Do sinoči so reševalne ekipe našle 20 trupel, je sporočila libijska obalna straža. Med mrtvimi pa je bil tudi 18-mesečni otrok, ki je sicer nosil rešilni jopič. Plovilo je bilo namenjeno v Evropo in po vsej verjetnosti v Italijo.

Islandija razglasila rdeči alarm

REYKJAVIK - Islandija je včeraj razglasila rdeči alarm za letalski promet zaradi ognjenika Bardarbunga, ki je začel bruhati lava. Najvišja rdeča stopnja pomeni, da bi ognjenik lahko izbruhnil večjo količino pepela. Islandske oblasti so v sredo evakuirale turiste z območja ognjenika, ker bi lahko prišlo do erupcije.

Bardarbunga je največji ognjenik na otoku, ki ga pokriva 500 metrov debel ledeni pokrov ledene ka Vatnajökull. Nahaja se na ne-naseljenem območju več kot 300 kilometrov od prestolnice Reykjavik. Znanstveniki so ta teden opozorili, da bi taljenje ledu zaradi izbruba ognjenika lahko povzročilo poplave na območju severno od ledenika. Oblasti so se za evakuacijo odločile, ker so v noči na sredu na območju zabeležili okoli 300 potresnih sunkov.

Na Islandiji se bojijo, da se bo ponovil scenarij iz leta 2010, ko je ognjenik Eyjafjöld pod ledenikom Eyjafjallajökull izbruhal ogromen oblak pepela, ki ga je odneslo nad Evropo. Pepel je povzročil največje zaprtje zračnega prostora po drugi svetovni vojni, in sicer zaradi bojazni, da bi poškodoval letalske motorje. Izbruh je poskrbel za globalni prometni kaos, na tleh je obtičalo več kot osem milijonov potnikov.

ITALIJA - Premier Renzi se pripravlja na evropski vrh v Bruslju

»EU mora državam, ki izvajajo reforme, omogočiti prožnost«

RIM - Besede predsednika Evropske centralne banke Mario Draghija odražajo zdravo pamet, kajti dejal je, da se mora vsak, ki izvaja reforme, sposluževati vseh možnih instrumentov za fleksibilnost. To je povedal italijanski premier Matteo Renzi v včerajnjem intervjuju za neko lokalno zasebno televizijsko postajo. Renzi je v intervjuju v bistvu postavil izhodišča za bližnji evropski vrh, ki bo 30. avgusta v Bruslju. Rim bo spoštoval pravilo o 3 odstotnem deficitu, je povedal med drugim Renzi, »toda Evropska unija ne pomeni samo krčenje, omejitve in spread.«

Renzi je dejansko potrdil, da sta z Draghijem »ponovno uglašena« po domnevnih polemikah, do katerih naj bi prišlo v poletnem obdobju. Sicer pa je Renzi poudaril, da se morajo odnositi z Evropskim unijo spremeniti. Ko se slišijo besede, češ da bo Evropa resila Italijo, je treba odgovoriti, da je Italija tista, ki daje de-

Italijanski premier Matteo Renzi

nar Evropi in ne obratno. Rim pa nikogar ne prosi za pomoč, ampak zahteva spoštovanje, je dodal Renzi.

Europska unija mora vsekakor spremeniti svojo vlogo, je nadaljeval Renzi.

»Če moram biti član organizacije birokratov, imam teh že dovolj v Italiji in zato ne potrebujem Evrope,« je dejal Renzi, po mnenju katerega mora biti Evropa kraj za politiko in ne za birokracijo.

Italijanski premier je v intervjuju spet napadel sindikate, ki napovedujejo vroč september. »Ali so se sindikati razjezili? Nič ne de, saj se vedno jezijo,« je dejal in glede dodatnih 80 evrov pri plačah pojasnil, da »ni res, kot trdijo nekatere, da niso spodbudili potrošnje«. Naspotno, analize so pokazale, da se je trend potrošnje v primerjavi s preteklostjo spremenil, je prepričan italijanski premier.

Renzi je še izrazil mnenje, da je potrebno državo iztrgati iz rok običajnih kaptitalistov, ki obiskujejo »običajne salone« in v njih odločajo o pomembnih poslih. Okna teh salonov je treba odpreti, da se napolnijo z novim in svežim zrakom. To je tista kulturna revolucija, ki jo potrebuje Italija, je še povedal Renzi.

WASHINGTON - Za spodbujanje gospodarstva

Predsednik ECB Mario Draghi prepričan v učinkovitost junija sprejetih ukrepov

WASHINGTON - Predsednik Evropske centralne banke (ECB) Mario Draghi je prepričan, da bodo junija sprejeti ukrepi za spodbujanje gospodarstva učinkoviti. Na trdnevnem simpoziju ameriške centralne banke v ZDA je prvi mož ECB v petek znova spomnil, da morajo tudi države območja evra opraviti svoj del na naloge in nadaljevati z reformnimi ukrepi. »Prepričan sem, da bo paket ukrepov, ki smo jih predstavili junija, spodbudil povpraševanje, mi pa smo še vedno pripravljeni, da prilagodimo svojo politiko,« je dejal ob začetku trdnevnega simpozija. Ob tem pa je prvi mož ECB tudi spomnil države območja evra, da morajo nadaljevati z reformami. »Obstajajo pomembni razlogi, zakaj so nacionalne strukturne reforme problem, z reševanjem katerega ne smemo odlašati. Te reforme vključujejo trg dela in ukrepe za izboljšanje poslovnega okolja,« je dodal.

Svet ECB je namreč junija sprejel niz ukrepov za boj proti deflacijskim tveganjem

Mario Draghi verjame v okrevanje gospodarstva

ITALIJA - Umor Yare Gambirasio Osumljenc naj bi obiskoval spletni strani s pedopornografsko vsebino

BERGAMO - Preiskovalci, ki obravnavajo umor triajstletne Yare Gambirasio, do katerega je prišlo pred slabimi štirimi leti, so naleteli na sumljive raziskave v enem od dveh računalnikov, ki so ob aretaciji zasegli Massimu Giuseppeju Bossetti, ki se od junija nahaja v zaporu zaradi suma umora deklica. Bossetti naj bi namreč obiskal nekatere spletni strani s pedopornografsko vsebino in tam v iskalni niz natipkal besedo »trajstletnice« ter tudi poskrbel za opis zaželenih telesnih značilnosti. Bossetti naj bi omenjeno besedo natipkal vsaj petkrat, preiskovalci pa niso še ugotovili, kdaj naj bi se bilo to zgodilo, razen v enem primeru, ko je bila beseda vtipkana maja letos, se pravi mesec dni pred Bossettijevo aretacijo. Vendar vsaj za zdaj kaže, da osumljenc ni prenašal pedopornografskih slik in videoposnetkov v svoj računalnik, ampak da je samo obiskoval tovrstne spletnne strani. Bossetti je odvetnik Claudio Salvagni je vesti o obiskovanju pedopornografskih spletnih strani označil za netočne, saj do obiska tovrstnih strani sploh naj ne bi prišlo, obramba pa bo nova razkritja preverila z lastnimi konzulenti. Sicer so se preiskovalci že takoj po Bossettijevi aretaciji zanimali za vsebino njegovih računalnikov, glede tega so zaslišali tudi njegovo ženo Marito Comi, ki pa je na nasvet odvetnika molčala.

PROMET - V FJK 23 kilometrov dolga kača vozil, v Ljubljani 20 kilometrov v smeri Primorske

Dolgi zastoji v FJK, prava gneča v Sloveniji

TRST, LJUBLJANA - Na italijanskih in slovenskih cestah oziroma avtocestah je bil včeraj vroč dan. Poleg zastojev v raznih italijanskih deželah so bile dolge kolone vozil tudi v deželi Furlaniji-Julijski krajini, najdaljšo pa so zabeležili v smeri proti Benetkam. Prava gneča je bila tudi v Sloveniji, kjer so bili dolgi zastoji pri Ljubljani in na severu države, pa tudi na mejnih prehodih.

Številni turisti, ki so se vračali iz letovičarskih krajev v Sloveniji in na Hrvaškem so povzročili dolge zastoje v FJK na avtocestah A4 Trst-Benetke in A23 Trbiž-Videm. Pri Moščenicah je v smeri iz Trsta proti Benetkom nastala 6-kilometrska kača vozil. Na odseku za Benetke oziroma Trbiž je bila 4 kilometre dolga kolona vozil (v smeri Benetk), medtem ko so na odseku med Palmanovo in Latisano zabeležili kar 23 kilometrov dolgo kolono, ravno tako v smeri proti Benetkom. Med Vidmom in Palmanovo se je proti Benetkom vila 18 kilometrov dolga kolona vozil. Promet bo po predvidenih zelo gost tudi danes.

V Sloveniji je bil na vzhodni ljubljanski obvoznici iz smeri Žadobove proti predoru Golovec in naprej proti Barju oziroma proti Primorski popoldne po podatkih Prometno-informacijskega centra za državne ceste 20 kilometrov dolg zastoj. Zastoj je bil tudi iz smeri Dolenjske proti Primorski. Občasno so zapirali predor Mali vrh, kjer je nastal 14-kilometrski zastoj. Na gorenjski avtocesti med galerijo Moste in predorom Karavanke v smeri

Avtstrije je bila 10-kilometrska kolona in so zato na prometno-informacijskem centru priporočali izvoz Lesce. Na gorenjski avtocesti med priključkom Šmartno, mimo Brda na zahodni ljubljanski obvoznici proti Primorski pa je bil zastoj dolg devet kilometrov, saj so občasno zapirali predor Šentvid iz smeri Avstrije. Zastaji so bili tudi na Hrvaškem iz Istre proti Sloveniji, v Avstriji pa pred predorom Karavanke proti Sloveniji in v Italiji.

Vozniki so dolgo čakali tudi na mejnih prehodih. Na Gruškovju pri izstopu iz Slovenije so vozniki čakali 15 minut, pri vstopu pa 30 minut. Na mejnem prehodu Starod je bila čakalna doba za vstop v Slovenijo 45 minut, na prehodu Dragonja za vstop in izstop iz Slovenije več kot 50 minut, na Sočergi pa za vstop v Slovenijo 15 minut.

Na slovenskih in italijanskih cestah so bili včeraj dolgi zastoji. Na sliki kolona vozil na cesti, ki povezuje Bazovico s Ključem

FOTODAMJ@N

SLOVENIJA - Petkov incident močno odmeva

Življenje ustreljenega policista še vedno visi na nitki

LJUBLJANA - V slovenski javnosti močno odmeva petkov incident v Litiji, kjer je vojak med nadzorom prometa ustrelil policista. Policijska preiskava se nadaljuje, na dan prihajo tudi podrobnosti o psihičnih težavah 26-letnega vojaka. Slovenska vojska ga je začasno suspendirala, grozi mu prenehanje delovnega razmerja.

Podrobnosti uradne analize izsledkov policijske preiskave bo policija javnosti predstavila predvidoma prihodnjem teden. Doslej je znano to, da je v petek popoldne mlajši voznik ustrelil v glavo policista, ki ga je ustavil. Policistovo življenje v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana še vedno visi na nitki, v isti bolnišnici pa tudi strelec ostaja v zdravniški oskrbi. Drugi policist, ki je bil prav takoj na kraju dogodka, je namreč med begom osušljencu nanj streljal in ga poškodoval, a njegove poškodbe naj ne bi bile hujše.

Izkazalo se je, da je storilec pripadnik Slovenske vojske, na družbenem omrežju Twitter pa je včeraj zaokrožila povezava do spletnega bloga, ki naj bi mu pripadal. Gre za 26-letnika iz Gabrovke. V zapisu, ki ga je v angleščini poimenoval Žalostna zgodba mojega življenja, med drugim opisuje težko otroštvo in poudarja, da se nikoli ni čutil spretetega v družbi. Nekajkrat omeni tudi željo po samomoru. Opisuje tudi raz-

mere v vojski, kjer pravi, da je bil šikaniran. Zato je tudi zbolel za motnjami prehranjevanja, zaradi česar se je več mesecev tudi zdravil, še piše. V Slovenski vojski navedbe o šikaniranju zanikajo. So pa potrdili, da je bil omenjeni vojak že večkrat obravnavan zaradi različnih odklonov, predvsem disciplinskih.

Tako družini ustreljenega policista kot njegovemu policijskemu partnerju, ki je streljal na storilca, je policija ponudila psihosocialno pomoč. »Stojimo jim ob strani in pomagamo, kolikor lahko,« so poudarili na Generalni policijski upravi.

Streljanja na policiste so se v preteklosti že dogajala, a niso pogosta. Se je pa že zgodil podoben dogodek: leta 1997 je na policijski postaji Kočevje pripadnik posebne enote Slovenske vojske umoril dežurnega policista in nato storil samomor.

Zadnja letna poročila o delu policije kažejo, da policiste najpogosteje napadejo z nevarnimi predmeti, pogosto jih tudi udarijo, odrivajo, grabijo, davijo ali grizejo. Stivilo napadov na policiste v zadnjih letih je sicer dokaj nespremenljivo. Letno beležijo okoli 250 napadov, v prvi polovici letosnjega leta pa so bili 103 napadi na policiste, kaže statistika policije.

Zračni vrtinec nad Lignanom

LIGNANO - Včeraj popoldne se je nad Lignanom znesel zračni vrtinec, ki je povzročil tudi nekaj škode na območju plaže. Močan veter je zvili nosilce strehe velikega šotorja, po zraku pa je letelo tudi nekaj velikih sončnikov. Na srečo je vse skupaj trajalo le kratek čas, tako da so lahko zaposleni na plaži in tehniki civilne zaščite odpravili poselice nenadnega neurja.

Radio TSA: festival Graška Gora poje in igra

TRST - Danes ob 15. uri bo na valu Radia Trst A na sporednu obsežna reportaža z 39. mednarodnega festivala narodno-zabavne glasbe Graška Gora poje in igra, ki je potekal minilo nedeljo, 17. t.m. Voditelj Aleksi Jercog je obiskal to priljubljeno glasbeno prireditve ter na prizorišču na Graški Gori nad Slovenj Gradcem povabil pred mikrofon protagoniste in organizatorje te glasbene pobude. Še zlasti gre poudariti, da je na revijalnem delu tega festivala koncertiral ansambel Štirje kovači, ki se je - ob obeležitvi svoje letošnje 60-letnice delovanja - na ta način poslovil od aktivne odrske dejavnosti. V tekmovalnem delu pa se je na istem odru uspešno predstavil zamejski ansambel Domači zvoki, ki je za svoj nastop prejel bronaste pastirčka in pa nagrado za najboljše besedilo, ki ga je za valček z naslovom Kraška jesen napisala mlada ustvarjalka Kim Furlan.

Po STV 60 Avsenikovih let

TRST - Kako smo se pred 60. leti navdušili nad Avsenikovimi vižami, kako smo jih spremljali, kako to glasbo doživljamo danes, kako se ta muzika razvija, kaj nam pomeni - o vsem tem so se pred kamero razgovorili protagonisti Avsenikovih 60 let z obeh strani nekdanje meje: člani Avsenikove družine, glasbeniki, skladatelji, književniki, kulturni delavci, skrakati tisti, ki so se v Sloveniji in zamejstvu navdušili za zlate zvoke izpod Robleka. Zbrani so v dokumentarnem filmu Spomin - Naših 60 let ob Avsenikovih melodijah, v 60. minutah osebnih pričevanj, ki jih bo slovenski TV program RAI predvajal danes ob 20.50 in ponovil v četrtek, 28. avgusta, vedno ob 20.50. Scenarij in režijo za Avsenikov dokumentarec je podpisal Aleksi Jercog.

ŠOLSTVO - Pred začetkom pouka na slovenskih šolah v Italiji

Čas za poletni in jesenski seminar za šolnike

Poletni seminar bo od jutri do petka potekal v Slovenj Gradcu - Od 2. do 11. septembra na Tržaškem in Goriškem 49. jesenski seminar za 450 slovenskih šolnikov

TRST, GORICA, ŠPETER - V Slovenj Gradcu se bo jutri zacet tradicionalni poletni seminar za vzgojitelje, učitelje in profesorje šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji, ki jih po mednarodnem dogovoru vabi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije, oblikujejo pa ga na Zavodu Republike Slovenije za šolstvo. Seminar vsako leto prireja v eni od slovenskih regij v sodelovanju s krajevno območno ento ZRSS. Tokrat je na vrsti koroska regija, kjer se bodo udeleženci, katerih število je omejeno (po navadi gre za okoli štirideset šolnikov) od jutri do petka posvečali jezikovnim in literarnim vprašanjem, spoznavali kulturne in naravne znamenitosti Koroske ter se seznanili s strokovnimi dognanji in primeri dobre prakse iz osrednjega slovenskega šolskega prostora ter s krajevnimi izobraževalnimi inštitucijami.

Udeleženci bodo jutri po otvoritvi obiskali Koroski pokrajinski muzej in Muzej Hugo Wolfa ter se udeležili kulturnega programa, medtem ko se bodo v torek na Prvi Osnovni šoli Slovenj Gradec seznanili z uporabo e-gradiv za razvijanje različnih kompetenc ter si bodo ogledali mesto in okolico. V sredo bo na spredu strokovna ekskurzija, medtem ko bodo v četrtek

udeleženci seminarja obiskali nekatere krajevne šole in se seznanili z njihovim delovanjem. Petek bo posvečen spoznavanju Koroške galerije likovnih umetnosti.

Po poletnem pa bo napočil čas za tradicionalni jesenski seminar za slovenske šolnike v Italiji, ki bo letos že 49., potekal pa bo od 2. do 11. septembra na paviljona slovenskega ministrstva za izobraževanje in v organizaciji ZRSS ter v sodelovanju z Uradom za slovenske šole pri Deželnem šolskem uradu za Furlanijo-Julijsko krajino. Uradno odprtje bo 2. septembra v Kulturnem domu v Gorici z uvodnim predavanjem dr. Edvarda Kovača na temo Šola, ki prebuja in ki povezuje - O prebujanju osebnosti in o ustvarjanju skupnosti, v naslednjih dneh pa se bodo zvrstila predavanja in delavnice za posamezna predmetna področja in stopnje šolanja v 17 ciljnih skupinah za okvirno 450 udeležencev. Omenjena srečanja bodo predstavljala tudi uvod v celoletne sklope nadaljnega strokovnega usposabljanja v okviru čezmejnega projekta Dvig jezikovnih kompetenc pedagoških delavcev na italijanskih šolah v Sloveniji in slovenskih oz. dvojezičnih šolah v Italiji, katerega nosilec je Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti.

Utrinek z lanskega jesenskega seminarja za slovenske šolnike v Italiji

ARHIV

BAZOVICA 2014 - Pred tem že vrsta prireditev v spomin na bazoviške junake

Čez dva tedna osrednja proslava na bazovski gmajni

Samo dva tedna nas ločita od osrednje spominske slovesnosti, ki bo v nedeljo, 7. septembra 2014, ob 15. uri pri spomeniku štirim ustreljenim junakom na gmajni pri Bazovici. Od avgusta 1945 dalje Odbor za proslavo bazoviških junakov skrbi za pravilo in izvedbo niza prireditev v spomin na padle junake. Obletnica njihove nasilne smrti je še vedno v zvesti starih in mladih. Bazovica je simbol protifaističnega boja. Protifašizem pa je eden izmed temeljev, na katerih stoji današnja Evropska unija. Kraj smrti in krvi se je spremenil v kraj, kjer se srečujejo ljudje različnih narodnosti, z namenom, da poudarijo potrebo po miru, sožitju in kulturnem sobivanju v istem prostoru.

Program niza slovesnosti sloni na vrsti različnih prireditev, ki so politične, narodne, kulturne in športne narave. To je splet prireditev, ki se vsaka po svoje poklonijo spominu štirih ustreljenih junakov. Vsaka prireditev prinese svoje prvine. Vse manifestacije se odvijajo v hvaležnem spominu na bazoviške junake.

Letošnji spored se bo začel v četrtek, 4. septembra 2014, ob 20. uri v Kulturnem domu na Proseku. Tam bodo predstavili ponatis knjige Velislava Špangerja, soborca štirih junakov, ki nosi naslov Bazoviški spomenik.

V petek, 5. septembra 2014, sta na programu dve spominski slovesnosti. Ob 14. uri bo svečanost pred spominsko ploščo pred univerzo na Kongresnem trgu v Ljubljani. Tam stoji od septembra 2012 plošča, ki so jo postavili Univerza v Ljubljani, Mestna občina Ljubljana, Slovenska izseljenska matica, Društvo TIGR in Odbor za proslavo bazoviških junakov. Istega dne bo ob 16. uri v Prešernovem gaju v Kranju slovesnost pred prvim protifaističnim spomenikom v Evropi, ki so ga novembra 1930 postavili primorski emigranti. Slovesnost prireja Mestna občina Kranj.

V soboto, 6. septembra 2014, na dan ustrelitve štirih junakov, bo najprej ob zori ob 6.43 recital mladih pri spomeniku na bazovski gmajni. Isteča dne bo ob 11. uri spominska slovesnost na pokopališču pri Sv. Ani v Trstu. Od glavnega vhoda pokopališča se bo povorka podala do spominskega obeležja, kjer bo na sporednu krajša svečanost. V soboto sta na sporednu še dve prireditvi. Ob 20. uri bo maša zadušnica v župni cerkvi v Bazovici, ob 21. uri pa še taborni ogenj tabornikov in tabornic Rodu Modrega vala v bližini spomenika.

V nedeljo, 7. septembra 2014, se bo ob 10. uri »pri Kalu« v Bazovici zahčel tradicionalni planinski pohod. To bo že 34. zaporedni pohod v spomin na ustreljene junake. Popoldne, ob 15. uri, bo osrednja slovesnost ob spomeniku v Bazovici, ki bo višek celotnega niza prireditev.

Naslednja dva konca tedna bo sta potekala v znamenju mednarodnega odbojkarskega turnirja za Pokal Bazoviških junakov. To bo že 41. izvedba samega turnirja. Ob osrednjem spominski slovesnosti je turnir prireditev, ki ima za sabo največ let. Najprej bo na vrsti ženski del tur-

Posnetek s prve slovesnosti v spomin na bazoviške junake septembra 1945

nirja, ki se odvijal v PalaRubini v Trstu v soboto 13. in v nedeljo 14. septembra. Teden dni kasneje, v soboto in nedeljo, se bo odvijal še moški del turnirja v občinski telovadnici v Repnu. Na obeh turnirjih bodo nastopale ekipe iz Italije, Slovenije, Hrvaške in Srbije.

V naslednjih dneh bo Odbor za proslavo bazoviških junakov javnosti posredoval še dodatne informacije o posameznih dogodkih v sklopu letošnje Bazovice 2014. Že sedaj pa vabi vse, da se udeležijo prireditev, ki potekajo pod imenom Bazovica 2014. Letošnja izvedba poteka tudi v zna-

menju 70-letnice požiga vasi Cervolje, Mavhinje, Medja vas, Vižovlje, 70-letnice delovanja krematorijske peči v uničevalnem taborišču Rizarna v Trstu, 70-letnice poimenovanja Bazoviške brigade in 70-letnice ustanovitve tiskarne Slovenija.

Milan Pahor

NEKDANJA RIBARNICA - Gost dunajskega kulturnega salona je bil sinoči Martin Traxl

Sodobna umetnost je danes vse preveč ujeta v krog komercializacije

Dunajski kulturni salon je sinoči gostil kulturnega urednika avstrijske radiotelevizijske postaje ORF Martina Traxla. Gost je spregovoril na temo z naslovom State of the Art (Stanje umetnosti), ki je sestavni del projekta, pri katerem sodeluje tudi priznani in večkrat nagrajeni kanadski arhitekt Frank Gehry. Še pred sinočnjim predavanjem smo z Martinom Traxlom spregovorili o stanju umetnosti in kulturni na sploh. Naš sogovornik si je rade volje vzel čas za naš dnevnik in nam predstavil svojo vizijo umetnosti in mesta, ki je nekoč predstavljalo, kot je dejal Martin Traxl, konec Zahodnega sveta.

Drevi (beri sinoči) boste govorili o položaju umetnosti. Kaj pravzaprav želite s tem naslovom povedati in ali ste zadovoljni s stanjem umetnosti v Avstriji?

Naslov je nekakšna provokacija, saj bi radi preverili, v kakšni situaciji je umetnost danes. Pred 15-imi leti je bil posnet film Roberta Dornhelma, v katerem sta na temo umetnosti v novem tisočletju igrala Dennis Hopper in Lauren Bacall. 15 let kasneje bi radi videli, kako je z umetnostjo danes in kaj vse se je med tem časom zgodilo. Ugotovljamo, da je umetnost vse preveč ujeta v krog komercializacije. Za umetnost in umetnike se je položaj bistveno poslabšal. Ni dobro, da so umetniki, ki so komercialno zanimivi, in tisti, ki niso. Vmesne poti ni. To predstavlja nevernost, da bi umetnost izgubila svoje prvotno poslanstvo. Smisel in občutljivost umetnosti je danes težko vzdrževati. Prav

Kulturni urednik televizije ORF Martin Traxl

FOTODAMJON

zato sta v nevarnosti funkcija in duša umetnosti.

To pravijo umetniki?

Ja, nekateri umetniki in zbiratelji so zelo kritični do nastale situacije, tudi zato, ker je umetnost postala zgolj življenjski slog. Za uspešnega velja tisti umetnik, ki se pojavi na lestvicah uspešnih umetnikov v trendovskih časopisih. Uspešnega je tisti, ki se draga prodaja, tako pritegne največ pozornosti. Sodobna umetnost ta trenutek ni angažirana.

Politiki zelo pogosto klestijo kulturni proračun. Na umetnost ne gledajo kot na naložbo, ki bi nekoč lahko postala tudi dobičkonosna dejavnost. Kako bi lahko spremeniли to miselnost?

Novinarji, televizijski in filmski producenti bi lahko ozaveščali ljudi, da umetnost ni luksuzna dobrina, ampak hrana za našo dušo in naše možgane, hrana, ki daje smisel življenju. Umetnost ne sme biti investicija v finančnem smislu besede, temveč mora biti naložba v družbeni razvoj. Sicer nisem prepričan, da lahko umetnost naredi ljudi bolj-

še, vsekakor pa ti da umetnost, še posebej družbeno angažirana, misliti.

Dunajski kulturni salon želi povezati ustvarjalce različnih zvrsti in dve mest ter dve državi. Kaj vi menite o kulturnem sodelovanju? Je v tem globaliziranem svetu potrebno?

Pa še kako potrebno. Še posebej v Evropi. Povezovanje je naša najpomembnejša vrlina. Evropska unija je zvez za velike raznolikosti in to moramo izkoristiti. In prav s povezovanjem in izmenjavo kulturnih vrednot in primerov dobrih praks lahko veliko naredimo za naslednje desetletno obdobje.

Kaj lahko dogodek, kot je dunajski kulturni salon, naredi za umetnost?

Ta dogodek je odlična priložnost, da Trst in Dunaj ponovno navežeta stike, ki sta jih nekoč že imela. Pomembno pa je, da ustvarjalci kulturnega salona povežejo zgodovino s sodobno umetnostjo.

Vi ste odgovorni za kulturo na nacionalni televizi. Kako avstrijsko ministrstvo za kulturo gleda na javno televizijo? Ali kulturni proračun vključuje vse vaše želje in potrebe?

Mi smo odvisni od prispevkov gledalcev, ki predstavljajo najpomembnejši vir financiranja javne televizije. Zavezanci za plačilo radiotelevizijskega prispevka namenijo 20 evrov na mesec. Del sredstev pa dobimo od reklam. In čeprav smo izredno majhna država, ocenjujem, da z denarjem, ki ga imamo na razpolago, delamo dobre programe za 4 televizijske kanale in 12 radijskih.

Ste že bili v Trstu? Morda veste, da imamo v mestu veliko neizkorisčenega potenciala. Se mogoče s tem problemom soočate tudi na Dunaju?

Trst sem že večkrat obiskal in v zadnjem času imam vtis, da se je Trst začel odpirati, spreminjati. Vaše mesto mora izkoristiti dejstvo, da ima blizu Slovenijo, Hrvaško in Avstrijo, in se predstavljati kot velika regija z zaledjem. Nekoč je Trst predstavljal le konec zahodnega sveta. Bogato kulturno in arhitektonsko tradicijo morate tržiti, začenši s praznimi poslopji, ki jim bo treba dati novo vrednost.

Sanela Čoralic

Današnji spored

Danes se zaključuje 4. teden dunajskega kulturnega salona v nekdanji ribarnici, ki je doslej postregel z aktualnimi kulturnimi in umetnostnimi razpravami ter z zanimivimi gosti. Vsebinsko bogat program bo na sporednu tudi drevi, ko se bodo predstavili na Dunaju živeči Italijani. Ob 18.30 bo Rino Lombardi najprej predstavil Muzej burje, kasneje pa bosta svoje delo predstavila fotograf Luca Faccio in umetnik Federico Vecchi. Gosta bosta nastopila okrog 21.30. Ob 23. uri pa bo čas za glasbo in salonsko dogajanje, ki bo trajalo do ene ure ponoči.

DVOJEZIČNOST - Vsak si jo tolmači po svoje

Jezikovna zmeda na zabojskih Enkrat slovenščina, drugič ne

V tržaški pokrajini vsakdo po svoje tolmači enojezičnost, dvojezičnost in večjezičnost. To ne velja le za zasebnike, temveč tudi za lokalne uprave in javne ustanove. Pred kratkim je Občina Trst, kot smo poročali, hvaljeno izdala dvojezično informativno

brošuro o ločevanju kuhinjskih in drugih organskih odpadkov, nekaj dni potem pa je tudi na vzhodnem in zahodnem Krasu, kjer je dvojezičnost obvezna, namestila zabojske le z italijanskimi napisimi. Gornji fotografiji (Foto Damja@n) sta bili posneti v Grljanu

oziroma v Miramaru. Na prvi je zabojsnik za steklo in pločevinke ob hotelu na obalni cesti v petih jezikih (tudi v japonščini in arabščini, ne v slovenščini), na drugi pa zabojsnik za plastiko z italijansko-slovenskim napisom v bližini Centra za teoretsko fiziko ICTP.

NARAVOSLOVNI MUZEJ - Pretekli mesec so odprli tudi matematični oddelek

Uporabnost matematike lahko izkusimo in spoznamo s pomočjo interaktivnih iger

Tržaški Naravoslovni muzej v Ul. Tominc je bogatejši za še en oddelok; v pritličju pred kratkim prenovljene stavbe so pretekli mesec odprli matematični oddelok, v katerega lahko brezplačno vstopijo vsi obiskovalci. Čeprav ta novica ni čisto sveža, bomo vseeno nekaj povedali o interaktivnem razstavljenem prostoru, v katerem bodo uživali zlasti ljubitelji matematike in nekoliko manj tistih, ki jim matematične vsebine sploh ne ležijo.

Glavni cilj muzeja je ta, da ljudem pokažejo, kako zabavne in lepe stvari lahko počnemo tudi s pomočjo matematike. Med obiskom novih prostorov nas je zelo razveselilo, da so vse razlage tudi v slovenskem jeziku. Prevod je diskreten, osebje zelo prijazno in vedno na voljo, prostor pa lepo zasnovan. Pri nastanku didaktične delavnice, ki je povzeta po matematičnem muzeju Mathematikum v Giessnu v Nemčiji, so sodelovali Naravoslovni muzej, šola SISSA in Goethe inštitut. Štiri jezične razlage (v italijansčini, slovenščini, nemščini in angleščini) obiskovalce vodijo skozi matematične dogodivščine z namenom, da pomagajo otrokom in mladim odkrivatev in doživeti čudesa matematike.

Delavnica se imenuje Matematika na dotik, v njej pa se lahko obiskovalci urijo v 23-tih matematičnih igrach. Na voljo so interaktivne vaje, v katerih lahko rešujemo matematične rebuse, miselne igre in druge modele, sestavljamo geometrijska telesa, opazujemo tekmo dveh kroglic, ustvarjamo čudežne milnate ploskve ... Ob koncu obiska je včina obiskovalcev bogatejših za veliko novih spoznanj, obenem pa so polni resničnega spoštovanja do matematike. Izkusiti in spoznati je namreč mogoče njen lepoto, uporabnost in neizbežnost.

Naj še povemo, da je interaktivne matematične prostore mogoče obiskati med delovnim časom Naravoslovnega muzeja (med 9. in 13.30). Če v bližnji prihodnosti načrtujete obisk Naravoslovnega muzeja ali pa muzeja De Henriquez, bo vašo radovostnosten tadelavnica prav gotovo potešila. (sc)

Nekaj interaktivnih iger v matematičnem prostoru

FOTODAMJ@N

OPČINE - Danes Zaključek praznika DS s Cosolinijem

V Prosvetnem domu na Opčinah se bo danes zaključil tridnevni Demokratski praznik, ki je v teh dneh somišljenkom Demokratske stranke in drugim obiskovalcem nudil vrsto srečanja o aktualnih vprašanjih. Potem ko se je v petek govorilo o delu in mladih, je včeraj zaradi vremenskih razmer prišlo do sprememb programa: tako je odpadlo poldansko srečanje o ženskah in izobraževanju in je spremenjeni program predvideval le večerno srečanje o ustavnih reformah oz. reformi senata z deželno tajnico DS Antonello Grim, senatorjem Francescom Russom in ustavnim izvedencem in članom deželnega vodstva DS Marcom Cuccinijem. Kot že rečeno, se bo praznik zaključil danes, ko bo ob 19. uri stekel pogovor s tržaškim županom Robertom Cosolinijem, ki ga bo vodil novinar Bernamino Pagliaro. Ob 20. uri pa bo imel zaključni poseg pokrajinski tajnik DS Štefan Čok.

POKRAJINA - Prijave do četrtna Zaposlitev za nedoločen čas v bolnišnici na Katinari

Pokrajinski urad za zaposlovanje obvešča, da se je začelo zbiranje kandidatur za novo delovno mesto v bolnišnici na Katinari. Bolnišniško-univerzitetno podjetje je namreč objavilo razpis za tehnikov v skladislu bolnišnice na osnovi pogodb za nedoločen čas in polnem urnikom. Delovno mesto predvideva upravljanje blaga v skladislu z uporabo računalniških sistemov. Med temeljnimi pogoji za sodelovanje na razpisu sta vsaj šestmeseca delovna izkušnja v skladislu farmacevtskih, živilskih, kozmetičnih in podobnih proizvodov ter poznavanje ustreznih računalniških programov. Med splošnimi pogoji sta predložitev veljavnega obrazca s kriteriji zavoda Inps o družinskem ekonomskem sta-

nju (Isee) in opravljeni obvezno šolanje (tudi v tujini). Kandidati morajo biti vsekakor polnoletni, sodelujejo pa lahko tudi državljeni držav zunaj Evropske unije, ki razpolagajo z dovoljenjem za bivanje v Italiji.

Kandidature bodo sprejemali v pokrajinskem uradu za zaposlovanje (Kapucinsko stopnišče št. 2) po abecednem redu: jutri in v sredo bodo od 9.15 do 12.45 sprejemali prošnje kandidatov in kandidat, katerih priimek se začne s črko od A do L, medtem ko bodo v torek in v četrtek od 9.15 do 12.45 sprejemali prošnje kandidatov s priimkom od M do Z. Za vse kandidate so predvideni predhoden kolokvij ter vaje na računalniku in v skladislu.

Pravica do stanovanja

Socialna skupščina za pravico do stanovanja (ASC) je v tiskovnem sporočilu poudarila, da je bila tržaška občinska uprava primorana oddati novo stanovanje občanu, ki so ga v zadnjih mesecih deložirali iz stanovanja, ki ga je imel v najemu. Moški, ki je pred letom dni ostal brez dela, se je namreč obrnil na mrežo ASC. Ta že dalj časa zagovarja pravico ljudi do stanovanja, za rešitev tega primera pa se je pred kratkim sestala s socialnimi delavkami. Tržaška občinska uprava je našla rešitev v 48 urah, poudarja ASC v tiskovni noti, in isti sapi pa opozarja, da se bo prihodnje leto začela volilna kampanja za izvolitev novega župana.

Tisoč oči v gledališču Miela

V gledališču Miela bo od 12. do 16. septembra 13. mednarodni festival filma in umetnosti »I mille occhi« (Tisoč oči), ki ga bodo predhodno predstavili 9. in 10. septembra v kinodvorani Trevi v Rimu. Osrednji gost festivala, ki predvideva vrsto srečanj in filmov, bo Alžirec Tariq Teguia, ki je prejel pomembne nagrade. Poleg njega bodo v Mieli predstavili zadnji film Alexandra Klugeja o 1. svetovni vojni ter video »Urla mutte« Alessandre Vanzi, ki ga je posnela v sodelovanju z režiserjem Albertom Grifijem. Posebno mesto bo na tržaškem festivalu tudi za filme Raffaeleja Andreasija, predstavili pa bodo tudi edini dolgometražni film Emanueleja Caracciola z naslovom »Troppo tardi t'ho conosciuta«.

V kavarni San Marco razstava Franzila Casala

V kavarni San Marco bo še do 28. avgusta odprta razstava z naslovom »Wien alla grotta Miramar«, ki jo je pripravil umetnik Gio Franzil Casal. Do takrat bo tudi na razpolago zgoščenka DVD z naslovom »La grotta a mare di Miramar«.

Delavnice za otroke

V tržaški občini se nadaljujejo po bude, ki jih tržaška občinska uprava pripravlja za otroke oziroma družine z otroki. V vrtu Muzio de Tommasini bo jutri od 10. do 12. ure delavnica »Sole, motore del mondo«, posvečena soncu. Na Trgu De Gasperi pa bo od 17. do 19. ure po buda na temo energije z naslovom »Energia: un mondo da esplorare«. V torek bo v vrtu v Ul. Orlandini od 17.30 do 19. ure prireditve »Energyciammo con Bubi«, namenjena otrokom od 3. do 10. leta starosti.

Manekenke za umetnost

Na pomolu Pescheria pri bivši ribarnici bo v sredo, 27. avgusta, ob 21. uri deželni finale 38. državnega natečaja za manekenke z naslovom »La modella per l'arte«. Srečanje prireja Fulvio Marion, ob tej priložnosti pa bo nastopila tudi plesna skupina pod vodstvom Vanjala Dapretta. Končna prireditve bo 4. in 5. oktobra v Stresi v hotelu Villa Carlotta.

Umetniki za Emergency

V hotelu Filoxenia v Ul. Mazzini št. 3 bo od 30. avgusta do 3. septembra 2. izvedba pobude Umetniki za Emergency, ki jo prirejajo prostovoljci tržaške skupine Emergency in slikarka Manuela Marussi ob 20. obletnici ustanovitve človekoljubne organizacije. Emergency je namreč leta 1994 ustanovil Gino Strada. V hotelu Filoxenia bodo ob tej priložnosti na ogled dela približno 30 umetnikov, izkupiček pa bodo namenili porodnišnici v kraju Anabah v Afganistanu.

KARABINERI - Resno opozorilo za družine in starše

Med mladoletnimi vse več uživalcev mamil

V Čedadu odkrili razpečevalno bazo - Med uživalci tudi mlajši od 14 let - Starši, bodite pozorni na otroke!

Med mladoletnimi se uživanje drog vedno bolj širi, pa tudi starost uživalcev je vedno nižja, tako da se opojnih substanc poslužujejo celo mlađi pod 14. letom starosti. To z zaskrbljenostjo ugotavljajo tržaški karabinjerji, ki so v zadnjem času opravili vrsto kontrolo na Drevoredu XX. septembra in drugih glavnih tržaških ulicah, kjer so naleteli na veliko število mladoletnih v posesti opojnih substanc, v sodelovanju s kolegi iz Vidma in Čedadu pa so tudi odkrili obstoj pravcatih baz, kjer prihaja do razpečevanja lažjih drog.

Kot je na včerajšnji dopoldanski tiskovni konferenci na sedežu tržaškega pokrajinskega poveljstva dejal kapetan Fabio Pasquariello, ki je tudi koordinator operacije, so eno od takih baz odkrili 19. avgusta popoldne v Čedadu, kjer so v nekem stanovanju štirje afganistiški državljanji, ki so sicer prosili, da azil (stanovanje jim je dala na razpolago organizacija, ki skrbi za azilante), razpečevali drogo mladoletnim, ki so se pri vhodu kar vrstili, tako da so tržaški in čedajski karabinjerji ugotovili, da se je v teku pol ure pri razpečevalcih zgloboval kar sedem dečkov, od katerih so trije komaj dopolnili 14 let, vsi pa so dejali, da so se v stanovanje podajali kar pogosto.

Pripričani afganistiški državljanji so 23-letna Hassan Bakhti in Sayed Mahdi Jafari, 22-letni Zahid Safi Ullah

Kapetan Fabio Pasquariello kaže 3-gramske odmerek marihuane, ovit v prozorno folijo, ki so ga zasegli v razpečevalni bazi v Čedadu

FOTODAMJON

in 18-letni Khan Safi Nawab, v stanovanju pa so zasegli tudi 24 gramov marihuane, ki so jo razpečevalci že razdelili na majhne ali tudi zelo majhne oz. »mikro-odmerek« (težke celo samo en gram in zavite v aluminijasto folijo), pričemer je bilo treba za gram droge plačati deset evrov. Za obisk stanovanja in nakup odmerkov so se moralni mlađi z razpečevalci dogovoriti s pomočjo mobilnih telefonov (dogovori so potekali

v angleškem jeziku). S primerom se zdaj ukvarja videmsko tožilstvo, ni pa znano, kakšna usoda čaka afganistiške razpečevalce, ki se nahajajo v videmskem zaporu in jih je v petek zaslišal videmski sodnik za predhodne preiskave, kot tudi ni znano, ali so drogo razpečevalci na lastno pest ali pa je za tem kaka večja kriminalna združuba.

Pojav zelo mlađih uživalcev drog je zaskrbljujoč, zato tržaški karabinjerji

opozarjajo družine in starše, naj bodo pozorni na vsebinu žepov oblek svojih otrok (npr. hlač) ter na to, kako otroci porabijo denar, ki jim ga dajejo starši. Prav tako je treba opozoriti, da so uživalci lažkih drog na dobrati poti, da nato preidejo na težke droge in psihotropne substance in da se sicer z majhnimi vsotami denarja, ki jih mlađi dajo razpečevalcem, financirajo velike kriminalne organizacije. (iz)

Včeraj danes

Danes, NEDELJA, 24. avgusta 2014

JERNEJ

Sonce vzide ob 6.16 in zatone ob 19.59 - Dolžina dneva 13.43 - Luna vzide ob 5.10 in zatone ob 19.06.

Jutri, PONEDELJEK, 25. avgusta 2014

LUDVIK

VREME VČERAJ: temperatura zraka 21,2 stopinje C, zračni tlak 1012,1 mb ustaljen, vlaga 78-odstotna, veter 3 km na uro jugovzhodnik, nebo oblakočno s padavinami, morje rahlo razgibano, temperatura morja 24,1 stopinje C.

OKLICI: Danjell Perkolaj in Luisa Piscardi, Giuseppe Migliorino in Ornella Hebe, Edoardo Guida in Elisa Guglieri, Vittorio Alberto Torbianelli in Cristina Sluga, Vasile Birca in Vera Birca, Francesco Insana in Susanna Cerro, Maurizio Fulvio in Marina Preziosi.

Lekarne

Nedelja, 24. avgusta 2014
Lekarne odprte od 8.30 do 13.00
Trg Cavana 1, Miramarski drevored 117, Ul. Oriani 2, Boljunc.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Trg Cavana 1 - 040 300940, Miramarški drevored 117 - 040 410928, Boljunc - 040 228124 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

**Od ponedeljka, 25., do sobote, 30. avgusta 2014:
Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30**

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00
Trg Giotti 1 - 040 635264, Ul. Belpoggio 4, Istrska ul. 33, Žavlj - Ul. Flavia 39/C - 040 232253, Ferneti - 040 212733 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte tudi od 19.30 do 20.30
Trg Giotti 1, Ul. Belpoggio 4, Istrska ul. 33, Žavlj - Ul. Flavia 39/C, Ferneti - 040 212733 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Istrska ul. 33 - 040 638454.
www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)
Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.
Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zeleni številka) 800 - 991170, od ponедeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in otroških bolnišnicah Burlo Garofolo.

Kino
AMBASCIATORI - 16.00, 18.00, 20.05, 22.10 »Step up all in«.

ARISTON - 18.45, 21.15 »I segreti di Osage County«.

CINEMA DEI FABBRI - 17.30, 21.00 »Racconti d'amore«; 18.45, 22.15 »The Parade«.

GIOTTO MULTISALA 1 - 16.30, 21.00 »Padre Vostro«; 16.30, 18.45 »Apes Revolution - Il pianeta delle scimmie«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.30, 18.45, 21.00 »Chef«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 16.30, 18.45, 21.00 »Hannah Arendt«.

KOPER - PLANET TUŠ - 16.00, 20.30

»22 Jump Street: Mladenci na faksu«; 14.50, 16.30 »Avioni 2: V akciji«; 14.20 »Avioni 2: V akciji 3D«; 19.15 »Hercules«; 14.10 »Kako izuriti svojega zmaja 2«; 16.40 »Kako izuriti svojega zmaja 2 3D«; 18.30, 20.20 »Lucy«; 14.00, 18.25 »Ninja želve«; 16.20, 20.25 »Ninja želve 3D«; 17.00, 22.30 »Reši nas hudega«; 19.00, 21.00 »V osrčju viharja«; 14.40, 18.10 »Varuh galaksije«; 16.05 »Varuh galaksije 3D«; 18.15, 20.40 »Vroči posnetki«; 21.10 »Zulu«.

LUJDSKI VRT - 21.15 »Festa caraibica«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 16.00, 18.00,

20.05, 22.10 »Liberaci dal male«; Dvorana 2: 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Dragon Trainer 2«; 16.00, 21.15 »Dragon Trainer 2 3D«; Dvorana 3: 16.00, 18.00 20.00, 22.00 »Cattivi vicini«; Dvorana 4: 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Hercules - Il guerriero«.

SUPER - Film prepovedan mladim iz pod 18. leta starosti.

THE SPACE CINEMA - 11.00, 13.40,

16.20, 19.00, 21.40 »Apes Revolution - Il pianeta delle scimmie«; 11.00, 13.05, 15.40, 17.50, 20.00, 22.05 »Hercules - Il guerriero«; 18.40, 20.50 »Hercules - Il guerriero 3D«; 11.00, 13.10, 15.20, 16.30, 17.30, 19.40, 21.50 »Dragon Trainer 2«; 11.30, 13.40, 15.50, 18.00, 20.10 »Dragon Trainer 2 - 3D«; 11.00, 13.20, 17.30, 19.50, 22.15 »Step up all in«; 15.10, 22.10 »Step up all in 3D«; 11.10, 13.40, 15.00, 17.25, 19.50, 22.15 »Liberaci dal male«; 11.00, 13.00 »Disney's Maleficent«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 16.15,

18.00, 20.00, 22.00 »Dragon Trainer 2«; Dvorana 2: 16.15, 18.00, 20.20, 22.20 »Hercules - Il guerriero«; Dvorana 3: 17.40, 19.50, 22.10 »Liberaci dal male«; 21.00 »Apes Revolution - Il pianeta delle scimmie«; Dvorana 4: 16.45, 18.40 »Step up all in«; Dvorana 5: 17.10, 20.15, 22.00 »Cattivi vicini«.

Prireditve

DIPLOMSKA NALOGA o prostorski ureditvi Sesljskega zaliva, v razstavnem prostoru centra IAT v Sevljanu bo na ogled danes, 24. avgusta, od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure ter v ponedeljek, 25. avgusta, od 9. do 12. ure in od 15. do 17. ure.

RAZSTAVA »SLIKARSTVO V SLUŽBI

RESNICE v župnijski dvorani v Nabrežini danes, 24. avgusta, od 16. do 21. ure. Vabljeni!

SKD TABOR OPĆINE: v Prosvetnem domu je do 30. septembra odprta razstava »Općine v 1. svetovni vojni«. Ogledi so danes, 24. avgusta, od 17. do 19. ure, od ponedeljka do petka, od 16. do 19. ure. Vabljeni!

SKD FRANCE PREŠEREN iz Boljunci vabi na ogled likovne razstave Pina Vecchieta v družbenem baru n' G'riči.

DRUŠTVOM TIMAVA MEDJA VAS ŠTIVAN

vabi na spominski večer ob 70. letnici požiga vasi, ki bo v sredo, 27. avgusta, ob 20. uri na trgu Pri pilju v Medji vasi. Luana Grilanc bo podala priložnostno misel o pričevanju domačinov. Za glasbeni okvir bodo prispevali pevka Martina Feri s spremjevalno skupino in domači zbor Stara cingl'ca.

DRUŠTVOM SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV

vabi na 49. študijske dneve Draga 2014 v Parku Finžgarjevega doma na Opcinah pri Trstu, Dunajska cesta 35. V petek, 29. avgusta, bo ob 16.30 okrogla miza »V svet(u) z možganicami«, sodelujejo dr. Alenka Stanič, dr. Valentin Inzko in dr. David Bandelj. V soboto, 30. avgusta, bo ob 16.30 predaval dr. Fabjan Hafner »Sem dolgo upal in se bal«. V nedeljo, 31. avgusta, ob 9. uri sv. maša; ob 10. uri predavanje dr. Marte Verginella in dr. Urbana Vehovarja »Politična raba spomina zmanjšuje možnosti za preživetje in rast slovenskega naroda«; ob 15.30 počastitev 90-letnice pisatelja Alojza Rebule in podelitev 3. Pe-

terlinove nagrade; ob 16. uri zaključno predavanje predsednika SAZU, dr. Tadeja Bajda na temo Znanost, inženirstvo, materni jezik.

SKD GRAD od Banov organizira tradicionalni vaški praznik Pod kostanj, ki bo 30. in 31. avgusta. Zabaval vas bo ansambel Souvenir, na ogled bo razstava Roka Dolenca in Ivana Kocmana »Zgodovinski pregled - Leto 1945 pred, med in po«.

Turistične kmetije

AGRITURIZEM ŠTOLFA SALEŽ
46 je odprt vsak dan do 24. avgusta.

Tel. 040-229439

KMETIJA ŽAGAR JE ODPRTA v Bazovici do 24.8.

Vabljeni!

040-226382

Osmice

BORIS PERNARČIČ je odprl osmico v Medji vasi št. 7. Tel. 040-208375.

COLJA JOŽKO je odprl osmico v Samotarci št. 21. Tel. 040-229326.

DRUŽINA SLAVEC je v Mačkoljah št. 133 odprla osmico. Tel. št.: 040-231975. Prisrčno vabljeni!

DRUŽINA ZAHAR je odprla osmico v Borštu 58. Tel. št.: 348-0925022.

ERIKA IN ELVIANA sta odprli osmico na Kontovelu. Tel. št.: 040-225859.

LISJAK je odprl osmico na Kontovelu. Tel. št.: 040-225305.

OSMICA je odprta v Šempolaju, v Oljčnem gaju. Vabljeni!

OSMICO je odprl Milič, Repen 49. Toplo vabljeni. Tel. št.: 040-327104.

OSMICO je odprl Miro Žigon v Zgoniku 36. Tel. št.: 040-229198.

Jutri praznuje okrogli rojstni dan naš dragi

Aleksander Rapotec

Iskrene čestitke in naše najlepše želje na dolga, zdrava in aktivna leta, ti pošiljajo

vsi tvoji

Poslovni oglasi

GOSPA IZOBRAŽENA, bivša baletka, ki še veliko pleše, zelo čustvena, romantična in odgovorna, želi spoznati prijatelja podobnih lastnosti, starega do 75 let; 00386-5-7342162.

GOSPA Z VEČLETNO IZKUŠNJO IŠČE DELO kot negovalka starejših oseb. Tel. 3400703415 ali 00385912522109

Mali oglasi

ISČEM učbenike za 1. razred srednje šole S. Kosovel: Raziskujem Slovenijo 9, Skrivnosti števil in oblik 7, Lekovno izražanje 7. Tel. št.: 040-211380 ali 349-5070323.

ISČEM DELO kot negovalka starejših oseb, 24 ur dnevno. Tel. št.: 00386-31354244.

ISČEM dva izvoda učbenika »Glasba danes in nekoč 7« za 2. razred nižje srednje šole. Tel. št.: 328-7437616.

ISČEM učbenike: za 3. razred srednje šole S. Kosovel - Općine »Skrovno življenje 10« in »Viaggio nell'immaginario 3«; za 3. razred trgovske Žiga Zois »Branja 2«, »Od logaritmova do vesolja« in »Od Piramid do kaosa«. Tel. št.: 393-7741336.

MLADA ZAMEJSKA DRUŽINA išče hišo z vrtom naprodaj med Bregom in Općinami. Tel.: 328-9021448 ali 339-625586.

PODARIM kužke mešančke, majhne rasti, stare 2 meseca. Tel. št.: 333-4239409.

PRODAM BIOLOŠKO pridelan krompir in strojci fižol borlotti; tel. 0481-882329 ali 377-9851049.

PRODAMO slive za marmelado. Klicati ob večernih urah na tel. št.: 040-231865.

V NAJEM dajemo opremljeno stanovanje za dve osebi, Vižovlje 11-c. Tel. št.: 040-299820 ali 340-8868570.

ZANESLJIVA IN RESNA GOSPA išče delo kot hišna pomočnica (tudi likanje) ali kot negovalka starejših oseb, 24 ur dnevno. Tel.: 347-8601614.

tmedia

PRIMORSKI DNEVNIK

Od 1. do 31. avgusta 2014

POLETNI URNIK sprejemanja malih oglasov proti plačilu osmrtnice, zahvale, sožalja, čestitke v okvirčku, mali oglasi v okvirčku, oglasi društev in organizacij v okvirčku ponedeljek - petek 10.00 - 14.00 sobota zaprto

Tel. 800.912.775
e-pošta: primorski@tmedia.it
Tmedia - Ul. Montecchi 6
II. nadstropje - TRST

Čestitke

Temna noč se je skrila, napočil je beli dan, svetla zarja pa oznanja, da naša BARBARA praznuje rojstni dan. Erika, Elena in vsi domači.

CAROL! Če imaš prijateljico ob sebi, ni nobena pot predloga! Še veliko skupnih poti skupaj, amika moja, in, vse najboljše!

Norma in Moreno sta že drugič nonota postala in malo JASMIN bosta pestovala. Z njima se veselimo, Bredi, Alexu in Maji pa želimo mnogo mirnih noči. Odborniki KRD Dom Brščiki.

Naj se sliši, naj se zna, jutri tudi CVETKO jih 70 ima. Da bi v svoji domačiji še mnogo let pršata narrezal in terana točil mu vošči Kraška klapa prijateljev.

Šolske vesti

DVOJEZIČNE OTROŠKE JASLI »MAJA«, Repen 130, vabijo malčke do 3. leta v prijetno naravno okolje. Tel. št. 040-327522 ali 340-4022209 (Martina), www.asilonidomaja.it.

JASLI V SLOVENSKEM DIJAŠKEM DOMU S. KOSOVEL: nadaljujejo se vpisi otrok od 1. leta dalje za š.l. 2014/15. Info in vpisi od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure, Ul. Gimnastica 72. Tel. št. 040-573141 ali urad@dijaski.it.

POŠOLSKI POUK za otroke osnovnih, nižjih in višjih šol s slovenskim učnim jezikom v slovenskem Dijaškem domu S. Kosovel. Nadaljujemo z vpisi za š.l. 2014/15. Info in vpisi od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure, Ul. Gimnastica 72. Tel. št. 040-573141 ali urad@dijaski.it.

VEČSTOPENJSKA ŠOLA OPĆINE sporoča, da so na www.vsopocene.it objavljeni sezname učbenikov za nižji srednji šoli Kosovel in Levstik za š.l. 2014/15.

DTZ ŽIGE ZOISA sporoča, da prvi dan pouka bo v sredo, 10. septembra.

RAVNATELJSTVO LICEJA F. PREŠEREN sporoča, da pouk se bo pričel v četrtek, 11. septembra.

Obvestila

GODBENO DRUŠTVO PROSEK obvešča, da so odprti vpisi v glasbeno šolo za l. 2014/15. Info na tel. 040-251101 (Bruno) ali 349-2512176 (Irina).

ZALOŽBA MLADIKA IN ZTT sporočata, da je možno naročiti šolske knjige na sedežu založbe Mladika, Ul. Donizzetti 3. Urnik: ponedeljek in petek

8.30-12.30; sreda 15.00-19.00. Tel. št. 040-633307 ali ts360srl@gmail.com.

KRU.T obvešča udeležence skupinskega bivanja v Terme Radenci, da je odhod danes, 24. avgusta, iz Trsta (Ul. Salata) ob 13.40, s trga Oberdan (izpred Deželne palače) ob 14. uri in na Opčinah (avtobusna postaja št. 39 na Dunajski cesti) ob 14.15. Prosimo za točnost!

MLADINSKI KROŽEK PROSEK KONTOVEL organizira do danes, 24. avgusta, šagro. Toplo vabljeni.

PRAZNOVANJE ZAVETNIKA SV. JERNEJA NA OPĆINAH: danes, 24. avgusta, slovesna počastitev zavetnika s sv. mašo ob 9.00 in procesijo okrog cerkve. Vabljeni!

V BARKOVLAJAH, v cerkvi Sv. Jerneja, bomo slavnostno počastili svojega zavetnika danes, 24. avgusta, z dvojezično mašo. Začetek ob 18.00. Sledila bo procesija po običajni poti ob sodelovanju godbe Viktor Parma iz Trebč.

POLETNE USTVARJALNE DELAVNICE za osnovnošolce, v organizaciji ZSKD in sodelovanju s Krožkom za promocijo mladinske književnosti in ustvarjalnosti Galeb, bodo od 26. do 30. avgusta na Livku pri Kobaridu. Za udeležence iz tržaške občine bo odhod avtobusa iz železniške postaje v Sežani ob 8. uri, za goriške občane na parkirišču, v bližini krožišča v Rožni dolini, ob 8.40. Zadnji dan ob 11.00 bodo otroci sprejeli starše s predstavitevijo delavnic, sledi odhod. Prijave zbiramo na ZSKD, Ul. S. Francesco 20, tel./faks 040-635626, info@zskd.eu.

KONJENIŠKI PRAZNIK KONJI NA KRASU, ki ga prireja društvo Skuadra Uoo, bo v Cerovljah od petka, 29., do nedelje, 31. avgusta, s konjeniškimi igrami, tekmmami kočij, country glasbo in kavbojsko ter kraško gostinsko ponudbo. Obiskovalci se bodo lahko pomerili v ljudskih igrah, se vozili s kočijami in tekmovali s svojimi slaćicami, otroci pa bodo lahko zajahali prave konje. Parkirišča v Vižovljah, pri športnem igrišču in v Cerovljah, ob vhodu v vas. Vabljeni vsi!

NSK - ODDELEK ZA MLADE BRALCE, Ul. Filzi 14, sporoča, da bo do 31. avgusta, zaprt. Od ponedeljka, 1. septembra, bo ponovno odprt po običajnem urniku.

OBČINE OKRAJA 1.1 (Devin Nabrežina, Zgonik in Repentabor) in Zadruga L'Albero Azzurro obveščajo, da bo ludoteka delovala v Igralnem koticu Palček v Naselju Sv. Mavra ob sredah in petkih, od 16. do 18. ure in ob sobotah, od 10. do 12. ure. Namenjena je otrokom od 1 do 6 let. Likovne delavnice v avgustu: Koliko oblik ima kamenje in Čudežne delavnice. Informacije na tel. št. 040-299099 (pon.-sob. 8.00-13.00).

POGREBNO PODJETJE

San Giusto Lipa

Ob temenu
žalosti...

ravnost
...in tradicija

**OPĆINE - Proseka Ulica 18
TRŽIČ - Ul. Torre Bianca 37/a
TRŽIČ - Ul. San Polo 83, Zelena številka: 800 860 020**

Na razpolago za prevoze pokojnikov iz bivališča ali doma starejših občanov.

ZELENA ŠTEVILKA 800 833 233

Tel. 345 2355013

Nudimo še pomoč pri dedovanju in pokojninah

PRIDEMO TUDI NA DOM!

OBČINSKA KNJIŽNICA NADA PER-

TOT v Nabrežini obvešča, da bo zaprta zaradi dopusta do vključno po nedeljki, 1. septembra.

PILATES - voditeljica Sandra in Skupina 35-55 sporočajo, da se vadba začne v petek, 5. septembra, ob 19. uri v televadnici NSŠ S. Gregorčič v Dolini. Telovadna bo potekala, kot običajno ob torkih in petkih. Vabljeni.

ZSKD obvešča, da bodo uradi v Gorici, Trstu in Solbici odprti publiki po poletnem urniku 9.00-13.00 do petka, 12. septembra.

+ Po pogrebu javimo, da nas je v 85. letu starosti zapustil naš dragi

Mirko Coretti

Za njim žalujemo

vsi, ki smo ga imeli radi

Trst, Dolina, Prelože, 24. avgusta 2014

+ Zapustila nas je naša draga

Albina Razem (Zora)

Žalostno vest sporočajo

vnuč, svakinja in ostalo sorodstvo

Od nje se bomo poslovili v torek, 26. avgusta, od 10.30 do 11.30 v Ul. Costalunga. Sledila bo sv. maša ob 13.00 v cerkvi v Bazovici.

Namesto cvetja darujte v dobrodelenne namene.

Bazovica, 24. avgusta 2014
Pogrebno podjetje Alabarda

Čau Zora!
Tvoj nasmej bo vedno z nama.

Magda in Karleto z Marinko

+ V 104. letu starosti nas je zapustila naša draga teta

Marija Radovič vd. Blason

Žalujoči

Fatina, Elio, Renato in Miranda ter ostalo sorodstvo

Pogreb bo v sredo, 27. avgusta, ob 10.30 v cerkvi v Nabrežini, sledila bo sv. maša ob 11. uri.

Nabrežina, Prosek, 24. avgusta 2014
Pogrebno podjetje Sant'Anna - Nabrežina

Zadnji pozdrav dragi teti Mari

Andrej z Isabello
Aljoša z Manuello
Marko in Ivana
Erik in Alan

ZAHVALA

Olga Leghissa vd. Clarici

Ob izgubi naše drage se zahvaljujemo vsem, ki so nam bili ob strani ob tem težkem trenutku.

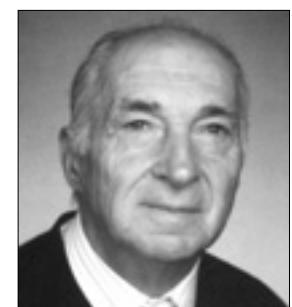
Družina

Cerovlje, 24. avgusta 2014
Pogrebno podjetje Alabarda

25.8.2013

25.8.2014

Emilio Skabar

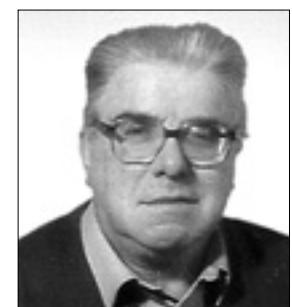
Vedno v naših sričih.

Tvoja družina

25.8.2012

25.8.2014

Giulio Zeriali

Spomin nate je vedno živ.

ŠTEVERJAN - Občinski svet odobril proračun in določil stopnjo davkov

Davka Irpef ne uvajajo, količnik Tasi 1,7 tisočinke

Plaćilu občinskega dodatka k davku na osebne dohodke Irpef se bodo Števerjanci tudi letos »izmuznili«, nov davek na nedeljive storitve Tasi, ki je skupaj z dawkom na nepremičnine Imu in dawkom na odvoz odpadkov Tari sestavni del enotnega občinskega davka Iuc, pa bo občina Števerjan uvelia s količnikom 1,7 tisočinke. Tako je v petek sklenil občinski svet, ki je na seji ob določitvi stopnje raznih občinskih davkov odobril tudi letošnji proračun in triletni načrt javnih del.

»Kot ostale krajevne uprave smo za-

radi krčenja državnih in deželnih prispevkov tudi mi v težavah, kljub temu pa smo skušali naše občane čim manj obremeniti,« je povedala županja Franka Padovan, po kateri bo stopnja davka na nepremičnine Imu za druga stanovanja in zazidljiva zemljišča ostala nespremenjena (količnik bo 7,6 tisočinke), novi davek Tasi pa bodo kot omenjeno uveli s količnikom 1,7 tisočinke (najvišja stopnja je 2,5 tisočinke). »Občani bodo v prihodnjih mesecih prejeli na dom dvojezično pismo z navodili za plačilo tega novega davka. Razmišljali smo tudi o znižanju količnika, naposled pa smo se odločili za 1,7 tisočinke, kar nam omogoča, da se kot v prejšnjih letih izognemo uvedbi dodatka k dakovu Irpef,« je pojasnila županja. Drugačnega mnenja je bila opozicija, ki se je pri glasovanju o dakovu Tasi vzdržala. »Po našem mnenju bi bilo treba znižati količnik za glavna stanovanja,« je povedal Joško Terpin, načelnik Občinske enotnosti, ki se je vzdržala tudi pri glasovanju o novem davku na odpadke Tari. Glavna novost, ki jo je predlagala večina, je 15-odstotni popust za vse števerjanske gostince, opozicija pa si je po Terpinovih besedah že zelela, da bi bilo davač na odpadke oproščeni več družin. »Po našem mnenju bi morali biti davka oproščeni vsi občani, katerih kazalec Isee ne presega 10.000 evrov. Trenutno so davka na odpadke oproščeni le tisti, ki spadajo v dohodkovni razred do 6000 evrov. Ob tem bi morala občina z večjimi popusti bolj spodbujati kompostiranje in še dodatno znižati davek za občane, ki živijo v domovih za starostnike,« je povedal Terpin.

Zglasovi večine sta bila sprejeta triletni načrt javnih del in letošnji proračun, ki ga je predstavila pristojna odbornica Orieta Jarc, županja Padovanova pa obžaluje, da opozicija ni podprla resolucije proti reformi krajevnih uprav, ki jo načrtuje deželna vlada. »Če bo ta reforma sprejeta, bo naša občina izgubila svojo avtonomijo. Ker se je Občinska enotnost vzdržala, smo resolucijo preklicali; deželi FJK jo bomo vseeno poslali, a kot dokument občinskega odbora,« je povedala Padovanova. »Znotraj opozicije so bila mnena o tem dokumentu deljena. Ker se nismo predhodno dogovorili, smo se vzdržali,« je zaključil načelnik opozicijske svetniške skupine. (Ale)

Kraj posega v Ščednem

ŠTEVERJAN Z gradbišča na sodišče?

Zgodba o zaprtju ceste v Ščednem, ki je pred nedavnim povzročila kar nekaj polemik, bi se lahko končala na sodišču. Županja Franka Padovan je v občinskem svetu povedala, da bi se lahko podjetje iz Dolenj, ki je v spodnjem delu Ščednega saniralo manjši usad, pritožilo zoper nekatere posameznike. »Kaže, da je nekdo grobo ozmerjal delavce. Podjetje bi lahko zaradi tega ubralo sodno pot,« je dejala. Načelnik Občinske enotnosti Joško Terpin pa pravi: »Ko so krajani protestirali zaradi dolgotrajnega zaprtja ceste, smo jim bili ob strani, posameznikov, ki naj bi žalili delavce na gradbišču, pa seveda ne podpiramo.« (Ale)

GORICA-DOBERDOB - Na šolah tudi imenovanja v stalež

Ravnatelje še iščejo

Elizabeti Kovic naj bi bil namenjen slovenski licejski pol, Sonji Klanjšček pa Dvojezična večstopenjska šola v Špetru

Prihodnji teden bo prišlo do imenovanja v stalež nekaterih vzgojiteljev, učiteljev in profesorjev v vrtcih in šolah s slovenskim učnim jezikom na Goriškem in Tržaškem. To izhaja iz sestanka, ki je v četrtek potekal na sedežu Deželnega šolskega urada v Trstu. Udeležil se ga je tudi tajnik Sindikata slovenske šole Joško Prinčič.

Imenovan na goriških šolah bo vsega skupaj 75, od tega kar 72 za italijanske in le tri za slovenske šole, od katerih po eno za osnovno, nižjo in višjo srednjo šolo; ker pa so mesta za predvideni predmet že vsa zasedena, bodo dodali eno imenovanje v stalež za osnovno šolo. Na Tržaškem bo stalež dobilo 71 vzgojiteljev, učiteljev in profesorjev, od katerih 62 na italijanskih in devet na slovenskih šolah (po en stalež za vrtec in osnovno šolo, tri za nižjo in dva za višjo srednjo šolo ter dva staleža za podporni pouk). V prihodnjem tednu naj bi prišlo tudi do imenovanja novih ravnateljev oz. vršilcev dolžnosti na nekaterih šolah, kjer ravnateljice odhajajo v pokoj. Na Goriškem je to primer višjih srednjih šol, kjer ravnateljica Mihaela Pirih, ki je skrbela tako za licejski kot tehnični pol, odhaja v pokoj in ni še znano, kdo jo bo nadomestil; s prvim septembrom se bosta upokojili tudi ravnateljica Dvojezične večstopenjske šole Špetra.

Elizabeta Kovic Sonja Klanjšček

penjske šole v Špetru Živa Gruden in ravnateljica Tehniškega zavoda Žige Zoisa v Trstu Milena Padovan.

V četrtek so na spletni strani Deželnega šolskega urada objavili okrožnico z navedbo šol, ki bodo s prvim septembrom brez ravnatelja in ki jih bodo začasno prevzeli ravnatelji drugih šol (t.i. regenca), objavljen pa je tudi rok, do katerega lahko redni ravnatelji izrazijo svojo pripravljenost sprejeti dodatno breme; rok bo zapadel jutri ob 10. uri. Do konca tedna bo moral šolski urad nato potrditi imenovanja.

Kar se goriških slovenskih šol tiče, na četrtekovem srečanju v Trstu niso postregli z imeni, rečeno je bilo le, da so našli rešitev. Slednja bo skoraj gotovo v tem, da bo prazna ravnateljska mesta moral

Od jutri prepoved parkiranja

Prihodnji teden naj bi se v Rupi začela gradnja nasipov za zavarovanje hiš pred poplavami Vipave, ki v zadnjih letih vse pogosteje grozi naselju. Od jutri do 30. decembra bo zaradi prehoda težkih vozil prepovedano parkiranje v ulicah Pot v Dele, v Ulici Jakil (med hišnima številkama 21 in 22), v Dantjejevi ulici in v Buonarrotjevi ulici (do križišča z državno cesto). Prepoved parkiranja bo iz istega razloga veljala tudi v ulicah Malnišče (od hišne št. 5), Kosovel (do hišne št. 55) ter Pot na Roje (do hišne št. 25).

Iz sefa ukradili 10 tisoč evrov

V noči na včerajšnji dan je neznanec vložil v stanovanjsko hišo v naselju Gorjace v Goriških Brdih in v času odsotnosti lastnikov iz sefa odvezel večjo količino denarja in nakita. Skupna vrednost ukradenih stvari znaša okoli 10.000 evrov, je sporočila novogoriška policija. Policisti tako znova opozarjajo na samozaščitno ravnanje pri varovanju stanovanjskih objektov, zlasti ob daljši odsotnosti z doma.

TRŽIČ - Županja o razvoju pristanišča

»Tržiška luka ima potencial, ki je bil doslej neizkorisčen«

Tržiško pristanišče ima velik razvojni potencial, ki je bil doslej neizkorisčen in ga je treba ovrednotiti, da lahko pridobi središčno vlogo. Tako pravi tržiška županja Silvia Altran, po kateri občinska uprava zelo pozorno sledi dogajanju na dejelni in državni ravni ter novostim, s katerimi je povezana tudi prihodnost tržiškega pristanišča. Na tem področju namreva občina imeti odločilno besedo, predvsem zdaj, ko je v teku razprava o gradnji upravljalnika družbe Smart Gas, ki bi bil s tržiškim pristaniščem močno povezan. Govor je namreč o izkupu kanala, ki vodi v tržiško luko in ki ga je treba poglobiti, da bodo lahko v luki pristajale tudi večje ladje. »Zadovoljni smo, ker predsednica dežele Debora Serracchiani in odbornica Mariagrazia Santoro izkazujeta

pozornost tržiškemu pristanišču. Pomembna je bila predvsem udeležba odbornice Santorove na seji svetniške komisije, na kateri smo razpravljali o pristaniškem regulacijskem načrtu. Upam, da bo postopek odslej potekal brez ovir in da bomo lahko nadoknadiли dolgoletno zamudo, ki ni omogočala razvoja pristanišča.«

Altranova sledi tudi dogajanje na državni ravni, kjer je govor o posodobitvi pristaniške zakonodaje. »Vemo, da bodo te spremembe vplivale tudi na naš prostor. Soglašam s potrebo po uvedbi novih prijemov, zgledovati pa se je treba po uspešnih modelih drugih evropskih držav. Treba je povečati vlogo krajevnih uprav, poenostaviti postopke in zagotoviti pristaniščem finančno avtonomijo,« je dejala Altranova.

GORICA

Z marihuano v žepu

Goriški karabinjerji so v minulih dneh zaradi posedovanja opojnih substanc prijavili prefekturi 21-letnega slovenskega državljanu. T.H., ki stanuje v Novi Gorici, je na karabinjerje naletel v Ulici Nizza v središču Gorice. Karabinjerjem se je zdelelo, da se vede nekam sumljivo, zato so ga ustavili in ga pregledali. Pri sebi je mladenič imel dva grama marihuane, ki so mu jo karabinjerji zasegli, njega pa so prijavili prefekturi.

SOVODNJE - Gradbišče sredi vasi

Inercija, malomarnost, pasivno prilaganje ...

O slovenščini oziroma dvojezičnosti ni ne duha ne sluha

Gradbeni oder obdaja Kulturni dom v Sovodnjah zaradi obnovitvenih del. Glavni poseg je na strehi, s katere odstranjujejo tudi azbest, opozarja lepo viden napis, ob njem pa sta pritrjeni na ogredo še drugi dve tabli s tehničnimi podatki o gradbišču in izvajalcih. Dela, ki jih izvajajo po naročilu lastnika stavbe - družbe Alpe, bodo vrnila uporabnikom obnovljen dom. Njegov glavni uporabnik v včinsko slovenski vasi je slovensko Kulturno društvo Sovodnje, slovenska je tudi družba lastnika poslopja in slovenska so imena teh, ki so odgovorni za gradbišče in dela izvajajo, zato se tudi nam vsiljiv preprosto vprašanje, zakaj je mlađenč imel dva grama marihuane, ki so mu jo karabinjerji zasegli, njega pa so prijavili prefekturi.

Tabla pred Kulturnim domom

NOVA GORICA - Neda Rusjan Bric na čelu gledališča

Želi si menjav in povezav

Minuli torek je vodenje Slovenskega narodnega gledališča v Novi Gorici kot vršilka dolžnosti direktorja prevzela igralka, režiserka in pisateljica Neda Rusjan Bric, ki se poteguje tudi za redni petletni mandat direktorice. Dolgoletna članica igralskega ansambla ljubljanskega Slovenskega mladinskega gledališča, predavateljica na Visoki šoli za umetnost Univerze v Novi Gorici, občinska nagrajenka ... bi novogoriški teater rada vpela v mednarodni prostor in iz njegovega obmejnega položaja naredila prednost, zaradi katere bi postal poseben in privlačen za mlade kadre ter za občinstvo. Tudi za tisto z druge strani meje.

S čim se na novem delovnem mestu najprej spopadate?

Z najbolj aktualnimi stvarmi, ki so hiše narave, s problemi med svetom zavoda in bivšim direktorjem, ki pa jih niti nochem komentirati. Odnose nameravam zastaviti na novo, ne bi se rada več preveč ozirala na ta nesoglasja. Predvsem si želim po-

SNG Nova Gorica bi rada vpela v mednarodni prostor, njeni predstavo o Nori Gregor bo gostil tudi teater v Gorici

praviti slab vtis, ki ga ima javnost o tej hiši, zaradi številnih tožib in podobnega. Res upam, da se bo to nehalo. Poudariti pa moram, da gredo bivšemu direktorju tudi velike zasluge: to da je sezidal malo dvorano, na primer. Ne vem, če bi komu drugemu v teh časih lahko uspelo kaj takega, klobuk dol za to. Za naše gledališče je ta dvorana izjemnega pomena. Skratka, rada bi začela na novo, predvsem z dobrimi odnosi. To hišo je treba spraviti na boljši glas. Da bodo mediji pisali o naših gostovanjih, nagradah, ne o tožbah ...

Pred kratkim smo pisali o tem, da se SNG Nova Gorica sooča s kadrovskimi spremembami. Tretjina umetniškega ansambla naj bi se v kratkem upokojila, prisli bodo novi igralci. Tudi to bo neke vrste iziv za novega direktorja.

Res je. Dokler sem vršilka dolžnosti, se s tem sicer ne morem intenzivno ukvarjati ..., se pa na neki način že. Je pa to tisto, kar dejansko dela gledališče. To, da so se nekateri igralci upokojili, je po eni strani dobro, saj prihajajo novi. Obenem pa mi je tudi hudo, ker so to ekstremno dobri igralci, kot so Bine Matoh, Ivo Barišič, Branko Ličen ... Še so polni kreativne moči, upam, da bomo z njimi še sodelovali. Po drugi strani je to velik iziv, saj prihajajo mlaadi, kar je po eni strani odlično, po drugi pa se je treba zavedati, da nismo v Ljubljani, ki je zanje izjemno atraktivna. Sem bodo prihajali in tu tudi ostajali, če bomo uspeli narediti res dober teater, ki jih bo ponujal kreativne in umetniške izzive. Torej je edina možna pot, da se trudimo, da je to gledališče nekaj posebnega, da je kakovostno. Posebno pa je že zaradi svoje lege in zaradi svoje mejne pozicije. Tukaj vidim zelo neizkorističen prostor. Ne zato, da se hiša ne bi trudila, ampak sama bi zastavila velik del cilja na to, da se bolj povezujemo, najprej z Gorico - danes so stvari take, da je to mogoče. Po eni strani se nacionalizmi res še bolj zbujojo, po drugi strani pa lažje dobiš sogovornike na drugi strani kot pred desetletjem. To vem iz izkušenj, zadnji dve leti sem delala na svoji novi predstavi o Nori Gregor, kjer sem uspela pridobiti res pomemben teater Rossetti iz Trsta, ki je eden redkih teatrov »stabile« v Italiji. Zame je to velik uspeh. To predstavo bomo odigrali tudi v goriškem gledališču Verdi v njihovi abonnamenti ponudbi. Sem bi si želela prijeti italijansko publiko. Skratka, želim si menjav, povezav. Vse to je sedaj mogoče zaradi te mreže poznanstev, ki sem jo vzpostavila. Tudi z zamejskimi organizacijami, ki jih sedaj zelo dobro poznam ... Ti dve mestni morata imeti poseben status, moramo pa ga narediti mi, ki živimo tukaj. Ne bi si želela, da hodimo eni k drugim samo v nakupovalne centre.

Pogosto govorimo o čezmejnem povezovanju kulturnih in drugih institucij, a kazalo bi najprej začeti s povezovanjem in sodelovanjem kulturnih institucij v Novi Gorici, med katerimi ga ni opaziti veliko. Je treba torej začeti doma?

Absolutno. Prezgodaj je še, da bi kaj

Neda Rusjan Bric, igralka, režiserka in pisateljica, dolgoletna članica igralskega ansambla ljubljanskega Slovenskega mladinskega gledališča in predavateljica na Visoki šoli za umetnost Univerze v Novi Gorici, ki ima svoje prostore v Gorici

rekla, poznam sicer to območje - čeprav sem živel v Ljubljani, imam tu družino, vsak teden sem vsa leta redno prihajala domov. Povezana sem s tem prostorom, v globino pa ne poznam, kako delujejo druge hiše. Zato lahko sedaj povem samo kot občanka Nove Gorice, kaj opažam, in to je točno to. Da je tega povezovanja premalo.

Nova sezona na velikem odru SNG se pričenja ravno z vašo dokumentarno fikcijo »Nora Gregor - Skriti kontinent spomina. Gre za trijezično koprodukcijo štirih gledališč: novogoriškega, ljubljanskega, tržaškega in grškega. Najbrž ni naključje, da so ravno ta štiri ...

Ne, ni. Gre za tri sosedske dežele, ki imajo problematične odnose in so bile v zgodovini skregane, gre za to, da začnemo te odnose s pomočjo umetnosti na novo

napisala tekst, vključena je tudi filmska zgodba, ki je tokrat najbolj ambiciozna. Film je bil posnet v Gorici, Gradiču in Trstu. Moja želja je, da na premieri sedijo predstavniki vseh treh narodnosti in vsi razumejo predstavo. To pomeni, da bomo vsi slišali svoj jezik in vsi bomo morali brati nadnapise.

Predstava o Nori Gregor ni prva, v kateri postavljate v ospredje zgodovinske osebnosti tega prostora. Trilogiji o Gregorčiču, bratih Rusjan in Aleksandrinkah sledi Nora Gregor. Se skozi njihove zgodbe razkriva neka kolektivna zgodovinska platforma, ki zaznamuje tudi današnjega primorskega človeka?

Prepričana sem, da se, vendar ne govorim le o Primorcu, govorim o človeku, o človeški intimi. Na gostovanjih s svojimi predstavami - na Kitajskem ali v Egiptu - sem izkusila, da gre za tako različne kode razumevanja, različne kulture, da bi, če bi govorila zgolj o naši primorski zgodovini in ne bi bilo poleg tudi momentov, ki jih lahko razume vsak človek, predstava drugje enostavno ne mogla funkciorirati. Mene zanima, kaj človek je ne glede na to, kje se rodil. V svojem bistvu smo vsi enaki. Zato ne prenesem nobenega rasizma, nacionalizmov in podobnega. Zavedati se moramo svojih korenin in jih gojiti. Absolutno moramo gojiti našo nacionalno dediščino, ampak to ne pomeni, da moramo biti nacionalisti. To je zame velikanska razlika. S svojimi predstavami želim govoriti o tem. Zato sem zgodbo pri Nori Gregor razširila: ona se je v Gorici samo rodila, v bistvu pa je govor o prvi in drugi svetovni vojni, o Evropi prve vojne, nacionalizmu, sovraštih, ki so se dogajala zaradi tega. Obravnavam predvsem posledice, ki so pač vplivale na posameznika, ki ga predstavlja glavni lik. Ko vidimo, kaj vse nosimo s sabo, se lahko zavemo, kje smo, kaj smo in zakaj smo tukaj. Vse to me pa zanima izključno zato, da bi si morda znali odgovoriti, kam naj gremo. Nacionalizem, zapiranje in podobno govorimo niso pravilen odgovor na to vprašanje. Našo kulturo moramo prenašati ven, da bodo drugi videli, kaj imamo, ne na način, da se zapiramo, ampak da se razširjamo.

Katja Munih

graditi. Zato se mi je tudi na simbolični ravni zdelo pomembno narediti tako koprodukcijo. Želela sem si, da je narejena v Novi Gorici. Nora Gregor je bila rojena v Gorici. V to zgodbo sem povezala svoje doseganje maticno Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane, ki je velik partner v evropskem in svetovnem gledališkem prostoru. Vsaj nekaj teh uspehov in navezav bi rada povezala tudi s SNG Nova Gorica. Gradec pa je mesto, kamor se je izselila družina Nore Gregor. Z izjemo nje je celotna družina tam tudi pokopana. Vsa ta zgodovina se mi zdi zelo fascinantna, pa tudi življenje Nore Gregor.

To je gotovo vaš največji dosedanji režišerski iziv ...

Zagotovo. Način dela je sicer podoben kot v prejšnjih predstavah: sama sem

Trijezični pozdrav BUMBACA

FOLJAN-REDIPULJA »Fratello - Fradi - Brat«

»Fratello - Fradi - Brat« se glasi trijezični pozdrav, ki ga goriska pokrajina s svojih lepkov naslavja na papeža Frančiška, ki se bo 13. septembra na avstro-ogrskem pokopališču v Foljanu in pri italijanski kostnici v Redipulji poklonil žrtvam vseh vojn. Trijezična je tudi dobrodošlica na plakatih, ki jih je ob papeževem obisku izdelalo združenje Pro Loco, ki upravlja tamkajšnje kraje spomina.

SELCE - Partizanski miting Iz humanitarnega vzgiba na fronto

Predstavitev knjig sredi avgusta, preden pada mrak, je tveganje dejanja. Vsekakor pa se je petkove hkratne predstavitev dveh publikacij na Partizanskem mitingu v Selcah udeležilo skoraj 40 oseb različnih starosti, moških in žensk, krajevnih standardnih obiskovalcev in tudi iz Dobrodoča, Gorice in Trsta. Napovedana je bila prisotnost hčere in sina sicer različnih staršev, ki pa sta ju povezovala vojna usoda in humanitarni vzgib, znacenil za bolničarsko stroko. Giuseppe iz Dolenj in Anna iz okolice Pordenona sta bila med drugo svetovno vojno službeno in študijsko v Gorici in oba sta se povsem samostojno iz notranjega humanitarnega, družbenega in svetovno-nazorskoga vzgiba neposredno vključila v protifašistično in protinacistično gibanje v okviru slovenske Osvobodilne fronte.

Pred strokovno predstavljivo, ki jo je ponudila družbeno angažirana profesorica Anna di Gianantonio, je v imenu pokrajinskega odbora ANPI-VZPI dvojezično pozdravil podpredsednik Mario Lavrenčič. Tudi doberdobska občinska uprava je

ocenila, da je vredno posredovati uraden pozdrav takšni pobudi, ki živo dokazuje prepletanje enotnih vrednot, ki so v vojnem času povezovale sicer jezikovno mešano prebivalstvo.

Predavateljica je izpostavila sicer različen slog pisanja Anninega dnevnika z ilegalnim imenom Nataša in Giuseppejevih spominov, a isto voljo po pomoči ranjenim in mučenim upornikom ter željo po porazu nemške vojske in republikanske »milizie« vključno z njihovimi kolaboracionisti. Izrecno je opozorila skozi Natašino zgodbo, kako se je skozi vojno izkušnjo zrevolucionirala družbenina in družinska vloga žensk: po vojni ni bilo nič več tako kot pred njo.

Lorena Fornasir, Annina - Natašina hči, je s pronicljivo pripovedjo opisala svoj odnos z mamo, ki je po vojni obmolnila gledje svoje konspirativno obveščevalne vloge ter prepustila pripovedovanje dogodkov možu Ariju, komandanu ravninske divizije garibalvincov, s katerim se je ob koncu popadov poročila. Giuseppejev sin Bo-

S petkove predstavitev v Selcah

BONAVENTURA

ris je bil na predstavitev prisoten, a v njegovem in svojem imenu je o drugi knjigi govoril Aldo Rupel, ki je besedilo prevedel v slovenščino. Zato imamo sedaj dvojezično pričevanje o bolničarju, poročenem z Vrtojbenko, ki ni odšel v velike operativne enote, temveč je deloval v strukturah Gorinskog vojnega področja v okolici Renč, Škrbine in Komna ter seveda v samih vseh in zaselkih, kjer so bile v podzemnih kleteh ambulantne za ranjence in obolele. Iz publike je posegla peterica prisotnih z nekaj vprašanjami in izkustvenimi do-

polnili prav v zvezi z ženskimi revolucionarnimi liki, s sodelovanjem med garibalvinci in partizani, s prehajanjem italijanskih in furlanskih kadrov iz vrst OF v nastajajočo »Resistenza« in s tedanjim razširjenim prepršanjem, da je 7. federativna republika mogoča. Hkrati s prodajo knjig - tudi ostalih izdal raziskovalnega centra Gasparini iz Gradišča - je potekalo zbiranje podpisov v podporo zahtevi, naj dežela FJK centru ne ukine prispevkov za delovanje, kot je sedaj odločeno zaradi krčenja sredstev.

GORIŠKA - Izredni odstrel divjih prašičev še ni dovolj

»Lovcem večja svoboda«

Mnogi vinogradniki se odločajo za elektroograje, ki pa imajo kar nekaj pomanjkljivosti - Mesa v večjih količinah ne smejo prodajati

ELEKTRIČNA ZASCITA

Skoda, ki jo povzroča divjad po vinogradih, vrtovih in sadovnjakih na Goriškem, je iz leta v leto večja. Divji prašiči so kot povzročitelj škode uvršča na prvo mesto: težave s tropi ščetinarjev so znane, a kljub temu do danes strokovnjaki ter prisotni deželnici in pokrajinski uradni niso našli prave rešitve. Vse več kmetovalcev in vinogradnikov si mora zato pomagati z lastno iznajdljivostjo. Nekateri se poslužujejo električnih pastirjev in petard, drugi zagrajujejo še tako obsežna zemljišča. O preči problematiki divjih prašičev in o tem, ali so našteti ukrepi učinkoviti, smo se pogovorili z Benjaminom Komjancem, predsednikom Lovske družine Jazbine. Lovci so na območju lovšča, ki se razprostira na 300 hektarjih površine, v lanskem letu uplenili 31 divjih prašičev, letos pa že preko 20. »V zadnjih 15 letih je v živiljenjskem slogu te divje živali prišlo do izrazitih sprememb. Tropi merjasev se že nekaj let ne pomikajo več na dolge razdalje. Zdi se, kot da so jim tukajšnje omejene gozdne površine dovolj: primerno ležišče in skrivališče jim predstavlja že košček goščave ali del ne negovane travnate površine. Ker so vsejede živali, se prilagajajo vsem vrstam hrane: posebno požrešni so na podzemne dele rastlin in plode, zato se tudi lotujejo nadležnega površinskega ritja,« razlagata Komjanc, po katerem je merjasec zelo inteligentna in prilagodljiva žival. Ker pri nas nima naravnih plenilcev, so razmere za razmnoževanje idealne. »Ravno v ciklusih razmnoževanja tiči problem, ki vpliva na merjaščeve prekomerno namnožitev. Divji prašiči se za razliko od ostale divjadi bukajo čez celo leto, samice pa lahko kotijo povprečno od 4 do 10 mladičev. Ko se začne lovsko leto, ki traja od 15. maja do 15. januarja, je stevilo divjih prašičev že takoj obsežno, da jim s težavo klubujemo,« potudarja Komjanc.

LOV SE ZAČNE PO PRVEM STRELU

Tik ob Prevalski nižini na lovskem območju Jazbine je med vinogradi in polji postavljenih 22 višinskih prež. »Na divje prašiče streljamo praviloma iz višinskih postojank. Pri lovu moramo upoštevati lovski pravilnik, ki ne dovoli streljanja na divjad v neposredni bližini cest ali hiš. Včasih se zdi, kot da so sami divji prašiči razumeli, da so ta območja zaščitena, saj se ravno tam množično zadržujejo,« opozarja Komjanc. Da žival pri priči pogine, ji mora krogla prebiti prstni koš. Če strel ni precisen, se žival razdivja in pobegne tudi nekaj kilometrov daleč. Lovec ji mora slediti s hitrim korakom ali s pomočjo psa krvosledca. »Upati je treba, da se merjasec ne bo zgrudil v težko dostopno mesto. Povleči tudi do 150 kg težko svinjo iz jarka namreč ni od muh niti za mlajšega lovca, kaj šele za starejšega. Treba si je urediti tudi odvoz, ki je možen le s traktorjem ali džipom,« ra-

Benjamin Komjanc ob električni ogradi (desno), ki na Prevali »ščiti« edini nasad koruze, sled ščetinarja (zgoraj) in ustreljen divji prašič (levo)

FOTO VAS

urah, na zdravstvenem podjetju v Gorici pa moramo na laboratorijsko preiskavo čakači deset dni.«

IZREDNI ODSTRELI NE ZADOSTUJEJO

Namnožitev divjih prašičev je postala nevzdržna tudi za lovece. »Lov je danes za človeka le postranska dejavnost, ki ni povezana z vidikom oskrbe s hrano, zato celotnega lovskega plena znotraj naše lovsko družine, ne utegnemo porabititi. Žal nam dejelna zakonodaja prepoveduje, da bi meso v večjih količinah lahko prodajali, kar pa je v Sloveniji dovoljeno,« razlagata Komjanc in v isti sapi poudarja, da je v zvezi s problematiko namnožitve parkljaste divjadi marsikaj postorila goriška

pokrajinska uprava: od odreditev izrednega odstrela do ustanovitev posebnih strokovnih služb in sklada za povračilo škode oškodovanim kmetovalcem. Predvidene so tudi davčne olajšave pri postavljanju električnih ograd. »Menim, da bi morale lovsko družino od države in prisotnih regulacijskih organov pridobiti večjo suverenost predvsem pri organizaciji odstrela ter podaljšanja urnika lava v zimskih mesecih. Omeniti gre primer, ki se je pred leti zgodil na Banjški planoti. Tam so se krajevne lovsko družine odločile, da bodo radikalno posegle po tovorni divjadi: divji prašiči so bili skoraj v celioti iztrebljeni in številčno postavljeni na raven ostale divjih živali.« (vas)

ŠTANDREŽ-SOVODNJE Kolesarsko stezo so očistili, drugo stran ceste pa spregledali

Urejena kolesarska steza (spodaj) in nepokošena trava pred nekdanjo sežigalnico (zgoraj)

FOTO J. ČAVDEK

V petek smo na našem dnevniku opozorili na zaraslo kolesarsko pot v industrijski in obrtni coni med Štandrežem in Sovodnjami, ki je odvračala kolesarje. Julijan Čavdek, občinski svetnik SSK v Sovodnjah, je z nedostojnim videzom poti seznanil predsednika konzorcija za industrijski in obrtni razvoj ter krajevne upravitelje. Opozorilo je ocitno zaledlo, saj so še isti dan pokosili travo in kolesarsko stezo temeljito očistili. Nerasumljivo pa je, da hkrati niso pokosili tudi trave pred vhodom v nekdanjo sežigalnico in v center za zbiranje odpadkov. Obe strani ceste bi morali redno čistiti in vzdrževati, poudarja Čavdek.

Grški »π« v Brdih

Vsak teden beremo in poslušamo napovedi, kako naj se goriška krajina ovrednoti, da postane dovolj privlačna za tokove obiskovalcev. Vselej se ob vrsti krajinskih in zgodovinskih postavk omenja proizvodnja raznih sort vina. Kakšen je ta vinogradniški svet danes, kako razmišljajo in delujejo mladi gospodarji, ki sicer že nadomeščajo svoje starše, a slednji še niso povsem izpregli?

Grški »π« v Brdih? Koliko ljudi prepozna to grško črko, izklesano v velikanski kos laporja? Zakaj? Čemu? Ker je začetna črka priimka Paraschos, ki je grškega izvora. Imeni fantov, s katerima sem se pogovarjal, Alexis in Jannis, prav tako. Pogovarjali pa smo se po slovensko, saj je njuna mama iz Štandreža in slovenčino uporabljata od otroškega vrtca dalje; oče pa je Grk, ki je študiral na tržaški

univerzi in se nato trajno naselil v Brdih.

Grška črka kot proizvodna oznaka na nalepki - prve steklenice so polnili leta 1999 - označuje gotovo najmlajše vinogradniško podjetje na Bukovju. Družinska podjetniška izbira je padla pred približno dvajsetimi leti, potem ko je njun ded od kupil nekaj hektarjev na Pušči. Ime samo pove, kakšen svet je tam okrog, a verjeli so v globlje flišne plasti. Kasneje so pridobili še štiri hektarje na Slatniku in Rovani, v Štandrežu pa jim je sorodstvo prepuštilo vinograde, ki bi se sicer zarasli in propadli.

Alexis in Jannis sta mlada empirična samouka. Očetu sta se pridružila prvi leta 2006 in drugi 2011. Sledita njegovim izhodiščem o povsem naravnem pridelovanju grozdja in naravnih vinskih proizvodnji: travo v vinogradu kosijo in je ne uničujejo s herbicidi, ki kakorkoli preidejo v zemljo in iz nje v sadike, listje in grozde. Ne uporabljajo gnojila, ni-

OD DOMAČEGA LATNIKA DO ...

S tolikšnimi sodi vina ne bo zmanjkalo FOTO A.R.

ti žvepla, ne kupujejo in ne dodajajo kvasovk. Po postaviti nove kleti leta 2003 so počakali, da so same prileže iz krajevnih vinogradov z jagodami in peclj. Tudi zaradi tega je njihovo vino povsem svojevrstno. Opočna tla dajejo zadostno količino sestavin, ki ohranjajo kakovost vina deset in več let, sicer pa itak postane dolgotrajna vina »zrela« še po sedmem letu zorenja. Učila ste se tudi iz izkušenj sosednih briških vinogradnikov. Ena izmed teh izkušenj pravi: hitro vretje zmanjšuje oksidacijo. S takšnimi pristopi in postopki se tudi bela vina približuje sestavi in hranljivosti črnih.

Vinarstvo Paraschos se ne poslužuje odmenivane pisane ali video reklame. Stranke pridejo, si ogledajo in preverijo vinograde ter postopke in preprocene naročnico. Ne zahtevajo certifikatov. Zaupajo tudi sistemuh verižnega ustnega sporočanja sladokuscev, zaradi katerih se je prodaja razširila v Skandinavijo in Kanado ter na Japonsko. Vinarstvo »π« (za Paraschos) je povezano v omrežju s podobnimi proizvajalci v Italiji, Gruziji, Franciji ...

V moje veliko zadovoljenje sta me podučila, da so črna vina bolj zdrava, manj filtrirana, z večjo količino antioksidantov. S takšnimi namreč včasih nazdravljam.

Brata Paraschos ob družinski oznaki z grškim »π«

FOTO A.R.

Aldo Rupel

GORIŠKI AVGUST Mednarodni mladinski filmski tabor

Z jutrišnjim dnem in do petka bo v Goriških Brdih potekal tretji Mednarodni mladinski filmski tabor; pripravlja ga Ustanova Silvana Furlana, ki je bila ustanovljena z namenom, da nadaljuje delo prezgodaj umrlega filmskega kritika, režiserja in filmskega zgodovinarja Silvana Furlana. Tabor poteka v sodelovanju s poljskim konzulatom v Plešivem, kjer ima na domačiji Uroša in Nejke Klinec sedež poljska kulturna ambasada. Letos se ga udeležejo 25 mladih in šest mentorjev iz Slovenije, Italije, Avstrije in Poljske. Otriči se bodo pod vodstvom mentorja Darka in letošnjega gosta Gregorja Božiča s pomočjo kamere skušali povezati s filmsko umetnostjo ter posneti in tudi zmontirati samostojen filmski izdelek; ta bo predvajan na zaključnem večeru v petek. (km)

Miting, ples in tombola

Na Partizanskem mitingu v organizaciji VZPI-ANPI, ki poteka na prireditvenem prizorišču v Selcah, bosta danes in jutri plesna večera s spremljavo ansamblom, oba dneva ob 23. uri pa se tombola.

Črna komedija »Nona«

V okviru novogoriških Poletnih doživetij bo nocoj ob 21. uri na ploščadi za mestno hišo črna komedija »Nona«, ki jo bo uprizorila gledališka skupina Globičak Kambreško; udeležba je brezplačna.

Klezmer v Gradišču

V okviru festivala klezmer glasbe v Gradišču bo na dvorišču palače Torriani drevi ob 21. uri nastop skupine Fuori dal Pozzo, jutri ob 21. uri pa koncert skupine Alef Band in klarinetista Davideja Casalija; vstop prost.

Vivaldi in recital

Zadnji glasbeni večer v Vili Codelli v Mošu bo nocoj ob 21. uri: ob stoletnici prve vojne bosta violinist Giacobbe Stevanato in komorni orkester FJK izvajala Vivaldijeve »Štiri letne čase« ob recitalu Daniele Pico; vstop bo prost s prostovoljnimi prispevkvi.

Jutri filmska glasba

Glasbeni niz »Musica a 4 Stelle« bo jutri ob 21. uri v Areni Parco delle Rose v Gradežu postregel s koncertom Morriconejeve filmske glasbe, nastopila bo Movie chambre orchestra; vstop bo prost.

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
D'UDINE, Trg Sv. Frančiška 4, tel. 0481-530124.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
STACUL, Ul. F. di Manzano 6, tel. 0481-60140.

DEŽURNA LEKARNA V GRADIŠČU
PIANI, Ul. Ciotti 26, tel. 0481-99153.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
RISMONDO, Ul. E. Toti 52, tel. 0481-410701.

DEŽURNA LEKARNA V MEDEI
RAJGELJ CHIARA, Ul. Scuole 9, tel. 0481-67068.

Kino

DANES V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 16.15 - 18.00 - 20.00 - 22.00 »Dragon Trainer 2«.
Dvorana 2: 16.45 - 18.45 - 21.00 »Step up all in«.

Dvorana 3: 15.45 - 17.30 - 20.00 - 22.00 »Hercules il guerriero«.

DANES V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 16.15 - 18.00 - 20.00 - 22.00 »Dragon Trainer 2«.
Dvorana 2: 16.15 - 18.00 - 20.20 - 22.20 »Hercules il guerriero«.

Dvorana 3: 17.10 - 20.15 - 22.00 »Cattivi vicini«.
Dvorana 4: 16.45 - 18.40 »Step up all in«; 21.00 »Apes Revolution - Il pianeta delle scimmie«.

Dvorana 5: 17.40 - 19.50 - 22.10 »Liberaci dal male«.

JUTRI V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 16.15 - 18.00 - 20.00 - 22.00 »Dragon Trainer 2«.
Dvorana 2: 16.45 - 18.45 - 21.00 »Step up all in«.
Dvorana 3: 17.30 - 20.00 - 22.00 »Hercules il guerriero«.

JUTRI V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 16.15 - 18.00 - 20.00 - 22.00 »Dragon Trainer 2«.
Dvorana 2: 18.00 - 20.20 - 22.20 »Hercules il guerriero«.

Dvorana 3: 17.10 - 20.15 - 22.00 »Cattivi vicini«.
Dvorana 4: 16.45 - 18.40 »Step up all in«; 21.00 »Apes Revolution - Il pianeta delle scimmie«.

Dvorana 5: 17.40 - 19.50 - 22.10 »Liberaci dal male«.

Razstave

AN MEINE VOELKER (Mojim naredom) je naslov razstave, ki je na ogled na sedežu združenja Società Cormonese Austria v Ul. Matteotti 14 v Krminu; razstavljen je dokumentarno, fotografiko in časopisno gradivo o začetku prve svetovne vojne in krmenskih vojakih, ki so tedaj odšli na fronto; do 31. avgusta vsak dan 9.00-13.00 in 15.00-20.00; zaprt ob nedeljah popoldne.

V MUZEJU SV. KLAIRE na Korzu Verdi 18 v Gorici je na ogled razstava »1914: L'Europa alla guerra - Dal colore delle uniformi al fango delle trincee« (1914: Evropa v vojno - Od pisanih uniform do blatnih jarkov); do 14. septembra od torka do nedelje 10.30-12.30, 16.00-19.30.
»SAKSIDA - SLIKAR PRAVLJČAR je naslov razstave, ki je na ogled v palači Attems Petzenstein v Gorici v organizaciji Pokrajinskih muzejev; do 12. oktobra od torka do nedelje 10.00-17.00.

V BIVŠI KONJUŠNICI PALAČE CORONINI na Drevoredu 20. septembra v Gorici je na ogled razstava z naslovom »Uno Stato in uniforme« v organizaciji Fundacije Palace Coronini Cronberg in zgodovinsko raziskovalne skupine Isonzo; do 26. oktobra od srede do nedelje 10.00-13.00, 15.00-18.00.
V POKRAJINSKIH MUZEJIH v grajskem naselju 13 v Gorici sta na ogled dve razstavi: o pisanih uniformah evropskih vojsk z naslovom »Belle époque in divisa« in »Sarajevo 1914 - Neoznaneni dokumenti grofa Maria Attemsa Svetokriškega«; do 25. januarja 2015 od torka do nedelje 9.00-19.00.

BIBLIOTEKARSKA KOMUNA

Na Drevoredu 20. septembra v Gorici je na ogled razstava z naslovom »Uno Stato in uniforme« v organizaciji Fundacije Palace Coronini Cronberg in zgodovinsko raziskovalne skupine Isonzo; do 26. oktobra od srede do nedelje 10.00-13.00, 15.00-18.00.

V POKRAJINSKIH MUZEJIH v grajskem naselju 13 v Gorici sta na ogled dve razstavi: o pisanih uniformah evropskih vojsk z naslovom »Belle époque in divisa« in »Sarajevo 1914 - Neoznaneni dokumenti grofa Maria Attemsa Svetokriškega«; do 25. januarja 2015 od torka do nedelje 9.00-19.00.

Koncerti

FESTIVAL »GLASBE SVETA 2014« na odru pred gradom Kromberk vsak torek ob 21. uri: 26. avgusta Neča Falk & Jerko in Miro Novak »Maček Mur«, nastopajo Neča Falk (petje), Jerko Novak (kitara) in Miro Novak (kitara). V okviru festivala bo od 19. ure potekala tržnica dobrat sveta.

ECHOS - ČEZMEJNI ODMEVI: 26. avgusta ob 21. uri v goriškem gradu Kontra-Kvartet iz Slovenije (klezmer); 28. avgusta ob 21. uri predverje gradu Kromberk La Rossignol iz Italije (dvorna glasba in brezplačna delevnica dvornega plesa); vstop prost.

16. FESTIVAL »MED ZVOKI KRAJEV« (»Nei suoni dei luoghi«): 27. avgusta, ob 21. uri na kmetiji La Ferula v Štarancanu »Cem Live Orchestra«.

Šolske vesti

GLASBENA MATICA sporoča, da potekajo vpisi za šolsko leto 2014-15. Informacije na tajništvu v Gorici, Korzo Verdi 51 od ponedeljka do četrtek od 11. do 12. ure. Petek zaprto (tel. 0481-531508).

MULTIDISCIPLINARNI PROGRAM za kakovostno kadrovsko rast, ki ga izvaja Slovenski izobraževalni konzorcij Slovik je objavljen na spletni strani www.slovik.org in je namenjen univerzitetnim študentom in absolventom; informacije in prijave na naslovnu info@slovik.org do 15. septembra.

V GRADEŽU, na terasi »Belvedere« občinske knjižnice Falco Marin nad plažo Costa Azzurra, bo potekal v organizaciji Alpe Adria Puppet Festival 2014 od 26. do 29. avgusta laboratorijski »Colori per Aria«.

AKŠD VIPAVA v sodelovanju z ZSŠDI prireja poletni kotalkarski kamp na kotalkališču na Peči od ponedeljka, 25., do petka, 29. avgusta, za dekleta in fante od 4. do 11. leta starosti; informacije in prijave po tel. 333-9353134 (Elena) ali kdvipava@virgilio.it.

APT obvešča, da je v teku potrditev letnih šolskih abonmajev APT, od 25. avgusta pa bo možen nakup novih abonmajev; informacije po tel. 0481-593513, 0481-593515 ali titoli.viaglio@aptgorizia.it.

Izleti

PD ŠTANDREŽ prireja 7. septembra enodnevni izlet v dolino Malte, Gmuend, muzej bonsajev in rudnik poldragih kamnov; informacije in vpisovanje po tel. 0481-20678 (Božo) in tel. 347-9748704 (Vanja).

UPOKOJENCI DOBERDOB organizirajo v soboto, 27. septembra, enodnevni avtobusni izlet v Sauris, Tolmeč in okolico; informacije in vpisovanje v trgovini Mila (tel. 0481-78398), gostilni Ivica (tel. 0481-78000) in pri Milošu (tel. 380-4203829).

POHOD V SPOMIN NA PRENOS RAZNJEVCEV bo v soboto, 30. avgusta, z odhodom ob 5.30 pri Rdeči hiši v Gorici. Letos bo hkrati proslava ob 70-letnici izhajanja Partizanskega / Priključnega dnevnika. Ob 16. uri bo sprejem pohodnikov z zaključno prreditvijo na Vojskem; informacije po tel. 348-5298655.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO GORICA priredi 13. in 14. septembra izlet v Dolomite - prečenje skupine Sella. Prvi dan približno 3 ure hoje, drugi dan od 4 do 5 ur. Zaradi rezervacije prenočišča in organizacije prevoza je obvezna predhodna prijava in vplačilo akontacije do sobote, 30. avgusta; informacije in prijave po tel. 331-7059216 Vlado.

SKRD JADRO IZ RONK v sodelovanju s CTS iz Gorice prireja v sklopu projekta »Po rekah in po vodah Slovenije« enodnevni izlet s kosirom v zgornjo dolino Soče oz. Trente v nedeljo, 31. avgusta; informacije in prijave po tel. 0481-82273 (Roberta ali Sara).

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV za Goriško prireja v soboto, 6. septembra, enodnevni avtobusni izlet v

Asiago in v okolico, znano tudi zaradi bojev med 1. svetovno vojno. Vpisujejo do razpoložljivih mest na avtobusu po tel.: 0481-20801 (Sonja K.), 0481-884156 (Andrej F.), 0481-882183 (Dragica V.), 0481-78138 (Sonja S.), 347-102156 (Rozina F.). Na račun 20 evrov.

ESTORIABUS bo spet odpotoval v soboto, 27. septembra, izletniki bo spremjal Paolo Cavassini. Obiskali bodo Gardone Riviera in palačo Vittoiale, ki jo je dal zgradili Gabriele D'Annunzio; informacije in rezervacije po tel. 0481-539210 in 349-3052235 ali eventi@leg.it od ponedeljka do petka med 9. in 12. uro.

Obvestila

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENJENCEV za Goriško sporoča, da bo društveni urad na Korzu Verdi 51/int. zaprt do 31. avgusta.

POKRAJINSKA MEDIETEKA UGO CASIRAGHI v Gorici obvešča, da bo zaprta do vključno 24. avgusta; od 25. avgusta bo odprt po ponedeljku do petka 15.00-19.00.

SEKCIJA VZPI-ANPI DOL-JAMILJE prireja partizanski piknik v nedeljo, 14. septembra, v kulturnem centru Paviljona Komel na Palkišču od 17. ure dalje. Vpisovanja do 7. septembra ali do odprave razpoložljivih mest po tel. 333-1175798 (Jordan Semolič), 0481-78192 (Jožko Vižintin) ali v društvenem baru Krejmenjak v Jamljah ob 18. ure dalje.

ZSKD obvešča, da bo urad v Gorici zaprt do 25. do 29. avgusta.

GORIŠKI DRŽAVNI ARHIV v Ul. Dell'Ospitale 2 (tel. 0481-535176) bo v avgustu odprt ob ponedeljkih in sredah med 8. in 16.30 ter ob torkih, četrtkih in petkih med 8. in 14. uro.

AŠD KRAS DOL-POLJANE vabi člane in prijatelje v ponedeljek, 25. avgusta, ob 19.30 v društvene prostore na Palkišču na sejo za organizacijo programa prireditve, ki bo potekala septembra.

KOŠARKARSKA SEKCIJA AŠD DOM obvešča, da bodo od ponedeljka, 25. avgusta, do petka, 29. avgusta, košarkarji letnikov 2000, 2001, 2002 in 2003 vadili skupaj od 17.30 do 19. ure. AŠD Dom hkrati obvešča, da bo v ponedeljek, 1. septembra, potekal prvi trening minibasketa za letnike 2004 in mlajše. Trening bo potekal ob 16. do 17. ure v Kulturnem domu v Gorici.

Treninge, ki so odprtih tudi novim fantom in dekletom, ki želijo preizkusiti košarko, bo vodil Andrej Vremec.

AGENCIJA ZA PRIHODKE sporoča, da bodo do 29. avgusta uradi v Gorici (Korzo Italia 157) in v Tržiču (Ul. Ceresina 1) odprtih samo v jutranjih urah med 9. in 13. uro.

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV obvešča, da bodo uradi v Gorici, Trstu in Solbici do 12. septembra odprtih po poletnem urniku (9.00-13.00).

GORIŠKA NADŠKOFIJA sporoča, da bo ob papeževem romanju v Redipuljo v soboto, 13. septembra, maša za padle v vseh vojnah ob 10. uri na območju kostnice

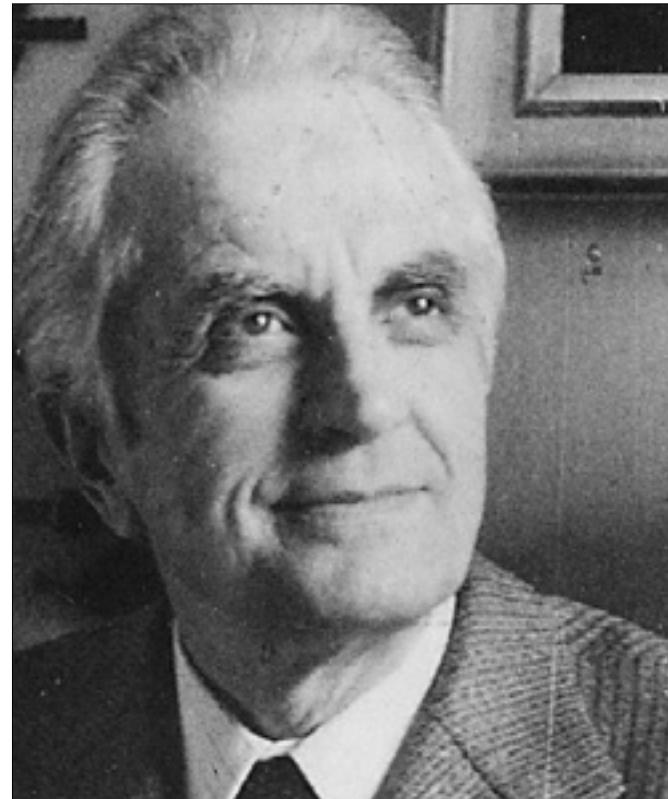

70 LET TISKARNE SLOVENIJA

Enkratna zgodovina naše da nima primerjave v Evru

Zgodovina Tiskarne Slovenija je bila v sedemdesetih letih večkrat napisana in ob raznih priložnostih izpopolnjena s številnimi pričevanji. Razumljivo je največ pisal o njej Primorski dnevnik, neposredni dedič Partizanskega dnevnika, ki je bil do konca vojne glavni in edinstveni proizvod tiskarne. Večkrat je o njej pisal Boris Race - Žarko, ki je po nalogu pokrajinske tehnike partizanskega gibanja vodil njeno izgradnjo. Boris Race - Žarko je prav zaradi te izkušnje ohranil občuteno vez ne le s spominom na leta vojnega dogajanja, temveč tudi s Primorskim dnevnikom, pri katerem je bil ploden pišec in komentator, pa tudi dolgoletni upravitelj. S hvaležnim spominom nanj objavljamo ob tej obletničici dva njegova prispevka iz let 1968 in 1975, ki sta bila potem objavljena v knjigi *Razlogi za vztrajanje leta 1994*. Kdo drug, če ne prav on, je lahko bolj občuteno in verodostojno pisal o dogodkih, pri katerih je bil eden glavnih soudeležencev.

Dušan Udovič

Boris Race-Žarko je bil zadolžen za gradnjo Tiskarne Slovenija. Zanjo je naredil načrt in skrbel za dobavo potrebnega materiala. Svoje medvojne delovanje je opisal v nekaterih poglavjih knjige *Razlogi za vztrajanje*

nadaljnji razvoj tiskarn, zgradili potrebljene skrite objekte, skrbeli za smotorno razdeljevanje tiska in za tehnično vodstvo relejnih postaj.

Anjo se je novih in obsežnejših nalog poprijel z njemu lastno navdušenostjo, vztrajnostjo in delavnostjo. Imel je čudovito lastnost, da je znal te svoje vrline prenašati na sodelavce. Nikoli ni ukazoval (to bi bilo v vojnem času opravičljivo), vedno se je potrudil, da je sodelavce prej prepričal in potem izrazil željo, da bi bilo izvršeno. Tako ni bilo mogoče kolebat, še manj ugovarjati. Da, ugovore je pri izmenjavi mnenj upošteval. Če so bili tehtni, so postal sestavni del naloge, ki jo je bilo treba izvršiti. Vsakdo jih je izpolnjeval v prepričanju, da je to potrebno, pa še z občutkom, da je sam prispeval k njihovemu uresničevanju.

Bil je človek širokega zamaha. Delal je velike načrte, tako da je človek včasih podvomil v njihovo uresničljivost. Ko pa so se uresničevali, je bilo človeka skoraj sram prejšnjih dvomov. Anjo ni sanjaril, ampak se je z zagrizenostjo lotil dela in potegnil za sabo še druge. Njegovi široki pogledi ga niso ovirali, da se ne bi posvetil tudi najbolj drobnim stvarem, ker se je zavedal, da so velike stvari sezavljene iz množice majhnih.

Tak velik načrt je bila takrat tiskarna, kjer bi se tiskal Partizanski dnevnik. Za Anja je postal najpoembnejša stvar v njegovem partizanščini. S priznanjem je prevzel, kar je bilo dodeljen izvršeno, posebno glede nabave glavnega tiskarskega stroja. Vse ostalo pa je bilo treba začeti znova. Spremljal in preverjal je podrobne informacije o iskanju primerenega prostora za tiskarno, svetoval, kako organizirati gradnjo, zanimal se je glede tiskarskega materiala, skrbel za njegovo nabavo, prevoz. Ni se mu stožilo iti na pot ali prositi koga druga gega, nai gre, pa če je šlo za še takoj majhno stvar.

Zavedal se je, da bi bilo ob življaju več desetin ljudi, da bi bili uničeni napori večmesečnega dela in da bi nastala neizmerna politična škoda, če bi bila tiskarna odkrita. Zato je neprestano opozarjal na opreznost, na konspiracijo, kot smo temu takrat dejali. Tisti ki smo bili v tehniki že prej, smo se važnosti tega zavedali, njegova stalna skrb pa nas je vedno znova navajala k budnosti, mlajše pa vzbujala. In njegova čuječnost ni bila zmanjšana, saj ni sovražnik v vseh ofenzivah odkril nobene tiskarne, tudi po njegovem odhodu ne.

Kako je bil široko nasmejan takrat, ko je v tiskarna Slovenija dobila električni tok, ki ga je proizvajala mala partizanska elektrarna, ali ko se je začel vrteći tiskarski stroj, ki je bruhal Partizanske dnevnike najprej v 4.000, potem v 6.000 in celo v 7.000 izvodih.

Tiskarna Slovenija je bila kmalu preobremenjena. Zato je snoval novo tiskarno, Doberdob, ki naj bi imela stavne stroje - linotype, avtomatični tiskarski stroj in klišarno - cinkografijo. In smo začeli z delom. Barake so bile postavljene, a žal je bil stroj na poti iz Milana uničen pri bombardiranju Gorice. Vse drugo je bilo napeljano. Potem je zmanjkalo časa, prišla je svoboda.

Težko življenje v Anjevi mladosti,

ko je mati vdova morala preživljati deset otrok, je pustilo sledove na njegovem zdravju. Zaradi bolezni je moral proti koncu 1941 zapustiti Rašiško četo in delovati v Ljubljani v ilegalu. Proti koncu leta 1944 je ponovno obolel, zato je moral opustiti delo. Kmalu je moral na temeljito zdravljenje in je zapustil Primorsko.

Po vojni se je rad vračal v kraje, ki so mu prirasli k srcu, kakor vsem, ki smo tam preživel dneve in mesece težkih naporov, nevarnosti pa tudi zadoščenja.

Ciril Lukman - Anjo se je rodil 7. februarja 1919 v Poljanah nad Škofjo Loko. Ko je bil še mlad, se je družina preselila v Trzin pri Ljubljani. V Ljubljani se je izučil za mehanika. Želja po znanju in nadarjenost sta ga pripravili v delovodsko šolo, ki jo je dokončal tik pred vojno.

Še pred njo se je vključil v delavsko gibanje in bil med prvimi, ki so na Slovenskem prijeli za puško. V Ljubljani je po prisilni vrtniti postal 1941 aktivist v ilegalu, naslednje leto je pričel delovati v okviru Centralne tehnike KPS, marca 1943 pa je prevzel njen vodstvo. Po kapitulaciji Italije je odšel v tehniko na Dolenjske, od tod pa na Primorsko.

Februarja 1945 je šel na zdravljenje v Bari, vrnih pa se je že v aprilu in se je ponovno vključil v organizacijo slovenskega tiska v takrat že osvobojenem Zadru, saj je okupator medtem uničil vse partizanske tiskarne na Dolenjskem.

Po osvoboditvi je bil najprej aktivist, sla pa znanju pa ga je vsega prevzela, da je v rekordnem času končal Tehniško srednjo šolo in se vpisal na strojno fakulteto. Študij se je prepletal z aktivizmom, bolezni in delom. Diplomiral je 1956, in se zaposlil na Geološkem zavodu v Ljubljani. Tudi tu se je zagrzel v delo, skonstruiral je vrtalni stroj za geološke raziskave, odkupnino za patent pa pustil svojemu zavodu. Delal in snoval je dalje, in ostal vedno Anjo.

TISKARNA SLOVENIJA

(Primorski dnevnik, 22. decembra 1968)

Kraj za skrite postojanke je moral sveda biti na ozemlju, ki je bilo od sovražnikovih upadov najbolj zavarovano, gozdu, daleč od poti in naselij, od nikod opazen, pa tudi potna voda je morala biti blizu. Verjetno bi bilo na Trnovski planoti mnogo takih krajev, tam pa je znan da ni vode. Zaradi tega smo se usmerili predvsem na območje, ki se razprostira na Kozjih sten preko Mrzle Rupe, Vojske in Kanomelj do Stopenske doline.

Seveda smo z Alešem, Petrom Miklavžem začeli iskati najprej v bližini naše postojanke, toda brez uspeha. Srcu so nam potem prirasle Kozje stene. To je skalovita strmina, ki proti severu zaključuje Trnovsko planoto. Globoke strme globeli, v katere bi zlahka skrili bokane, smo sistematično pregledovali, to tako natančno, da smo odkrili tiskarno »Julij 63«, pozneje Doberdob. Naven, če je Anjo vedel zanjo, verjetno je Nismo ga spraševali, on pa nas je usmril drugam, morda tudi zaradi tega, da bi odkrili še kaj drugega.

Popolnoma nesmiselno bi bilo hoditi po gozdovih, ne da bi prej vsaj domnevali, če gozd skriva primeren prostor. Iškati smo začeli tako, da smo se postavili v vlogo sovražnika. Vzpenjali smo na razgledne točke in od tam opazovali naokrog, kje bi bil teren, kjer bi lahko takole skrivali. Obšli smo nekaj takih gozdnih dolin in kmalu odkrili partizansko bolnico pri Mrzli Rupi. Ko smo v gozdu opazili sledove ljudi in nedaleč tam še sušče périlo, smo jo hitro okurili, da nas ne bi zadržali. Iz pravil, so veljala tudi pri nas, smo vedeli, da imeli sitnosti, če bi se kar tako pojavili takem skrivališču. Pozneje smo ugotovili da je bila ta bolnica »Pavla«. Potem sn

ANJO

(Primorski dnevnik, 9. marca 1975)

Anjo je prišel na Primorsko že januarja 1944, ko so ga določili za vodjo Pokrajinske tehnike KPS za Slovensko Primorje. Prve mesece se je bavil z organizacijsko zasnovo celotne tehnike in z nekaterimi oddelki tehnike. Vodstvo je dejansko prevzel nekoliko pozneje in začel ustvarjati organizacijski center vsega ilegalnega tiskarstva na Primorskem. Kot je pred tem CK KPS organiziral Centralno tehniko na dolenjsko-notranjskem območju, je Anjo dobil podobno nalog, da ustvari tudi v Pokrajinski tehniki razne oddelke, ki bi omogočali trdnejšo povezavo obstoječih ciklostilnih tehnik, organizirano nabavo materiala, pospeševali

VOJSKO, SOBOTA, 30. AVGUSTA Program prireditev

- 5.30** odhod pohodnikov v spomin na prenos ranjencev pri Rdeči hiši v Gorici
- 6.00** odhod pohodnikov iz Črnega Vrha
- 7.00** odhod pohodnikov iz Želina
- 11.00** Hudo Polje: srečanje osebja, ranjencev in priateljev partizanskih bolnic Pavla in Franja; slavnostni govornik bo **Boris Kovšča**.
- 14.00** Vojaščica: prihod pohodnikov k partizanskemu grobišču (kratek kulturni program v izvedbi Kulturnega društva Planika Vojsko).
- 16.00** Vojsko: sprejem pohodnikov in partizanov društva Triglav z zaključno prireditvijo; slavnostni govornik: **Samo Bevk**. O pomenu tiskarne in Partizanskega dnevnika pa bosta spregovorila direktorica Mestnega muzeja Idrija **Ivana leskovec** in odgovorni urednik Primorskega dnevnika, naslednika Partizanskega dnevnika **Dušan Udovič**;

Za kulturni program bo poskrbelo **Kulturno društvo Planika Vojsko in mešani pevski zbor Rdeča zvezda iz Zgonika – Saleža pod vodstvom Rada Miliča**.

Partizanska tiskarna Slovenija bo odprta za obiskovalce in pohodnike od 9.00 ure dalje. V tiskarni nas bodo z obiskom počastile nekdanje članice osebja: Irma Golja, Marta Bitežnik in Evgenija Srečka Vovk, ki bodo z obiskovalci obujale spomine na čase delovanja tiskarne med drugo svetovno vojno. Oskrbnik Albin Skok bo na originalnem tiskarskem stroju tiskal Partizanski dnevnik št. 248, ki je bila prvič natisnjena po noči s 17. na 18. september 1944 in je pomenila uraden začetek delovanja tiskarne.

ga dnevnika, opi in svetu

se dneve in dneve potikali po strminah, v katerih izvira Idrija. Od tam pa nas je prepodila partizanska patrulja, ki je očitno varovala še kako skrivališče.

Mislim, da smo iz dneva in dan, v lepem in v dežju tri tedne brezuspešno iskali. Mudilo se je namreč, ker je stroj že potoval iz Milana, kjer ga je oskrbel Ladko Špacapan po navodilih Borisa (Franja Kroupa): mi pa še vedeli nismo, kje bomo tej dragoceni pošasti postavili streho.

Bili smo že malce demoralizirani, morda tudi zato, ker smo bili preveč zahetni. Prostor pa je bilo treba za vsako ceno najti, in to čimprej, zato smo se ločili v dve skupini.

Naš Peter (Angel Kosovel - Peter) je bil še posebej zaprt, skrivnosten in skrajno nezaupljiv. Morda mu delam krivico, mislim pa, da je rad videl, da o nekaterih stvareh v več kot tovariši, ki so imeli na drugih sektorjih odgovornejše naloge od njegovih. Ker pa hudič v sili muhe žre, se je naš Peter opogumil in nagovoril moža, tudi ta je bil Peter (Koge), doma z Ogalc, in mu razložil, kaj iščemo. Razgovoru nisem prisostvoval, predstavljam si pa, kako je naš Peter pred drugim Petrom mencal, kako je poskušal, da ne bi nič povedal in bi kljub temu izvabil, kar je hotel izvedeti. Ker pa je šlo za tako otipljivo stvar, se je končno moral odprieti. In kako prav je storil!

Peter z Ogalc, brkat, slok gorjan, počasne in jasne govorce in predvsem velikega srca, se mu je takoj ponudil, da gre pokazati kraj, »kamor niti koze ne morejo.«

Naš Peter se je tisti večer vrnil resnega in slovesnega obraza in poročal Anju, da smo morda našli primeren kraj. Naslednji dan smo šli takoj pogledat, se dogovorili z ogalškim Petrom glede konspiracije in sklenili, da bo tiskarna Slovenija stala v hudi strmini, ki pada od Ogalc proti Gornjim Kanomljam, v mesanem bukovem in smrekovem gozdu ob izviru hudourniškega potoka.

Prvi delavci so s krampi in žagami pripravljali ravnice za lesene barake, za katere so bili že izdelani načrti. Na žagi Gačnik pa so medtem mizarji in tesarji izdelali barake, jih sestavili in spet razstavili ter ponoči prepeljali do primerne razdalje. Od tod je bilo treba vse na ramah znositi po stezi do strmine. Vse dele smo spočetka - tu so sodelovali že tiskarski delavci - spuščali počasi, meter za metrom, z vrvimi. Ker smo pa videli, da na tak način ne bomo prišli nikamor, smo potem deske in druge lesene dele kar spustili po strmini.

S tiskarskimi stroji je bilo pa teže. Predvsem so bili nekateri kosi težki več sto kilogramov. Zvezali smo jih za vrv, ki smo jo ovili okrog dreves in počasi spuščali. Žal ves črkovni material ni prišel do dna, ker so bili predeli preplitvi, da bi prenesli vse udarce in sunke.

Ko smo dogradili barake, smo sestavili v njih stroje. Ta čas smo postavili tudi majhno električno centralo, ki je oskrbovala prostore z lučjo in poganjala stroje. Nihče ne ve, kolikokrat je bil veliki tiskarski stroj preložen, kljub temu se ni izgubil niti vijak. Črk pa je bilo tudi dovolj za naše potrebe.

16. septembra 1944 je bila tiskarna Slovenija nared. Partizanski dnevnik je začel izhajati na najmanj štirih straneh. Konec je bil naporov graditeljev, začeli so se napori tiskarjev. V tiskarni je delalo 50 ljudi: stavci, strojniki, kolporterji, sestavljeni radijskih poročil, knjigovezni, kuhanje, stražarji, poleg vseh teh pa še kurirji.

Da, kurirji, ti neutrudni hodci, ki so ob 5 zjutraj prinašali papir, odnašali pa natiskane dnevnike - tudi do 7.000 izvodov dnevno, če je le bilo dovolj papirja. Dnevnik so oddajali svojim tovaršem v bližnjih karavlah, ki so raznašali Partizanski dnevnik po Gorenjski in na Košroško, mnogokrat je bil še isti večer v Gorici, včasih celo v Trstu.

VOJSKO - Kulturno-zgodovinski spomenik Škoda po žledolomu odpravljena Tiskarna nared za obiskovalce

Zaradi dolgoletnih fašističnih prisotkov se je med NOB posebno na Primorskem izkazala velika potreba po pisani slovenski besedi. Vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja se je spomladi leta 1944 odločilo, da bodo zgradili večjo in moderno tiskarno. Primeren prostor so našli pod robom Vojskarske planote v grapi V studencih na nadmorski višini 805 m. Postavili so šest barak: električno centralo, strojnicu, kuhinjo z jedilnico, stavnicu, knjigoveznicu in stranišče.

18. septembra 1944 je v Partizanski tiskarni Slovenija izšla 248. številka Partizanskega dnevnika, ki je bil edini tiskani dnevni časopis kakega odporniškega gibanja v celotni okupirani Evropi in je obenem pomenil začetek delovanja tiskarne. Pred tem so časopis od septembra 1943 tiskali v ciklostilni tehniki v Zakrižu nad Cerknim. Dnevno so na Vojskem natisnili med 4.000 in 7.000 izvodov dnevnika, tiskali pa so tudi druge časopise, brošure, letake, lepake, ovtike. Za nemoteno delovanje tiskarne je skrbelo med 40 in 50 članov osebja.

Partizansko tiskarno Slovenijo so po vojni razglasili za kulturno-zgodovinski spomenik. Leta 1957 je skrb za njeno prevzel Mestni muzej Idrija. Do daneskih dni se je ohranila kot eden najbolj avtentičnih pomnikov iz časa druge svetovne vojne.

Konec januarja in v začetku februarja 2014 so zaradi žledoloma podprtia drevesa močno poškodovala dostopni poti v tiskarno iz smeri Hum in Ogalce, poškodovani sta bili tudi dve baraki in sicer stavnicu in knjigoveznicu, uničena je bila električna napeljava med elektrarno in strojnicu. Posledice žledoloma so v veliki meri odpravljene, spomenik ni v nevarnosti, tiskarski stroj ponovno deluje in tiskarna je od konca maja odprta za obiskovalce. Narava v njeni neposredni okolici pa žal še vedno kaže podobo naravne katastrofe, ki ga je povzročil žled.

Vpovzetkih prvi dveh delov knjige smo orisali glavne robove kamnosekov Guštinov na Repentabru in v Sežani ter stransko vejo Ignacijske Guštine na Opčinah. V nadaljevanju pa je skoraj polovica knjige posvečena življenju in delu Matevža Guština - Celana iz druge stranske veje, ki je stranski poganjek družinskega drevesa Guštinov v Grižah na Vrheh.

V uvodnih poglavjih tretjega dela je dokaj podrobno in obširno opisana nadvse zanimiva arhitekturna dediščina vasi Griže, od starodavne cerkve sv. Martina in vaškega pila do kmečkih domačij z vsem bogastvom kamnoseških stavbnih členov od 17. do konca 19. stoletja, ko je preminil tudi griški štancar Celan.

Griže na Vrheh

Griže ali Grižane, kakor je še slišati v domači govorici, so razpotegnjena vas na kraški ravnicu nad dolino Radeš, na južnem pobočju Vrhov. Severno obrobje vasi s skopo zemljo je posejano s številnimi grižami, velikimi kupi kamenja, ki so rasli skozi stoletja s čiščenjem njiv in gmajne, strma reber pod

PODPISANO S SRCEM

Kraška kamnoseška rodovina Guštinov skozi stoletja

BOŽIDAR PREMRL

ša Anžetovih ta prvi, leta 1711 ji je sledila hiša Drejčkovih in leta 1717 je bil postavljen pil, kamniti križ pri nekdanjem vaškem kalu. Leta 1733 so dvojnično domačije Kusovih v njegovi sosedstvini ogradili z visokim zidom in vanj postavili ločni porton, na katerem je vklesana ta letnica. Vovkovi na koncu vasi so takrat prizidali hiši skrilnato spahnjenico, ki je datirana z letnico na okenski prekladi. Samo dve leti kasneje so Anžetovi ta drugi prizidali svojo hišo k hiši Anžetovih ta prvi in tako ustvarili izjemen obulični stavbni niz. Pet let kasneje so zaprli dvorišče z ločnim portonom in ga datirali na sklepem kamnu z letnico 1740.

Verjetno šel za nekaj let na učno pot ali vandranje, da bi pri drugih kamnoseških mojstrih izpopolnil poklicno znanje in opravil mojstrski izpit. Ko je odslužil še vojaški rok, se je leta 1851 v Marijini cerkvi na Taboru nad Vrabčami oženil z Jožefo Hlačo, mlajšo sestro Uršule Opcinove iz Griž, s katero je bil poročen njegov brat. Nevesta je poleg dote prinesla v zakon tudi dva nezakonska sina.

V zakonu mu je žena rodila dve hčeri, potem pa je leta 1873 umrla. Naslednje leto se je Celan v drugo oženil z Elizabeto Majcen, Blažinovo z Tabora, v tem zakonu pa ni bilo otrok. Od hčera, ki sta šli v svet, se je ena vrnila

val številne vasi na Vrheh, na sežanskem Krasu in v gornji Vipavski dolini in se za zmerom zapisal v spomin in izročilo njihovih prebivalcev. Najbolj so si ga zapomnili v vrhovskih vaseh: v Grižah, na Vrabčah, Jakovčah, Taboru, Velikem Polju, Selih, Razgurih in v Stomažu pa tudi v Podragi na Vipavskem. Nihče več pa se ga ne spominja po imenu in priimku, v ljudskem spominu se je ohranilo samo njegovo hišno ime Celán.

Zanimivo anekdoto iz njegovega življenja je povedal Franc Škapin - Kocjanov z Velikega Polja. Prut je imel Celan v Zadovčku ob cesti, po kateri so hodili Vrhovci v Sežano in na-

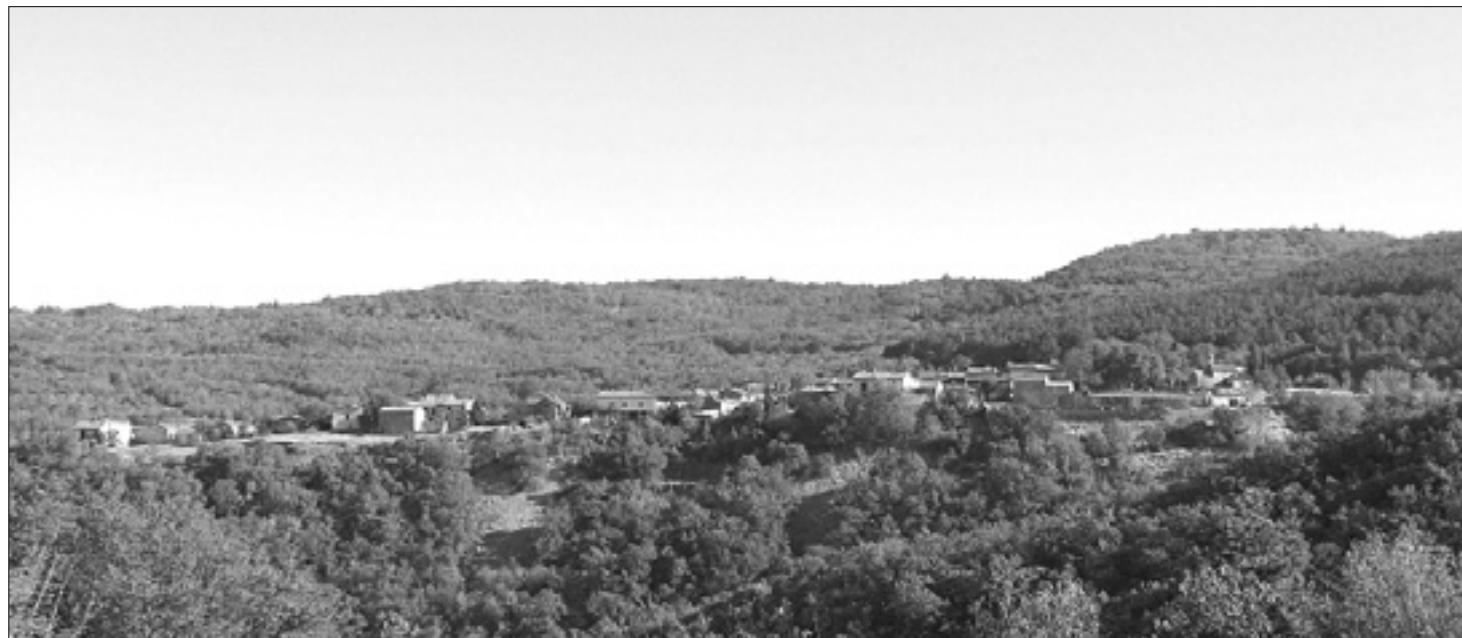
delo ni računal skoraj nič, največ je delal samo za hrano. Ustno izročilo iz Podragske pravi, da kamnosek iz Griž, ki je sklesal kamenje za podraški zvonik, ni znal zaračunati svojega dela, zato je bil na stara leta revež in prosil vbogajme. V Grižah pa še dodajo, da je umrl kotrevež v ubožnici.

V spomin Vrhovcev se je zapisal kot glavni kamnosek na Vrheh in velik mojster, ki je opravljal svoj poklic dolgo časa in dosti ustvaril. Delal je tudi zahtevna cerkvena dela. Moral je biti »strašno razumen in priden«, saj je za podraški zvonik »naredil kamne pod številkami, da ni en kamen vancal ne premanjal«.

V izročilu se večkrat omenjajo nekatera njegova dela širšega pomena: poleg klesanega kamenja za zvonik v Podragi še klesano kamenje za zvonik cerkve v Štorjah, vaška štirna na Velikem Polju, korita za fontano v Dolenjih vasi in kantonu za cesto od Vrabča do Štorij, na kmečkih domačijah pa obod širne iz enega samega kamna pri Staršinovih na Selih in obod širne pri Hribovih v Podragi.

Po značilni obliki svetega imena IHS in srca, sklesanega na izpričanih njegovih delih, ki je tako rekoč njegov podpis – po njem je knjiga dobila naslov Podpisano s srcem – in po nekaterih drugih njegovih posebnostih v okrasju, pisavi, besedju napisov in način klesanja je bilo mogoče zlahka in zanesljivo prepoznati še mnogo drugih njegovih del.

Sklesal je najmanj 26 portonov za kmečke domačije, več kot 40 portalov, 6 oklepov vodnjakov, korita za tri va-

Griže na Vrheh s cerkvijo sv. Martina; v sredini Celanov kamnoseški »podpis« IHS s posebno oblikovanim srcem na portalu Hribovih v Stomažu; spodaj letnica 1693 na vogelniku domačije Ivancovich - najstarejša letnica na hišah v Grižah

DANIJEL DEMŠAR, GRIŽE

njo, ki je posuta s sivim kamenjem, pa je ena sama griža. Po prepričanju domačinov je vas dobila ime prav po njej.

Danes je v Grižah »živih« 23 hišnih številk s 60 prebivalci. Delijo se na Dolenjice in Gorenjice, po starem na Dolenjsko in Gorenjsko jegno. V vasi so trije klanci, skupni vaški prostori ali zbirališča, in ena gasa, ozka ulica.

Na koncu vasi je pokopališče s cerkvijo sv. Martina. Ko je Matevž Guštin iz Sežane vojaški in samski stan zamenjal za zakonski in se oženil v Grižu, je prišel pod zvon istega svetnika.

Cerkv v Grižah je deloma še krita s strmo skrilnato streho. V zavetju njene vhodne lope se skriva imeniten portal iz leta 1613, na katerem je vklesan latinski napis z imeni kamnoseškega mojstra Gašperja Kinka iz Avbera, štaškega duhovnika Janeza Koka in cerkvenega ključarja ali starešine Boštjana Mahniča iz Griž. Notranjost cerkvene ladje je nekoč krasil poslikan lesen strop z izjemnim slovenskim napisom iz leta 1619, v katerem sta bili poleg imena omenjenega duhovnika navedeni še imeni cerkvenih starešin Boštjana Mahniča in Petra Vovka. Nekoj poslikanih desk tega stropa se je še ohranilo, in sicer prav na hiši, na kateri je tudi najstarejša letnica v vasi. To je hiša na domačiji Ivancovich, ki ima na vogelniku vklesano letnico 1693; zanje zgledno skrbi sedanji gospodar, aka demski slikar in grafik Danijel Demšar.

Letnice na vogalah stavb v tem delu Primorske niso ravno pogostne, za Griže pa so zelo značilne in pomembne, saj povejo, kdaj so bile te stavbe sezidane, medtem ko letnice na portalih in drugih kamnoseških stavbnih členih pogosto oznamujejo samo kakšno prezidavo ali dozidavo. Tudi takšnih je v Grižah precej.

Pravi razcvet je doživelva vas v 18. stoletju. Že leta 1707 je bila sezidana hi-

Sredi 18. stoletja je rast vasi za nekaj časa zastala in se spet nadaljevala v sedemdesetih letih. V tistem stoletju so v Grižah skopali tudi dve štirne: pri Drejčkovih so jo naredili leta 1742, pri nekdanji hiši Rožnih pa leta 1796. Iz tega časa sta verjetno tudi velvana hrama pri Smenjkovih in pri Drejčkovih.

V prvi polovici 19. stoletja se vas ni dosti spreminala, temveč je ohranjala podobo iz prejšnjega stoletja, če sodimo po redkih letnicah iz tistega časa. Takrat je bila najbrž sezidana tudi stavba, ki je kasneje dobila hišno številko Griže 30 in katero se je po letu 1850 vselil štancar Matevž Guštin - Celan.

V drugi polovici stoletja, ko je v Grižah živel in delal Celan, je vas doživila ponoven razmah in se je precej spremenila. Na novo je bilo sezidanih še nekaj hiš, dosti pa jih je bilo prezidanih, dozidanih in zvišanih. Mnogim je dal svoj pečat prav Celan s svojimi kamnoseškimi deli. Njegove portale, portone, okenske okvirje, balkanske konzole, obode vodnjakov in druge izdelke iz kamna vidimo na domačijah Čefanovih, Žibernovih, Opcinovih, Regurjevih, Jelasovih, Štefkovih, obojih Anžetovih, Kariževih, Ivancovich in Pustovih, ki so bile obnovljene in oplešane skladno s takratnimi možnostmi, potrebami in stilom.

Štancar Matevž Guštin - Celan

Kakor je bilo že omenjeno v poglavju o kamnosekih Celanh v Sežani, se je Matevž Guštin rodil 27. avgusta 1820 očetu Mihaelu Guštinu in materi Marjani in se tako kot njegov starejši brat Jožef v očetovi delavnici izučil za kamnoseka. Po opravljeni vajenski dobi je kot kamnoseški pomočnik naj-

domov – umret. Še prej sta umrla nezakonska sinova prve žene. Leta 1901 je Matevža za zmerom zapustila še druga žena. Onemogel po trdem delovnem življenju je umrl kmalu za njo, 18. novembra 1902, v Mestni bolnišnici v Trstu. Z njim se je poslovil zadnji iz drugega rodu kamnosekov Celanov in verjetno najpomembnejši kamnoseški mojster v vsej njihovi rodovini.

Celanova dela na Vrheh, Krasu in v gornji Vipavski dolini

V pol stoletja, ko je Matevž Guštin - Celan živel in delal v Grižah, je ustvaril obsežen in zelo prepoznaven kamnoseški opus. Z njim je zaznamo-

zaj. Vsakič, ko je delal tam, je ustavil kakšno žensko, ki je šla mimo v Sežano, in »ji je dal »numare na lot«. Igral je na loterijo, a je bil zmerom revež. Za še fontane, konzole za 18 gankov in 14 nagrobnikov in en pomnik, precejšnje število okenskih okvirjev, skupno okrog 125 enot. K temu je treba prisjeti še velike količine klesanega kamna za tri zvonike in nekatera druga večja javna dela.

Velika večina teh njegovih izdelkov je v vrhovskih vaseh. Največ jih je v Grižah – 24, na Velikem Polju – 15, na Selih 10, na Bogem in na Taboru (s pokopališčem) po 6, v Stomažu, na Razgurih in na pokopališču Štjaku so po 4, na Vrabčah 3 in tako dalje. Na Krasu, kjer jih je 23, prednajčijo Štorje z 11 pred Dolenjo vasjo, kjer jih je 5. V gornji Vipavski dolini jih je 15, od tega število 8 v Podragi in 5 na Lozicah, na Pivki pa 8, od tega kar 4 v Senožecah.

Koliko »anonimnih« okenskih okvirjev, stopnic, tlakov, ognjišč, korit za prašiče, kamnitih posod za shranjevanje masti in mesnine, stop za phanje ječmena, možnarjev in podobnih izdelkov je še naredil, lahko samo ugibamo.

KONEC

DEDIŠČINA PRVE SVETOVNE VOJNE

Mulatjere

TONI GOMIŠČEK (BESEDILO IN FOTOGRAFIJE)

prostor med varovalnim in podpornim zidom prekrivala tlakovana trasa, celo zelo lepe. Potreben material je bil pri roki, le oblikovati ga je bilo potrebno in mu najti primerno mesto. Za nemoten »promet« so morali narediti tudi več izogibališč, napajališč in počivališč. O tem, kako je zgodalo urejanje bojišč v Krnskem pogorju in gradnja mulatjere iz Lepene proti planini Duplje, je ostal zapis Ivana Matičiča, telefonista 2. gorskega strelskega polka cesarsko-kraljeve armade:

»Lesenjače so rasle, cele naselbine so nastajale po gozdicah in pod previsi sten, med skalovjem in po vdolbinah, reševalne postaje, zavetišča, hlevi, pekarne. Vse je ustvarjala trda roka in trdna volja naših ljudi. Nikogar niso potrebovali, da bi jim stal za hrptom, jih naganjal in zmerjal. Vse bi bilo prav na tem planinskem oddihu, če ne bi bilo vrata v podobi polkovnega adjutanta Paulusa z mestovsko brado in smehom. Ta človek je prizadel moštvo čez mero tripljenja. Kaj je bilo treba na Duplji tako velike kinodvorane, ki je nudila le malo užitka tistim, ki so vlačili gor deske in tramove iz Lepene in tja čez Bogatin prav iz Bohinja. Kaj je bilo treba na vrhove cest,

po katerih bi lahko drčal avto, pa je klecal gor le tovorna živina. Čemu so bila vsa velikanska skladnišča mondur in opreme, ko je bil cel polk razcapan.«

Res, kaj jih je bilo treba? Ivan Matičič ni razmišljjal kot mirovnik, ampak kot preprost vojak, ki sprejme in izvrši ukaz, vendor si dopušča, da dvomi v njegovo smiselnost. Najožje mulatjere imajo širino pol metra, najširše merijo petkrat več. Izgledajo kot visokogorske hiitre ceste in z naklonom, ki ne presegajo 12 %, vabijo tako pohodnike kot gorske kolesarje, toda pozor: skoraj dvajset let starra slovenska uredba o prepovedi vožnje v naravnem okolju gorske kolesarje enači z motorimi vozili in jim vožnjo prepoveduje povsod, kjer je pot široka manj kot tri metre in pol! Sledč črki zakona se je torej bolje odpraviti peš na odkrivanje slovenskih mulatjer, čeprav nekateri kolesarski zanesenjaki zatrjujejo, da naredi planinec s pohodnimi palicami več škode v naravi kot gorski kolesar. Ob robu moram omneniti, da v Avstriji in Italiji marsikje vabijo gorske kolesarje na odkrivanje tamkajšnjih mulatjer, seveda pa morajo biti takšne poti primerno vzdržene.

Za varen kolesarski vzpon ali spust je pač potrebno nekaj več kot zgolj par markacij, ki zadostujejo planincem, da ne zaidejo s prave poti. O tem, kdo naj glede vzdrževanja in uporabe mulatjer stakne glave in razvzeče mošnjičke, pa se zaenkrat odgovornim za varovanje in trženje naravne, tehnične in kulturne dediščine še ni uspelo dogovoriti.

Zato pa le urno nahrbtnik na rame in mulatjero pod noge! Janez Medvešek, ki je mulatjeram posvetil pesem, jih je poimenoval: pot neumnosti človeške. Moj pogled nanje ni tako strog. Oziroma jih umeščam med vse podobne »neumnosti«, za katere je umrla na tisoče in tisoče sužnjev, tlačanov, vojakov, zanesenjakov in plančnih delavcev. Mulatjere so naši veliki kitajski zid, piramide, panamski prekop, Sankt Peterburg ... So darilo rodov, ki so bili vpeti v logiko nekega drugega časa. Kot take jih sprejemam, spoštujem, občudujem in z veseljem uporabljam.

S pomočjo natančnih planinskih kart (ali odsluženih vojaških specialik) si zlahka ustvarimo predstavo o razvezanosti mulatjer na naših Julijcih. Tistim, ki raje sedijo pred računalnikom, svetujem

obisk spletnih strani <http://www.planinskepoti.si/>. Iz poznавanja ožje okolice bojišč na goriškem mostišču (Škabrijel, Skalnica, Sabotin) in ohranjenih poti do njih sicer lahko trdim, da mu ne gre slepo zaupati, vendar si s primerjavo ortofoto prikaza in klasične topografske karte lahko brez težav izberemo kak manj znan pristop do priljubljenih planinskih postojank in nato še nadaljujemo z raziskovanjem tamkajšnje okolice. Zakaj bi, na primer, šli do Krnskega jezera vedno iz Lepene; odpravimo se raje iz doline Tolminke. Vanjo vstopimo kmalu za vasjo Zatolmin in po približno osmih kilometrih pustimo avto na parkirišču pred zapornico: od tu dalje smejo le še kmetje, ki upravljajo s planinami (Polog, Lašča, Na Prodih, Pod Osojnico...). Po eni uri hoje po širši (gozdni) cesti pridemo do izvira Tolminke, kjer se zatne mulatjera, ki nas sprva zložno vodi ob suhi strugi, nato pa gre vse bolj in bolj odločno navkreber. Hudourniški nanosi prodajo so na več mestih odnesli ali prekrili mulatjero, ki pa oživi v nekdaj lepoti takoj, ko zavije v bukov gozd.

Dno doline se počasi oddaljuje, resnobna ostenja Malega in Velikega Kuntarja dajejo vtis, da smo že visoko v gorah, čeprav se moramo še precej dvigniti, preden se med bukova drevesa začenjajo vrinjati iglavci. Visoko nad levim bregom nam pločevinasta streha Dobrenščeve pošilja zajčka, kamni, ki se kotajo po melišču, nas opozorijo na prisotnost gamsa. Mir, spokojnost, tišina, le srce bije tako močno, da ga skoraj slišim. Še nekaj ovinkov in že nam družbo dela ruševje, nad katerim se le redko dvigne kak macesen. Kmalu tudi rušje izgine in okrog nas so le še trava in cvetje. Belo, rumeno, vijoličasto, drobno, večje, veliko, dřeče in tudi ne. Pogled se ustavi na planinah, v zraku diši po murkah. Ta drobna cvetka oddaja vonj, ki spominja na toplo čokolado z vanilijo. In, jasno, zraven poje ptički, čeprav je lepa Draga daleč stran!

Prehodci, ki so se z dna doline zdejli tako daleč, so vse bližje, in kmalu slišimo tudi glasove planincev, ki se na poti s Komne na Krn odločijo za smer čez Vrh nad Peski. Izguba višine je manjša kot če bi se spustili do Krnskega jezera, ob lepem vremenu pa so tudi razgledi mogočnejši. Kot smo se srečali se tudi ločimo, saj se je naša pot zgorj križala z njihovo, in odhitimo proti jezeru, do koder pridemo po štirih urah in pol hoje s planine Polog. Vmes odložimo nahrtnike na planini Duplje: Mirana razveselim iz vzdol Primorskega dnevnika (nedelja, 27. avgusta), v katerem sem opisal njegovo živalsko farmo. V smehu mi pove, da so mu za članek že povredili planinci iz Trsta in Gorice, je pa vesel, ko se vidi na sliki. Le Klemen je radoven: kdaj bo pa on v časniku, vpraša. Pospolne Marjetka pomaga umivati sire, jaz naredim še nekaj slik planine in si izborim zadolžitev pri žaru. Naslednje jutro malicamo Marjetke palacinke in ugotavljam, da jim sveže mleko da tako dober okus, da bi jih bili veseli še največji razvajenci. Zdenkina domača marmelada je le še pika na i kraljevskega obroka, po katerem jo počasi uberemo proti dolini.

Za začetek gremo proti Komni, nato mimo nekdanje obmejne italijanske vojašnice Za Lepočami do mulatjere, ki vodi proti planini Razor. Ta del poti sodi v Slovensko planinsko pot, vendar je le malo obiskan, tako da se srečamo z golj z lovcom in njegovim spremljevalkom in parom tujih pohodnikov. Od nekdaj velja, da predstavljajo pot od Gomiščkega zavetišča na Krnu do Koče na planini Razor najdaljši odsek na transverzali brez vmesne postojanke, zato se ga planinci raje izogibajo. Mogoče je prav zato tu toliko več raznih cvetov, redkih rožic, ki silijo iz vsake razpoke in pokrivajo vsako ped zemlje! Lajdno prečimo Smrečje, kjer ima mulatjera nekaj dvigov in spustov, saj ta del ni bil zgrajen med vojno, ampak po njej, in je povezoval italijanske vojašnice ob rapski meji. Pri lovski koči Dobrenšča se ločimo od transverzale, ki krene v breg, medtem ko se naša pot hitro spušča proti dnu doline. Ob izviru Tolminke si na hitro izmijemo pot in kmalu smo na gozdnih cesti, čez slabo uro pa tudi na izhodišču te lepe visokogorske pentlj.

Ob snemanju nahrtnika si tiho brundam, da je nekaj dobrega ta prekleta vojna le pustila ...

V partizane

Z bratom Androm, ki mu je bilo komaj štirinajst let in še ni dokončal niti nižje srednje šole, sva se odločila, da greva skupaj k partizanom. Doma nisva nič povedala. Nekega julijskega dne sva mami rekla, da greva v Lonjer po mleku in sva jo mahnila proti Krasu. V Gropadi je bila „veza“. V neki hiši, kjer so nama ponudili belo ječmenovo kavo, sva prespala prvo noč in tam čakala še ves drugi dan. Zvečer sva z nekim vaščanom iz Padrič, bil je iz Gregorčeve brigade, odšla proti Trnovskemu gozdu. Z nami je bilo še kakih sedem slovenskih fantov iz okoliških vasi. Andro je bil oblečen v svetlo vetrovko, ki se jo je že od daleč opazilo, tudi po noči, kar je med potjo najbrž sprožilo nekaj strelov nemških straž, tako da jo je moral takoj sleči. Nato smo dva dni hodili, v glavnem po gmajnah, cest smo se namreč morali izogibati. Noč smo prespali na prostem.

Trnovski gozd

V Trnovskem gozdu sem se priključil Gregorčevi brigadi, ki je šteela kakih 300 borcev. Tam sem bil bližino mesec dni. V tem času smo se večkrat zapletli v manjše bitke, v glavnem z Nemci. Puške nisem imel, dobil pa sem pištolo iz prve svetovne vojne, ki pa je bila zarjavela. Dobro sem jo očistil in namazal. V brigadi sem kmalu postal pomočnik pisarja, nekega Ljubljančana, starega kakih 22 let, ki je bil pooblasten za pisanje vojnega dnevnika. Nosil sem pisalni stroj. Vedno smo spali na prostem, na srečo je bilo še poletje.

Nemci so ponoči pogosto hodili na hajke (med narodnoosvobodilnim bojem manjša vojaška akcija proti partizanskim enotam), da bi presenetili partizane. Neke noči sem bil na straži nekje ob cesti na robu Trnovske planote. Zaslišal sem sumljivo premikanje in zakričal: „Stoj!“ Takoj nato sem se umaknil v goščavo. Pa se je izkazalo, da so naši, ki so z nekaj vozovi dovožali hrano za partizane. Prihajala je iz vasi. To je bilo dobro organizirano, tako da smo bolj ali manj redno jedli. Včasih pa se je le zgodilo, da nismo ves dan nič jedli, a to je bilo redko. Največkrat smo jedli žuf (gostiljata jed iz koruzne moke in vode). S sabo smo vedno nosili dva ali tri petdesetlitrske kotle, v katerih smo kuhalici. Bili smo nadvse gibčna brigada, redko smo bili več kot dva dni na istem mestu.

Neke noči sem bil skupaj s štabom brigade, kakih štirideset nas je bilo. Spali smo v gozdu. No, to je bilo prav posebno spanje, kot zajci smo bili, tako rekoč z enim vedno odprtим očesom. Opazil sem, da se po stezi, kakih sedemdeset metrov od nas, v koloni premikajo ljudje, ki so imeli kape s ščitnikom podobne nemškim, ki so jih nosili takrat tudi garibalvinci. Nisem takoj vedel, kdo so. Prebudil sem pisarja, ki je spal poleg mene. Ta pa se je malce preveč glosno prebujal in pritegnil pozornost prihajajočih, ki so takoj začeli streljati. Nemudoma sem zgrabil pisarjevo puško in streljal proti njim. Vsi smo pričeli bežati. Tiste noči je bilo dosti streljanja, nihče od naših pa ni bil ranjen ali ubit. Vsi smo se rešili. Naši nasprotniki pa so bili Nemci.

Drugi zame nevaren dogodek, se je zgodil na neki jasi. Bil je lep, sončen dan, okrog poldneva, jedli smo in počivali. Puške so stale na jasi po petest skupaj kot indijanski šotor. Kar naenkrat je iz bližnjega gozda počil strel. Takoj smo bil na nogah. Komandant je ukazal, naj se postrojimo sredi jase, borci pa smo bili pametnejši od komandanta: kar se je dalo, smo se urnih nog razpršili po jasi in stekli proti gozdu. Vse okrog nas je začelo pokati. Mnogi niso niti utegnili pobrati pušk. Uspelo mi je pograbiti nekaj pušk in se za osli, ki so nam takrat nosili hrano in druge težje stvari, ob tisti priložnosti pa celo cigare-

PRIPOVED PARTIZANA GREGORČEVE BRIGADE IN INTERNIRANCA V DACHAUU

Spomini na partizanstvo in taborišče (2)

PO PRIPOVEDI LEA ČOKA, ZAPISALA KATJA KJUDER

te, zapoditi po stezi. Osli pa so nas ovirali, da bi kar se da hitro tekli. Prehitel sem jih in „šibal“ proti skalnatim vzpetinam. Za petami sem imel Nemca, ki je s šarcem (mitraljezom) streljal name. Okoli mene so leteli rafali, tudi dum dum naboji, tako da so skale kar pokale. Nič me ni zadelo. Uspelo mi je priti do vrha, kjer sem bil na varnem. Skupil sem jo brez ene same praske. Po takih hajkah smo se borci navadno prav kmalu vsi spet zbrali.

V spominu mi je ostal tudi mučen dogodek, ki me je globoko prizadel. Trije mulci, ki so po eni izmed takih hajk zbežali domov, so se sami kmalu vrnili v brigado. Politkomesar (kratica, med narodnoosvobodilnim bojem in prva leta po 1945 za politični komisar) in komandant sta odločila, da morajo biti ustreljeni in tako se je tudi zgodilo. Prav razjezik sem se: na nas so streljali že Nemci, sedaj pa smo to počeli še sami. To res ni bilo potrebno.

V Trnovskem gozdu je bila v manjši vasici nastanjena tudi višja komanda IX. korpusa, to je glavnega štaba partizanske vojske na Slovenskem. Občasno so se tu zadrževali tudi angleške in ruske misije. V naši brigadi so bili trije sovjetski vojaki, nemški ujetniki, ki so pribrežali k nam. Eden je bil živinodravnik, temnopolt fant azijskega izvora. Tudi Srbi so bili z nami, bivši vojaki jugoslovenske kraljeve vojske, ki so služili v Sloveniji, in kakrščini ženske. Ena ali dve sta bili Korošči.

Himna brigade Simona Gregorčiča

Franc Kacinc

*Sedemnajsta je brigada naša,
ki za svobodo se bori.
Klic v boj se v nas oglaša,
v borbo iz naših src doni.*

*Sovrag pred nami že trepeče,
brigada naša udarja ga.
Za dom, pravico kri naj teče
in za svobodo naroda.*

*Naprej, naprej, naprej!
Sedemnajsta naprej!
Maščujmo naše padle brate,
za svobodo bijmo se!*

Pod Krnom

Bilo je sredi avgusta 1944. Naša brigada se je preselila pod Krn. Tam smo bili že en tened in večkrat srečevali tudi druge brigade. Komandant Franc Uršič – Joško, je bil doma iz teh krajev. Začasno je zapustil brigado in odšel domov. Nastanjeni smo bili na planini Sleme pod Krnom pri nekih štalcah. Tam sem prvič jedel ajdove žgance s slanino. Bilo je mirno. Sploh nismo vedeli, da je na vrhu hriba, na Krnu, nemška postojanka.

Bilo je pol štirih zjutraj in še tema. Spal sem s tovariši na seniku, kar je bilo za tiste razmere prav gosposka stvar. Medtem pa so nas Nemci in Italijani obkolili. Nek tovariš je odpril duri in proti seniku so pileteli svetleči se izstrelki. Tako se je začelo. Pognali smo se s senika in hiteli proti vrhu hriba, saj nismo vedeli, da so tudi tam Nemci. Tako smo se znašli

med dvema ognjem. Od vseh strani je švigalo in mlatilo naše fante. Okrog mene jih je mnogo padlo. Protiv vrhu je tekel tudi desetar iz Trebč, ki je bil ranjen v roko in je krvavel. Srb z nekaj tovariši se je zatekel v pečino, ki je bila nad nami in streljal na Nemce, tako nam je omogočil, da smo stekli mimo pečine. Od tam je še nekaj časa streljal, potem pa je njegov mitraljez utihnil. Zadet je bil.

Rinil sem proti vrhu in streljal. Ni se bilo kam zateči. Strel me je zadel v koleno. Še sreča, da sem imel hlače nabrané malo nad kolenom, kar je nekaj ublažilo udarec. Uspelo mi je priti do manjše ravni.

Moralo je biti že okrog poldne. Nenadoma sem zagledal Nemca, ki je šel proti meni. „Ne streljaj, kamerat!“ sem mu zakričal v nemščini. Ubogal me je. Še sem tukaj!

Tistega dne so nas ujeli okrog petintrideset. Poročnik bataljona se je rešil. Po vojni sem ga še srečal. Takrat sva se tudi z bratom Androm vrnila v te kraje.

Nemci so nas odvedli proti pastirskim hišicam. Med to hojo, kot tudi že poprej na ravnini, sem slišal ranjene tovariše, ki so ječali in klicali na pomoč. Nihče jim ni mogel več pomagati, verjetno so vsi umrli. Gregorčeva brigada je bila 20. avgusta 1944 pod Krnom razbita.

Ujetnik

Ustavili smo se pri pastirski hišici. Nemci, ki so nas stražili, so se nam režali. Našli so namreč mine, s katerimi so naši minirali pastirsko hišico. Bitke s partizani, ki so ostali na vrhu, se še niso končale. Od časa do časa so rafali švigli mimo nas, takrat smo se sklonili proti tlom in Nemci so se nam srežali. Noč smo preživeли na tem kraju. Naslednjega jutra pa so nas gnali proti dolini. Ob cesti so tekli telefonski kabli, ki so jih pred tem napeljali bili partizani. Nemci so

Leo Čok in brat Andro pred odhodom v partizane leta 1942

OSEBNI ARHIV

z bajonetmi vse presekali. Prišli smo v italijansko kasarno z italijanskimi vojaki, še vedno pa so nas stražili Nemci. Obkrožili so nas Italijani in eden izmed njih je s šaržerjem (pripravo, v obliki škatlice, za vlaganje na bojev) v strelno orožje) udaril našega desetarja iz Padrič. Takoj sem v slabih nemščini, kolikor sem je znal, vprašal Nemca, ki je stal v bližini: »Smo še vaši ujetniki ali ste nas predali Italijanom?« In Nemec je takoj nagnal italijanskega serženta.

Nekaj časa smo ostali v italijanski kasarni. Nakar je prišlo večje vozilo, neke vrste ambulanta, v katerega se nas je moral vkrčati kakih deset ujetnikov. V njej je na nosilih ležal ranjeni komandant naše brigade, Franc Uršič. Ranili in ujeli so ga na poti v brigado. Nekaj sem mu hotel reči, pa mi je namignil, naj ne govorim. Med potjo smo molčali, kot da se ne poznamo. Po osvoboditvi sem zvedel, da je končal v Rijarni.

Peljali so nas v Kobarid, kjer so nas Nemci predali domobrancem. V njihovi vojašnici smo ostali nekaj dni. Domobranci so nas zasli-

ševali, predvsem so hoteli vedeti, kje smo bili in kdo je naš komandant. Ničesar nisem izdal. Niso nas mučili, vsaj mene ne. Nato so nas odpeljali v zapor v Gorico.

V goriškem zaporu, ki so ga stražili samo Italijani, sem srečal še druge partizane, ki so se borili na Primorskem. Hrane je bilo malo. Ne vem, kako je mama v Trstu izvedela, da sem v zaporu v Gorici in me nekoga dne prišla obiskat. Povedala mi je, da so brata Andra, ki se je tistega usodnega dne med hajko pod Krnom skušal z drugim bataljonem prebiti čez Sočo, ujeli Nemci, a so ga kmalu izpustili, ker je bil premlad. Prinesla mi je hrano in dala celo nekomu denar, da bi mi prinašal hrano v zapor. Nikoli nisem videl niti drobtinice tiste hrane. Vse so pokradli pazniki. Rana na nogi se mi je zagnojila in z izzedkom so prihajali na dan tudi koščki šrapnela. Skrbno sem jo čistil s slino, saj zdravil ni bilo.

Nekega dne so nas kakih sedem s kamiončkom prepeljali na goriško kvesturo in nas tam odložili. Prikazalo se je nekaj kvesturinov (policisti v fašistični Italiji) svetlečih se od briljantine in že pripravljenih, da se začno nad nami izživljati. Vsi so bili zelo elegantno oblečeni, mi pa smo bili polni uši in nalačši sem se začel kar na lepem močno drgniti po vsem telesu; nekateri tovariši so me posnemali. Italijančki so nas sumljivo opazovali in se naposled odločili, da nas odpeljijo kar nazaj v zapor. Mislim, da so nas takrat rešile prav uši, bile so tako rekoč naše tajno orožje.

V goriškem zaporu smo ostali približno tri tedne.

Fran Uršič Joško, komandant Gregorčeve brigade

SE NADALJUJE

V GORICI JE ZASEDAL DEŽELNI SVET KMEČKE ZVEZE

Zaskrbljajoč finančni položaj

Minuli četrtek (21. avgusta) se je v prostorih Kmečke zveze v Gorici sestal glavni svet Deželne kmečke zveze, ki združuje člane iz Tržaške, Goriške in Videmske pokrajine.

Pristotne je pozdravil predsednik deželne organizacije Franc Fabec, ki je v sporočilih najprej orisal intenzivno delovanje zveze v zadnjem obdobju. Posebej je podčrtal stike z Deželo Furlanijo Julijsko krajino, v prvi vrsti z odborništvtom za kmetijstvo. Pri tem je poudaril zaskrbljeno zaradi novega Programa razvoja podeželja, ki je v pripravi na Deželi in odnos, ki ga ta ustanova ima do goratih oziroma do območij s težjimi naravnimi danostmi.

Odborniki so bili tudi seznanjeni s finančnim položajem slovenske zamejske stanovske organizacije, ki je vsled precejnega znižanja

sredstev s strani Slovenije in Dežele FJK, ki je sklenila ukiniti podporo kmečkim stanovskim organizacijam za vodenje svetovalne službe, zelo zaskrbljajoč. S tem in zvezni je glavni svet po obširni diskusiji nakazal sanacijske smernice in zadolžil vodstvo deželne KZ, da pripari načrt za racionalizacijo ustanove, ki naj zajame vse nivoje njene delovanja ter naj poseže pri pristojnih ustanovah in uradih, z namenom, da se v najkrajšem možnem času reši težko finančno stanje, saj bo v nasprotem primeru pod vprašanjem nadaljno delovanje in obstoj slovenske kmetijske organizacije v zamejstvu.

Na koncu je glavni svet Deželne kmečke zveze, sklepal tudi o sklicu rednega občnega zabora, ki bo takoj po pokrajinskih in sicer predvsem v mesecu novembra.

OPRAVILA V ČASU PRED TRGATVIJO

Določanje sladkorne stopnje grozdja je bistvenega pomena

Trgat, ki se letos počasi bliža bo predvsem odvisna od vremenskega poteka v prihodnjih dneh in tednih. Ena glavnih opravil pred trgatvijo in v začetni fazji viniifikacije je določanje sladkorne stopnje grozdja oziroma mošta.

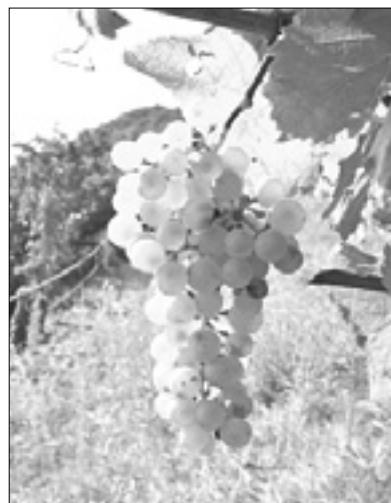
Naši vinogradniki so sicer seznanjeni o načinu določanja sladkorja v grozdu in moštu, toda glede na pomen opravila, ne bo odveč, če si pred trgatvijo o tem ponovno osvežimo spomin. Gre za relativno enostavne postopke, ki so pa izredno pomembni, ker je poznavanje vsebnosti sladkorja, je ključen parameter za določanje zrelostne stopnje grozdja in posledično za določanje časa trgatve.

Sladkorno stopnjo lahko določimo s primernimi pripravami na kemijski ali fizičnem način. Za kemijsko določanje, ki je zahtevnejše, je potrebno specifično strokovno znanje in laboratorij, zato se te metode poslužujejo le velike kleti in enološki laboratorijski.

Večina vinogradnikov in strokovnjakov pa uporablja, glede na njihovo enostavno uporabo in zavoljivo točnost, fizičen način določanja sladkorja. Pri tem uporabljajo sredstva, ki delujejo na osnovi Arhimedovega zakona (Klosterburška ali Babova tehnika) ali z merjenjem lomnega količnika svetlobe (refraktometer). Z omenjenimi pripravami določimo vsebnost naravnega sladkorja v grozdu in v moštu pred začetkom vrenja, kar nam omogoča, da ugotovimo alkoholno stopnjo, ki jo bo dosegljivo mlado vino po končanem vrenju.

Vsaka država je na osnovi svojih vinogradniških in vinarskih tradicij izbrala svojo mersko določanje sladkorne stopnje. Najbolj razširjene so: Klosterburška tehnika (Babovo), Oechsle, Brix in Baume'.

Klosterburška tehnika. Izumil jo je William Babo, ravnatelj višje šole za vinogradništvo in vinarstvo v Klosterneuburgu blizu Dunaja. Trenutno je pri nas in širše v Italiji najbolj razširjena priprava za določanje sladkorja. Ena stopinja na tej tehnici odgovarja približno 10 gramom grozdnega sladkorja (glukoza + fruktoza) v 1000 gramih mošta. Klosterburška tehnika je umerjena na 15°C. Za določitev

potencialne alkoholne stopnje vina pomnožimo sladkorno stopnjo s količnikom 0,62-0,65 v odvisnosti od vsebnosti sladkorja v moštu, kot je navedeno v nadaljevanju. Primer: iz mošta, ki ima 18 stopinj na tej tehnici, bomo dobili vino z 11,5° alkoholne stopnje.

Oechslejev gostomer (sladkor je izražen v Oe). Izumitelj tega instrumenta za določanje sladkorne stopnje je Christian Ferdinand Oechsle. Uporabljajo ga predvsem v Švici in Nemčiji. Stopnja na tej lestvici je po definiciji porast teže 1000 mililitrov mošta od 1 grama navzgor. Primer: liter mošta, ki ima 75 Oe tehta približno 1.075 gramov.

Inštrument je umerjen (tariran) na 17,5°C. Če želimo določiti alkoholno stopnjo se poslužimo sledeče formule: (stopnje Oe - 15)/6. Če je npr. vsebnost sladkorja na tej lestvici 90 Oe bo alkoholna stopnja vina sledi:

Svetovalna služba KZ v sodelovanju z ZKB

Zaloge vina prijaviti do 10. septembra

Kmečka zveza obvešča vinogradnike, da morajo prijaviti morebitne količine vina, ki so jih imeli v zalogi dne 31. JULIJA 2014. Rok za predstavitev prijave zapade v sredo 10. septembra 2014.

Te obveznosti so oproščeni samo privatni končni porabniki in trgovci na drobno.

V prijavi mora biti vino razvrščeno po kakovosti in sicer, črna in bela vina, vina s kontroliranim poreklem (DOC), vina z geografskim poreklem (IGP), neglede na leto proizvodnje.

Kmečka zveza je na razpolago za izpolnjevanje prijav do torka 9. septembra.

Baumejeva metoda: razvila jo je Antoine Baume'. Določa odstotek kuhinjske soli (natrijevega klorita) v litru vode. Naključno odgovarja Baumejeva stopinja (° Be') mošta, med 8° in 12° Be', ob koncu vrenja količini prisotnega alkohola v vinu. Če je vsebnost sladkorja v moštu 10° Be', bi moralno vino vsebovati 10° dejanskega alkohola. Ta način določanja alkoholne stopnje uporabljajo predvsem v sredozemskih deželah, zlasti Franciji.

Ob koncu pa še nekaj navodil za določanje sprememb sladkorne stopnje v odvisnosti od temperature na Babovi lestvici, ki jo naši vinogradniki najpogosteje uporabljajo.

Klosterburška (Babova) lestvica je, kot smo že omenili, umerjena na 15°C: če presegajo temperaturo mošta 15°C dodamo 0,2 sladkorne stopnje za vsako stopinjo temperature; če je temperatura mošta izpod 15°C, odbijemo 0,2 sladkorne stopnje za vsako stopinjo temperature.

Koefficienti za pretvarjanje stopinj sladkorja po Klosterburški (Babovi) lestvici, o odvisnosti od vsebnosti sladkorja, pa so sledeči: od 0-14 stopinj sladkorja 0,62; od 15-17 stopinj sladkorja 0,63; od 18-20 stopinj sladkorja 0,64; nad 21 stopinj sladkorja 0,65.

Svetovalna služba KZ v sodelovanju z ZKB

SREČANJE PRI ODBORNIKU PANONTINU

Dežela naj že enkrat ukrepa za preprečitev škode zaradi divjadi

Po srečanju z deželnim odbornikom za lov Paolom Panontinom, ki ga je organizirala predsednica Tržaške pokrajine, so se prejšnji tedem v Vidmu z odbornikom srečale še deželne kmečke organizacije, med katerimi je bila tudi Deželna kmečka zveza.

Predstavniki kmetov so odborniku Panontinu soglasno ponovili zaskrbljeno zaradi prevelikega števila divjadi na teritoriju in zaradi velike škode, ki jo povzroča na kmetijskih pridelkih. Zaskrbljeno so predstavniki kmečkih organizacij izrazili zlasti zaradi velike škode, ki bi jo utegnili povzročiti diviji prasiči v času trgatve. Zato so zahtevali naj se uvedejo posebni ukrepi za zmanjšanje staleža divjadi na teritoriju, zlasti kopitarjev med katerimi diviji prasiči predstavljajo največjo nevarnost v času, ko grozdje zori. Odbornik, enako kot na srečanju v Trstu ni zagotovil hitrih posegov, ki jih kmetje in tudi lovci že dalj časa zahtevajo in sicer, da se za lov na divje prasiče uvedejo enake norme kot jih imajo v bližnji Sloveniji s katero meji FJK na celi mejni črti od Milj do Trbiža.

Predstavniki kmetov so deželnemu odborniku poudarili, da ima preventiva prvo mestno na lestvici ukrepov, ki jih je Dežela dolžna uresničiti pri upravljanju lova, vendar pa mora omenjena uprava zagotoviti, da se morebitna škoda, ki jo divjad povzroča in ki presega normalno mejo tolerance, poravnava celotno in v roku, ki ga predvideva zakon in sicer pred koncem vsakega leta in ne po štirih ali celo več letih kot se to dogaja zlasti na Tržaškem. Na to dejstvo so zlasti opozorili predstavniki Kmečke zveze, ki so odborniku Panontinu ponovno podčrtali stališče, da je nesprejemljivo in po mnenju KZ protizakonito dejstvo, da Dežela FJK izplačuje odškodnine na osnovi evropskega normativna t.z. »de minimis«. Omenjeni normativ mora veljati za izplačevanje določenih kmetijskih prispevkov, ne pa za poravnavo škode, ki jo povzroča divjad. Ta je, kot vsi vemo, nerazpoložljivo premoženje države, ki ga na osnovi zakona upravlja Dežela in Pokrajine. Le-te so zato odgovorne za škodo, ki jo divjad povzroča v primeru, da niso sprejeli vseh ukrepov, ki bi jih bile dolžne sprejeti, da se škoda omeji na fiziološko raven.

KZ je odborniku ponovno podčrtala, da je škoda, ki jo divjad povzroča kmetijstvu na teritoriju kjer so zgodovinsko prisotne narodne skupnosti dvojna: gospodarska in narodnostna.

Odbornik Panontin je ob prisotnosti odgovornega funkcionarja Andree Cadamura prisotnim izrazil razumevanje za pritožbe. Ki so mu bile iznešene in zagotovil, da bo skušal uresničiti vse možne ukrepe, ki jih predvideva zakon ter jih seznanil, da je Dežela za letošnje leto namenila 800.000,- za upravljanje lova, od katerih gre le polovica za odškodnine obdelovalcem in rejcem, ostala polovica pa za druge potrebe in namene, ki se ne tičejo kmetijstva.

Napovedal je tudi, da bo skušal čimprej odobriti novi Deželni favnistični plan, ki bo omogočal bolj učinkovite posege za kontrolo divjadi na obdelanih območjih in predmestijh.

Jezidi že stoletja na Kavkazu kljubujejo islamskim skupnostim

Doslej nepoznana verska skupnost, žrtev državljanke vojne v Iraku

V preteklih tednih je ves svet zaznal doslej popolnoma nepoznano manjšino. To so jezidi, verska skupnost kurdskega izvora, ki živi na Kavkazu, večinoma v iraškem predelu Kurdistana. Zanje smo izvedeli ob zadnjih dogajanjih v Iraku, kjer so sunititski borce prevzeli oblast nad ozemljem in začeli izvajati pravo genocisno politiko nad jezidi: veliko so jih pobili, ostali pa so se zatekli v kavkaško pogorje, kjer nimajo pogojev za preživetje. Jazidi živijo tudi v Siriji, Turčiji, Iranu, Gruziji in Armeniji, vendar je večina te po mednarodnih ocenah polmilijonske manjšinske skupnosti naseljena prav v Iraku. Jazidi so od nekdaj zatirana skupnost, saj jih je otomanska cesarstvo pod pretvezo, da opravlja heretične obrede, kasneje pa tudi moderna Turčija načrtno zatirala.

Jazidska verska skupnost živi na Bližnjem vzhodu že več kot 4.000 let; nekateri raziskovalci pravijo tej skupnosti kar »muzej vzhodnih veroizpovedi«. Moderno obliko te veroizpovedi je v 12. stoletju vzpostavil šeik Adi ibn Mustafa, ki je vanjo vnesel nekatere značilnosti islama. Naselil se je v dolini Lališ, slabih 40 kilometrov od današnjega Mosula; tam je tudi umrl leta 1162 in njegov grob je kraj romanja; po načelu, ki je povzet iz islama, naj bi vsak jezid vsaj enkrat v življenju obiskal Lališ.

Jezidi, ki jih turško zgodovinopisje vse od 14. stoletja imenuje jazidi, so dolgo kljubovali perzijski dinastiji Safavidov in otomanskim sultanom, ki so se stole-

tja borili za nadzor nad Mosulom, jezidskim mestom ob reki Tigris na prehodu med kurdanskim gorovjem in arabsko puščavo. Mosul je bila obvezna prehodna točka vseh karavan, ki so iz srednje Azije potovale proti Anatoliji in proti Sredozemskemu morju preko današnje Sirije. Celo Džinžis Kan, ki je lahko osvojil Bagdad v tednu dni, je moral Mosul oblegati kar leto dni, da je mesto prisilil k vdaji. O Mosulu piše tudi Marco Polo v svoji knjigi Il Milione, kjer omenja versko raznolikost prebivalstva.

Sovrašto do kurdskej jezidov nazono prikazuje arabski pregor: Na svetu so samo tri nevarnosti: koblice, miši in Kurdi. Suniti jim pravijo »častilci hudiča«. Leta 1892 je jezidom pretela nevarnost popolnega iztrebljenja, ko je leta 1892 otomanska vojska vdrla v dolino Lališ in z meči pobila na tisoče prebivalcev ter uničila mavzolej šejka Adija ibn Mustafe.

Režim Sadama Huseina je jezide označil za Arabce in s tem navidezno spremenil razmerje prebivalstva v Kurdistangu. Vsekakor je bila ta skupnost v tem času popolnoma emarginirana in jezidi so veljali za drugorazredne državljanе. Od padca Sadama Huseina leta 2003 pa Kurdi obravnavajo jezide kot del kurdske skupnosti in zahtevajo, da jih kot take obravnavajo tudi iraške oblasti.

Število jezidov je velika uganka. Poleg omenjene številke 500.000 najdemo ocene, ki gredo od 100 do 800 tisoč. Kajih 30.000 naj bi jih živel v Nemčiji, kjer

je bil Feleknas Uca njihov poslanec v zveznem parlamentu, od leta 2004 do leta 2009 pa tudi evropski poslanec.

Jezidi častijo Meleka Tausa, angleščina v obliki pava. Vera združuje elemente več veroizpovedi, ki izhajajo iz Blížnjega in Srednjega vzhoda, izhajala pa naj bi iz predislamske vere kurdskega prebivalstva. Kot rečeno je vero v 12. stoletju spremenil Adi ibn Mustafa ki naj bi bil nekakšen učlovečen Melek Taus. Slednji je angel, obstaja pa tudi bog, ki je bil stvarnik sveta. Vendar je tisti svet zajel ogromen požar in Melek Taus je v posodi zbral svoje solze, s katerimi je pogasil požar. Sicer pa ta vera pozna še šest manj pomembnih božanstev. Temeljni besedili vere sta Knjiga razodetja in Črna knjiga.

Jezidi tujcem ne zaupajo. Tudi njihovi molitvi, ki jo opravljajo dvakrat dnevno v smeri sonca, ne sme prisostvovati nihče, ki ne pripada tej veri. Posvečeni dan je sreda, sobota pa je dan počitka. Obstaja nekaj prazničnih dni, med temi trije dnevi v decembru. Ni pa povsem jasno, kaj ti praznični dnevi pomenijo. Letno romanje v Lališ traja šest dni; v teh dneh se verniki kopajo v reki, umivajo kipe Meleka Tausa in prizigajo svetilke na grobovih Adija ibn Mustafe in drugih verskih veljakov. Med to slovesnostjo tudi žrtvujejo vola.

Jezidi imajo ločeno cerkveno in civilno vodstvo. Vodja jezidov se imenuje Amir in predstavlja posvetno oblast, verski vodja pa je Šajik. Sicer pa jezidi sami sebi pravijo dasini, beseda jezid pa ver-

jetno izhaja iz perzijskega yazd, ki pomeni angel.

Jezidi so monogami, samo v nekaterih redkih primerih je bilo povelenjnikom dovoljeno, da imajo več žena. Oroke ob rojstvu krstijo, zelo razširjeno je tudi obrezovanje, čeprav vera tega ne zapoveduje. Trupla umrlih s sklenjenimi rokami položijo v grobnice v obliki stožca.

Sicer pa jezidi, ki imajo sami sebe za edine Adamove potomce, ne sprejemajo medverskih porok, niti z islamskimi Kurdi, prav tako pa ne vključujejo v svojo skupnost konvertitov. Izključitev iz

skupnosti je največja kazen, kajti izključeni bo izgubil dušo. So pa znani tudi primjeri nasilja; tako so leta 2007 s kamnjem ubili 17-letno dekle, ker se je družila z mladeničem druge etnične skupnosti.

Muslimani sovražijo jezide, ker je za njih Melek Taus hudič, ki vernike odvrača od vere. Muslimani namreč verjamajo, da hudič korumpira človeka s tem, da ga prepričuje, da obstajajo poleg Alaha še drugi bogovi. Prav zaradi te interpretacije muslimani pogosto zatirajo jezide, češ da častijo hudiča.

Na slikah: pod naslovom vsakoletno romanje jezidov v dolini Lališ, spodaj levo mavzolej Adija ibn Mustafe, desno eden redkih posnetkov grozot genocida v 19. stoletju.

Romi v Sloveniji si pred lokalnimi volitvami prizadevajo za nabor čim boljših kandidatov za mesta romskih svetnikov

Romski svetniki sestavljajo občinske svete vseh 20 slovenskih občin, kjer avtohtono živi največ Romov, šele od leta 2002. Ker na ta mesta prihajajo čedalje bolj sposobni in izobraženi kandidati, pa se njihova vloga in učinkovitost iz mandata v mandat krepi, je ocenil predsednik Foruma romskih svetnikov Darko Rudaš.

Po Rudaševih besedah se Forum romskih svetnikov pred letosnjimi lokalnimi volitvami prizadeva za nabor čim boljših kandidatov za mesta romskih svetnikov. Hkrati želijo, da bi bili čim bolj izobraženi in sposobni ter da bi se enakovredno z drugimi svetniki vključili v delo občinskih svetov.

Če romski svetnik ni sposoben slediti delu občinskega sveta, ga lahko nameri ostali svetniki kot nesposobnega kmalu začnejo izključevati in ignorirati, je opozoril.

Nadaljeval je, da po njegovih podatkih večina občinskih svetov institut romskega svetnika sprejema, da bi se ta

lahko vključil v njihovo delo, pa morajo predstavnika romske skupnosti njegovi svetniški kolegi obravnavati enakovredno.

Kjer se to dogaja, so bili romski svetniki uspešni in so težave veliko manjše. Povsem drugače pa je v občinah, kjer ti zgolj odziv na zakonsko določbo in kjer občine položaja romskega svetnika ne obravnavajo skladno z zakonom o lokalni samoupravi, je dodal Rudaš.

Ker nekateri romski svetniki opozarjajo, da vsebina dela in njihove naloge niso nikjer določene, pa je predsednik foruma odgovoril, da to ne drži. Naloge romskih svetnikov so enake nalogam drugih občinskih svetnikov. Romski svetniki pa imajo enake pravice vplivati na sprejem občinskih aktov in sprejemanje občinskih proračunov, je poudaril.

Romski svetniki lahko tudi neposredno odločajo o drugih zadevah v občini in ne samo o romskih. Njihove naloge so enako kot naloge drugih občinskih svetnikov - jasne. Je pa tudi res, da rom-

ski svetniki ne morejo sodelovati v nekaterih občinskih komisijah, kot je denimo statutarna komisija, je še povedal Rudaš.

Donedavna novomeška romska svetnica Dušica Balažek, ki je julija odstopila s tega položaja, je namreč dejala, da romski svetniki pravzaprav ne vedo, kakšne so njihove naloge in kaj naj bi bilo njihovo delo. Namreč, ker to ni nikjer navedeno - ne v zakonu o romski skupnosti in ne v kakšnem drugem dokumentu, si je naloge in cilje, ki jih je želela s svojim delom izpolniti, določila sama, je pojasnila.

Romski svetnik je pri svojem delu prepričen z golj samemu sebi in svojim odločitvam, je pristavila ter dodala, da deli mnenje svojih kolegov, da bi bilo treba njihove naloge opredeliti.

Podčrtala je tudi, da se romski svetniki pri svojem delu pogosto znajdejo v neugodnem položaju oz. med interesimi lokalnih skupnosti in povsem drugačnimi željami ter pričakovanji romske skupnosti.

Sicer je bila pri določenem delu svojih prizadevanj uspešna, je menila. Za mesto romske svetnice pa se ne namerava več potegovati, je še ob svojem odstopu povедala Balažkova.

Kot meni glavnina županov na Dolnjskem, v Beli krajini in Posavju, sta sposobnost in uspešnost romskih svetnikov v jugovzhodnem delu države sicer manjši kot pri njihovih prekmurskih kolegih. Ugotavljajo namreč, da delovanje romskih svetnikov v jugovzhodni Sloveniji še ni toliko razvito kot v Prekmurju, kar potrjujejo tudi podatki predsednika Zveze Romov Slovenije Jožka Horvata Muca, da so prvega romskega svetnika v Murski Soboti izvolili že leta 1994.

Drugje so jih izvolili leta 1998, vseh 20 slovenskih občin, kjer avtohtono živi največ Romov, pa ima romske svetnike še leta 2002, je še navedel Horvat Muc.

Zupan Občine Krško Miran Stanko je tako izpostavil, da po krških izkušnjah

institut romskega svetnika še ni izpolnil pričakovanj. Zadeva še ni dozorela in je bolj dolgoročnega pomena, je dejal. Stanje se sicer po njegovih besedah počasi popravlja. Položaj romskega svetnika pa bo dosegel svoj namen šele takrat, ko bodo Romi sami ugotovili, da tega dela ne more opravljati kdorkoli, povsem neizobražen kandidat ali kandidat, ki je prepričan, da omenjeni položaj prinaša prestiž znotraj romske skupnosti, je še pojasnil Stank.

Podobno ugotavlja tudi črnomaljska županja Mojca Čemas Stjepanovič. Zadeva se še razvija, belokranjski romski svetniki pa so doslej zgolj opozarjali na težave in potrebe romske skupnosti, je poudarila. Za kaj več bi se morali ustrezno pripraviti in izobraziti. Bolje bi morali poznati svoje pravice in dolžnosti, predvsem pa bi se morali zavedati, da zastopajo vse Rome v občini in ne le svojih domačih zaselkov, je Čemas Stjepanovičeva še povedala. (STA)

GLASBA

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

OPĆINE

El Covo de Jameson (Dunajska cesta 78)

Danes, 24. avgusta ob 18.00 / Nastopali bodo Wooden Legs z zabavno irish - keltsko glasbo.

ZGONIK

Koncert za mir

V petek, 29. avgusta ob 19.00 / Nastopajo: Freak Waves, Zmeeekow, Maci's Mobile, Il grande SPLASH in Kraški Ovčari.

V soboto, 30. avgusta ob 19.00 / Nastopajo: Skupina Pikapolonica, Grinders, Coloured Sweat in Makako Jump, sledi party z dj Stoner.

PADRIČE

Trieste Rok City Fest

Športno igrišče

V soboto, 6. septembra, ob 18.00 / Nastopajo: Spero - Promitto - Iuro, Karbur, TSO, Atati Alterati di Coscienza, Vidiām, The Electric Freaktones in My Space Invaders.

V nedeljo, 7. septembra, ob 18.00 / Nastopajo: Roy Force One, Nasty Monroe, Anticrysis, Fry Days, The Pope Stars, Achtung Piraten, Beat On the Rotten Woods.

TRST

Stadion Rocco

V soboto, 6. septembra, ob 21.30 / Nastopajo: emilijski rocker Luciano Ligabue. Vstopnice so v prodaji po internetu na spletni strani www.ticketone.it, in v vseh prodajalnah ticketone.

SLOVENIJA

PORTOROŽ

Amfiteater Avditorija Portorož

V soboto, 23. avgusta ob 21.00 / koncert / Nastopa: Željko Joksimović.

V petek, 29. avgusta ob 21.00 / koncert / Nastopa Gibonni.

LJUBLJANA

Cankarjev dom

Gallusova dvorana

V nedeljo, 28. septembra, ob 20.00 / koncert / Nastopajo: Perpetuum Jazzile: vokal Xtravaganza 2014 / Ponovitve: v ponedeljek, 29. in v torek, 30. septembra ob 20.00.

Križanke

V petek, 5. septembra ob 20.00 / koncert / Nastopa: Gramatik.

Kino Šiška

V petek, 12. septembra ob 20.00 / koncert / Nastopajo: Jungle

RAZSTAVE

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

TRST

Zgodovinsko-umetniški muzej in lapi-darij, (Trg pred stolnico 1): na ogled lokalni arheološki predmeti iz prazgodovine, skulpture iz rimljanskih in srednjeviških časov in pa egipčanski, grški, rimljanski in antični predmeti z italijanskega polotoka; numizmatična zbirka, fototeka in knjižnica. Urnik: od torka do nedelje od 9.00 do 13.00, ob sredah od 9.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprto.

Muzej Dreher (ulica Torrebianca 41 - 3. nadstropje): na ogled muzej piva Dreher; kultura, zgodovina in tehnike predelave, ter ena majhna zbirka drugih znanih piv. Urnik: vsako sredo od 17.00 do 18.30.

Razstavni prostor IV Pomola: do 21. septembra je na ogled razstava: »Andy Warhol ...in the City«.

Rižarna pri Sv. Soboti: nacistično koncentrično uničevalno taborišče, fotografksa razstava in knjižnica. Urnik: odprt vsak dan od 9.00 do 19.00. Vstop prost.

Železniški muzej na Marsovem polju

(Campo Marzio, Ul. Giulio Cesare, 1): Stalna razstava železniške postaje. Urnik: od 9.00 do 13.00. / Za več informacij: tel.: 040-3794185; fax: 040312756.

Muzej Petrarchesco Piccolomineo (ul.

Madonna del Mare, 13): do 7. januarja 2015 je na ogled razstava »Prijateljstvo med Francesco Petrarca in Giovanni Boccaccio«. Na ogled so knjige in razni teksti takratnega obdobja. Urnik: od ponedeljka do sobote, od 9.00 do 13.00 in od 15.00 do 19.00.

Konjušnica Miramarskega grada: v okviru 140. obletnici odprtja diplomatskih odnosov med Italijo in Mehiko, bo do 15. septembra na ogled razstava o mehiški sobodni umetnosti.

ŠKEDENJ

Etnografski muzej (Ulica pane bianco 52): Muzej je odprt vsak torek in petek, od 15.00 do 17.00, za šole in skupine za ogled izven urnika klicati na tel. št. (00-39) 040-830-792.

GORICA

Galeriji Kulturnega Doma (Ul. Brass, 20 - Italija): je na ogled, vse do 9. avgusta skupinska likovna razstava »Sonice miru 2014«, na kateri letos prvič so delujejo likovni umetniki, oziroma člani medobčinskega društva slepih in slabovidnih iz Nove Gorice, ter združenj »Šente« iz Nove Gorice, Postojne, Šempetra, Ajdovščine in Gorice (center Cisi). Tokrat se nam predstavljajo s svojimi likovni deli: Irena Miheli, Ivana Jug, Luka Campolunghi, Lucija Šemrl, Ana Marija Ferfolja, Slavko Trebše, Sabina Kumar, Denis Vidmar, Sladan Vasiljević, Tatjana Rovtar, Marjan Štokelj, Kristina Volk, Jadranka Šinko, Damjan Korenč, Rafael Zakrajšek, Stoyan Svet in Mojca Tršar.

ROMANS

V langobardski dvorani v občinski stavbi: je na ogled stalna razstava »Vojoščaki svetega Jurija - Svobodni moži«. Urnik: med tednom, od 11.00 do 14.00,

žje, zemljiški gospodje, premožni lastniki; od ponedeljka do petka med 11.00 in 13.00, ob ponedeljkih in sredah tudi med 16.00 in 18.00; informacije na tel. 0481-966904.

SLOVENIJA

SECOVJLJE

Krajinski park Sečoveljske soline: odprt vsak dan od 8.00 do 20.00, na ogled film o solinah, slikarska razstava ter sprehod po solinski poti z obiskom multimedejskega centra. Vstopna točka je na Seči.

PADNA

Galerija Božidarja Jakca: grafike in risbe Božidarja Jakca in arheološke najdbe stare Padne, stali razstavi. Ključ galerije na voljo v Padni pri hiši št.1 (Pucher), 0038665-6725028.

LIPICA

Muzej Lipicanca: z zgodbo o nastanku in lastnostih konja kot živalske vrste in tesni povezanosti s človekom, ki se kaže tudi skozi upodobitve konja v mitologiji in umetnosti od pradavnine dalej. Osrednji del je namenjen predstavitvi zgodbe o ustanovitvi lipiške kobilarne, njenih vzponih in padcih skozi stoletno zgodovino do današnjih dni.

LOKEV

Vojaški muzej Tabor: stalna razstava orožja in opreme. Ogled je možen ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 12.00 in od 14.00 do 17.00, za najavljenе skupine tudi izven urnika. Informacije: Srečko Rože, 05/7670581, 041/516586.

TOMAJ

Kosovelova domačija in soba Srečka Kosovela: ogled je možen vsako nedeljo med 14.00 in 16.00 ali po predhodnem dogovoru. Informacije: Dragica Sosič (05/7346425).

STANJEL

Galerija Lojzeta Špacala: stalna razstava grafik v galeriji Lojzeta Špacala. Urnik: med tednom, od 11.00 do 14.00,

v soboto in nedeljo od 10.00 do 17.00, v ponedeljek zaprto.

TIC Štanjel: stalna razstava o življenju in delu arhitekta in urbanista Maksa Fabianija.

VOJSKO

Partizanska tiskarna Slovenija (Vojsko 64, Idrija): do 15. oktobra, od 9.00 do 16.00 je na ogled Partizanska tiskarna Slovenija. Je bila največja in tehnično najbolje opremljena partizanska tiskarna na Primorskem. V njej so tiskali Partizanski dnevnik, ki je bil edini dnevni časopis v okupirani Evropi, ki ga je tiskalo kako odporniško gibanje. Tiskarna Slovenija je še danes v celoti ohranjena in kot kulturnozgodovinski spomenik že od leta 1947 odprt za obiskovalce, prav tako še vedno delujejo tiskarski stroji. / Tel.: +386 5 37 26 600 / e-mail: tajnistvo@muzej-idrija.cerkno.si.

KANAL

V Melinkih na št. 5: je na ogled stalna razstava etnološko-rezbarske zbirke Franca Jerončiča.

Mestni muzej: odprt vsak dan, od 9.00 do 18.00.

TOLMIN

Tolminska muzejska zbirka: od ponedeljka do petka, od 9.00 do 15.00, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 13.00 do 17.00.

KOBARID

Kobariški muzej: na ogled je stalna muzejska zbirka »Soška fronta 1915-1918«. Urnik: vsak dan, od 9.00 do 18.00.

TRENTA

Trentarski muzej: razstava o Triglavskem narodnem parku in etnološka zbirka, stali razstavi. Urnik: vsak dan, od 10.00 do 18.00.

LJUBLJANA

Muzej novejše zgodovine: na ogled je stalna razstava Slovenci v XX. stoletju. Muzej je odprt od 10.00 do 18.00.

SLIKOVNA KRIŽANKA - Svetovna književnost

REŠITEV V NASLEDNJI ŠTEVILKI
NA STRANI RADIO IN TV SPOREDOV

PRIMORSKI DNEVNIK, ZAČETEK MIMOHOUDA	MESTO V KAZAHSTANU	VRBOV GRM	INDIGO (STAR.)	JEZERO VZDA OLIPIJSKE IGRE	LUKA VALŽIRII TOKOVNI ODJEMNIK	BRITANSKA GLASBENA SKUPINA, ... MAIDEN	AMERIŠKI FILM. IGRALCI, DE... OCE	BIHAĆ NA KONCU VRHUNSKI ŠPORTNIK	AM. IGRALKA TURNER TROPSKA OVIJALKA	KROG, ZAPOREDJE SLOV. ATLET (STANKO)	PLAKAT AM. FILMSKA IGRALKA (MEG)	SLOVENSKA PESNICA IN PISATELJICA (NEŽA)	
NEKDANJA AMERIŠKA ATLETINJA JONES													OSMINA KROGA
ŠTUDENT ENEGA IZMED AZUJSKIH JEZIKOV													
DELO KNJIŽEVNIKA NA SLIKI													
POSTARA-NOST													
JAMAJSKA GLASBA IN PLES			NAŠA KNJIŽEVNICA HERGOLD										

SLOVENSKI PROGRAM

Na kanalu 103

- 20.00** Tv Kocka
20.30 Deželni Tv dnevnik
20.50 Dok.: Spomin – Naših 60 let ob Avenkirovih melodijah, sledi Čezmejna Tv: dnevnik Slo 1

- 7.05** Dok.: Overland **8.00** Dnevnik **8.20** Dok.: Quark Atlante – Immagini dal pianeta **9.05** Dreams Road, sledi Dnevnik L.I.S. **10.00** Dok.: Con i tuoi occhi **10.30** A Sua immagine, sledita maša in Angelus **12.20** Linea Verde **13.30** 16.50, 20.00 Dnevnik in vreme **14.00** Film: Un caso d'amore **15.40** Nad.: La casa del guardaboschi **16.20** Dok.: Roadbook **17.00** Serija: Provaci ancora Prof! **18.50** Kviz: Reazione a catena **20.40** Techetechetè – Vive la gente **21.25** Nad.: Il restauratore **23.30** Speciale Tg1

- 7.00** Risanke **8.10** Cronache animali **9.10** Serija: La nave dei sogni **12.10** Serija: La nostra amica Robbie **13.00** 18.00, 20.30, 0.20 Dnevnik **13.45** Sereno Variabile Estate **14.15** Serija: Delitti in paradiso **15.15** Serija: Il commissario Lanz **16.15** Serija: Il commissario Herzog **17.15** Serija: Squadra Speciale Lipsia **18.05** Nad.: Reign **19.35** Serija: Il commissario Rex **21.00** Avtomobilizem: Formula 1, VN Belgije, dirka **23.00** Športna rubrika: La Domenica Sportiva Estate

- 6.50** Nad.: Ai confini dell'Arizona **7.40** Film: La donna del bandito **9.10** Film: Salvatore Giuliano **11.10** Serija: Ponderosa **12.00** Dnevnik in rubrike **12.25** TeleCamere **13.05** Quel gran pezzo dell'Italia **14.00** 15.00 Dnevnik **14.30** Film: I due colonnelli **16.10** Film: Camera con vista **18.10** Serija: Squadra Speciale Vienna **18.55** 22.55, 0.50 Dnevnik, deželni dnevnik in vremenska napoved **20.00** Rubrika: Blob **20.05** Serija: Un caso per due

- 21.05** Film: Sfida senza regole (akc., '08, i. R. De Niro, A. Pacino) **23.10** Scenosciuti Collection

Nedelja, 24. avgusta
Iris, ob 21.05

Un treno per Darjelling

ZDA 2007

Režija: Wes Anderson

Igrajo: Owen Wilson, Adrien Brody, Jason Schwartzman, Anjelica Huston, Bill Murray, Natalie Portman in Roman Coppola

Francis, Peter in Jack Whitman so bratje, ki so se zmenili, da se srečajo na indijskem vlaku in se skupaj odpravijo na čisto posebno duhovno potovanje. Cilj projekta je predvsem ta, da se trije spet približajo, saj jih je očetova smrt precej oddaljila. Namen je dober, njegovo izpeljanje pa precej težavno. Življena bratov so se v času spremenila in vsak nosi v sebi skrivnost, ki je noče razkriti ostalima dvema sotopnikoma. Ko pa jih vržejo z vlaka zaradi nekorektnega obnašanja, se njihova pustolovščina spremeni v čisto novo izkušnjo in cilje, ki so si jih zadali, uspejo končno uresničiti, pa čeprav po drugačni poti ... Režiser filma je vizionarni avtor, Wes Anderson.

Rete 4

- 7.25** Media Shopping **7.55** Serija: Zorro **8.25** Dok.: Pianeta Terra **9.25** Dok.: Magnifica Italia **10.00** Sv. Maša **10.50** 12.00 Pianeta Mare **11.30** Dnevnik **13.00** Le storie di Alive **13.55** Donnaventura **14.40** Film: Riccardo Cuor di Leone (zgod.) **17.05** Film: 395 dollari l'oncia – Big Man (akc.) **18.50** Dnevnik in vremenske napovedi **19.35** Nad.: Colombo

- 21.30** Film: Vizi di famiglia (kom., '05, i. J. Aniston, K. Costner) **23.30** Film: La morte ti fa bella (fant., '92, i. M. Streep)

Canale 5

- 6.00** Pregled tiska **7.55** Promet, vremenska napoved in dnevnik **9.20** Bye Bye Cinderella **9.50** Film: Only you – Solo tu, amore a prima vista **12.00** Melaverde **13.00** Dnevnik in vremenska napoved **13.40** L'arca di Noè **14.00** Film: Il ritmo della vita **16.15** Belli dentro **16.55** Film: Un cane per due **19.00** Nad.: Il segreto **20.00** Dnevnik in vremenska napoved **20.40** Paperissima Sprint **21.10** Film: Chiedimi se sono felice (kom., It.) **23.10** Maurizio Costanzo Show – La storia

Italia 1

- 6.40** Serija: Supercar **8.40** Serija: A-Team **10.35** Nad.: No Ordinary Family **12.25** Dnevnik in vreme **13.00** Šport **14.05** Film: Topolino Marty e la fabbrica di perle **16.05** Film: Il topolino Marty 2 **17.50** Show: Vecchi bastardi **18.30** Dnevnik **19.00** Nad.: Provaci ancora Gary **19.25** Film: Scuola di polizia 5 – Destinazione Miami (kom.) **21.10** Film: Sanctum (horor) **23.30** Nad.: 666 Park Avenue

La 7

- 7.30** Dnevnik **7.50** In onda **9.45** Film: Murder 101 (krim.) **11.40** Film: Cowboy (western) **13.30** Dnevnik **14.00** Film: Il giovane Toscanini (dram.) **16.15** Film: McBride (krim.) **18.15** Serija: L'ispettore Barnaby **20.00** 0.00 Dnevnik **20.30** Crozza Best **21.10** Film: I cannoni di Navarone (voj.)

Tele 4

- 6.30** Le ricette di Giorgia **9.30** 19.45 Italia economia e prometeo **9.45** Dnevnik **10.00**

VREDNO OGLEDNA

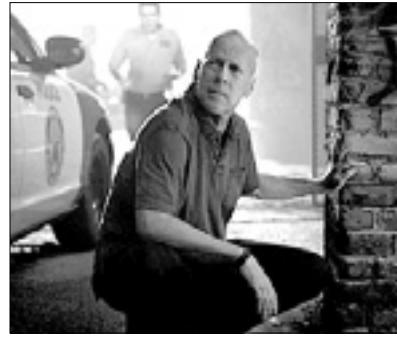
- La parola del signore **10.15** 23.15 Rotocalco Adnkronos **10.30** Aktualno: Musa Tv **10.45** Aktualno: Sauls Tv **15.00** 20.00 Qui studio a voi studio **18.00** Le ricette di Georgia **18.10** Tanta salute **18.40** Ring **19.30** 23.00 Dnevnik **23.30** Trieste in diretta

Slovenija 1

- 7.00** Risanke in otroške nanizanke **10.50** Prisluhnimo tišini **11.25** Ozare **11.30** Spomin na msgr. Alvara del Portillo **12.05** Ljudje in zemlja **13.00** Poročila, šport in vremenska napoved **13.20** Ptujski festival 2014, pon. **15.00** Dok. serija: Village folk **15.20** Film: Živiljenjska priložnost (kom., Fr.) **17.00** Poročila, športne vesti in vremenska napoved **17.15** Nan.: Miranda **17.50** Nan.: Komisar Rex **18.35** Risanke **18.55** 21.50 Poročila, športne vesti in vremenska napoved **19.25** Žrcalo tedna **20.00** Nad.: Vonj dežja na Balkanu **20.55** Intervju **22.15** Dok. serija: Dnevnik nekega naroda **23.05** Slovenski magazin **23.30** Dnevnik **23.55** Žrcalo tedna

- har **14.30** Film: Veliko leto **16.45** Nad.: Puščica **19.05** Film: Willy 4

- 21.00** Film: Igra z ognjem **22.45** Film: Hannibal

RADIO

RADIO TRST A

- 8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tečnik; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Polke in valčki domače zakladnice; 10.35 Otroški kotiček; 10.55 Music box; 11.10 Nabožna glasba (pripr. Ivan Florjanc); 11.40 Vera in naš čas; 12.00 Istrska srečanja, sledi Music box; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Music box; 14.30 Za smeh in dobro voljo: Ponziana Jones, sledi Music box; 15.00 Z naših prireditvev, sledi Music box; 17.00 Kratka poročila; 17.15 Pogled skozi čas, sledi Music box; 18.00 Opereta skozi prostor in čas, sledi Music box; 19.25 Napovednik, sledi Slovenska lahka glasba; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)

- 5.00 Jutro na RK; 5.50 Radniška kronika; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Kmetijska oddaja; 8.00, 17.30 Vreme; 8.30 Jutranjik; 9.10 Prireditve danes; 10.30 Poročila; 10.40, 15.00, 18.55 Pesem tedna; 11.00 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Humoristična odd.; 12.00, 13.00 Glasba po željah; 12.30 Opoldnevičnik; 15.30 DiO; 16.15 Na športnih igriščih; 19.00 Dnevnik in kronika; 20.00 Radio Liven; 22.00 Žrcalo dneva; 22.30 Glasbena zavesa, 0.00 Nočni program.

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)

- 6.00 Dobro jutro; 7.15, 8.15, 10.30, 12.30, 17.30, 19.30 Dnevnik; 8.00, 14.30 Pesem tedna; 8.30 Il giornale del mattino; 9.00 Vivere il vangelo/Fonti di acqua viva; 9.30 Sonoramente classici; 10.00 Glasba; 10.45 Sogla single; 11.00 Scaletta musicale; 12.30 I fatti del giorno; 13.00 Next; 14.00 L'alveare; 15.00 Ferry sport; 18.00 Album charts; 19.00 Saranno suonati; 21.30 Sonoricamente Puglia, 22.00 Extra extra extra; 23.00 Pic nic electronique; 0.00 Nottetempo.

SLOVENIJA 1

- 6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila; 6.15 11.2, 11.3 - nočna kronika; 6.50 Duhočna misel; 7.00 Jutranja kronika; 7.15 Obvestila; 8.05 Radijska igra za otroke; 9.30 Medenina; 10.10 Sledi časa; 10.40 Promenada; 11.10, 12.10 Pozdravi in čestitke; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Osmrtnice in obvestila; 13.20 Za kmetovalce; 14.30 Reportaža; 15.30 DiO; 16.30 Siempre primeros; 17.15 Slovenske reke; 18.15 Violinček; 19.00 Dnevnik; 19.30 Obvestila; 19.40, 22.20 Iz sporedov; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 (Ne)obvezno v nedeljo; 22.00 Žrcalo dneva; 22.30 Informativna odd. v angl. in nem.; 23.05 Literarni nočturno; 23.15 Za prijeten konec dneva; 0.00 Nočni program.

SLOVENIJA 2

- 5.00, 6.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 17.30, 0.00 Novice; 6.17 Vreme; 6.40 Športna zgodba; 6.45, 7.30 Vremenska napoved; 7.00 Jutranja Kronika; 8.00 Dobro jutro – kviz; 8.25 Vreme, temperature, onesnaženost zraka; 8.45 Koledar prireditvev; 8.50, 18.50 Napoved sporedov; 9.15 Naval na šport; 9.35, 16.08 Popevki tedna; 10.00 Nedeljski izlet; 10.45 Nedeljski gost; 11.35, 14.20 Obvestila; 12.00 Centrifuga; 13.00 Športno popoldne; 13.10 Predstavitev oddaje s pregledom novic; 15.30 DiO; 18.00 Morda niste vedeli; 18.35 Pregled športnih dogodkov; 19.00 Dnevnik; 19.30 Generator; 22.00 Žrcalo dneva; 22.30 Drugi val.

SLOVENIJA 3

- 6.00 11.00, 14.00, 17.00 Tv prodajno okno **8.30** 11.30, 14.30 Videostrani **16.00** ŠKL **17.30** Maja in čarobna skrinja **18.00** Besede miru **18.30** Slovesnost ob 70. obljetnici velikega zborovanja v Kožbani v Brdih **19.30** Pod ledom **20.00** Predstavljam: Kulturni utrip Brd **20.30** V globinah z Montstroso **21.10** Slovenski turistični film: Kmečki turizem ('83) **21.25** Dedičina sončnih bogov **22.00** Glasbeni večer, Tv prodajno okno, Videostrani

Pop TV

- 6.00** Risane, otroške in zabavne serije **10.40** Film: Marmaduke **12.25** Serija: Na trdih tleh **13.30** Film: Življenje za Lorenza **16.10** Film: Sanjska peterica **17.55** Serija: Čista desetka **18.55** 24UR – novice **20.00** Film: Na morju (kom.) **22.00** Film: Bližnji odnosi (dram., i. N. Portman, J. Law) **23.10** Film: Chuck **11.10** TV Prodaja **11.30** Serija: Srečni klic **12.45** Film: Peklenški vi-

Rai Tre bis

SLOVENSKI PROGRAM

Na kanalu 103

18.40 Čezmejna Tv: Primorska Kronika
20.30 Deželni Tv Dnevnik, sledi Čezmejni Tv: dnevnik Slo 1

Rai Uno

6.45 Aktualno: UnoMattina Estate **7.00** 8.00, 10.00 Dnevnik in rubrike **9.05** Dok.: Tg1 Storia Estate **9.40** UnoMattina Estate – Dolce casa **10.30** UnoMattina Estate – Sapore di Sole **11.25** Serija: Un passo dal cielo **13.30** Dnevnik in gospodarstvo **14.05** Nad.: Legami **15.00** Nad.: Capri **17.00** Dnevnik in vreme **17.15** Film: Solstizio d'estate **18.50** Kviz: Reazione a catena **20.00** Dnevnik **20.30** Techetechetè – Vive la gente **21.20** Serija: Il commissario Montalbano **23.25** Petrolino – Capitali in movimento

Rai Due

6.25 Nad.: Dance! La forza della passione **7.10** Serija: The Lying Game **7.50** Protostantesimo **8.20** Serija: Le sorelle McLeod **9.45** Nad.: Pasion Prohibida **10.25** Vreme, sledi dnevnik – Tg2 Insieme **11.20** Serija: Il nostro amico Charly **12.10** Serija: La nostra amica Robbie **13.00** Dnevnik in rubrike **14.00** Film: Nora Roberts – Il mistero del lago **15.40** Serija: Senza traccia **16.20** Nad.: Guardia costiera **17.55** Dnevnik in sport **18.45** Serija: Il commissario Rex **20.30** 23.15 Dnevnik **21.00** Lol – Tutto da ridere **21.10** Dok.: Voyager – Ai confini della conoscenza **23.30** Oltre le notte **23.35** Film: Un grido dal passato (krim.)

Rai Tre

6.00 Dnevnik in vreme **6.30** Rassegna Stampa **8.00** Talk show: Agorà **10.00** Cinema d'oggi **10.20** Film: Il suo nome è Donna Rosa **12.00** Dnevnik in vreme **12.15** Serija: La signora del West **13.00** Kilimangiaro Album **13.10** Dok.: Il tempo e la storia **14.00** Deželni dnevnik in Dnevnik, sledijo rubrike **15.00** Nad.: Terra nostra **15.45** Film: I nuovi mostri **17.15** Dok.: Geo Magazine **18.55** 23.00 Dnevnik, Deželni dnevnik in vremenska napoved **20.00** Variete: Blob **20.10** Serija: Ai confini della realtà **20.35** Nad.: Un posto al sole **21.05** Film: Poveri ma belli **23.40** Correva l'anno

Rete 4

6.20 Media Shopping **6.50** Serija: Zorro **7.20** Serija: Miami Vice **8.15** Serija: Di stretto di Polizia **10.45** Ricetta all'italiana **11.30** Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije **12.00** Nad.: Renegade **13.00** Serija: La signora in giallo **14.00** Lo sportello di Forum **15.30** Serija: Hamburg distretto 21 **16.35** Serija: Il comandante Florent **18.55** Dnevnik **19.35** Ieri e oggi in Tv **19.55** Nad.: Tempesta d'amore **20.30** Nad.: Il segreto **21.15** Film: Arma letale 4 (akc., i. M. Gibson)

23.55 Film: Corda tesa (akc., i. C. Eastwood)

Canale 5

6.00 Dnevnik - Pregled tiska **7.55** Dnevnik, prometne informacije, vremenska napoved, borza in denar **8.45** Nad.: Mogli a pezzi

11.00 Aktualno: Forum **13.00** Dnevnik in vremenska napoved **13.40** Nad.: Beautiful **14.45** Film: La clinica tra i monti – Un'emergenza per il dott. Daniel **16.30** Film: Rosamunde Pilcher – La rosa più bella **18.30** Nad.: Cuore ribelle **19.10** Nad.: Il segreto **20.00** Dnevnik in vremenska napoved **20.40** Show: Paperissima Sprint

21.10 Film: Tre all'improvviso (kom., '10, i. K. Heigl) **23.20 Nad.: I Tudors**

Italia 1

6.05 Nan.: Friends **6.45** Nad.: Xena, principessa guerriera **7.40** Serija: Supercar **9.35** Serija: A-Team **11.30** Serija: Human Target **12.25** Dnevnik in šport **14.05** Nan.: Simpsoni **14.35** Nan.: Futurama **15.00** Nad.: Pretty Little Liars **16.40** Nad.: Dawson's Creek **18.30** Dnevnik **19.00** Show: Vecchi bastardi **19.20** Serija: C.S.I. **21.10** Serija: Person of Interest **23.05** Film: The Orphanage (horror)

La 7

7.00 7.55, 12.05 Omnibus **7.30** 0.20 Dnevnik **9.45** In Onda, pon. **10.25** 16.15 Serija: Starsky & Hutch **13.30** 20.00 Dnevnik **14.00** Serija: Jack Frost **18.15** Serija: Il commissario Cordier **20.30** In Onda **22.30** Film: Shattered – Gioco mortale (triler)

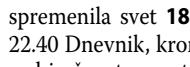
Tele 4

7.00 8.30 Deželni dnevnik **7.25** Aktualno: Salus Tv **7.40** Dok.: Borgo Italia **8.05** Dok.: Luoghi magici **12.45** Aktualno: Musa Tv **13.00** Le ricette di Giorgia **13.20** 17.30 Dnevnik **13.45** 18.00 Qui studio a voi studio **19.00** Trieste in diretta **19.30** 20.30 Dnevnik **20.00** Happy Hour **21.00** Lunedì di rigore **23.00** Nočni deželni dnevnik in vremenska napoved **23.30** Film: L'uomo senza paura

Rete 4

6.20 Media Shopping **6.50** Serija: Zorro **7.20** Serija: Miami Vice **8.15** Serija: Di stretto di Polizia **10.45** Ricetta all'italiana **11.30** Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije **12.00** Nad.: Renegade **13.00** Serija: La signora in giallo **14.00** Lo sportello di Forum **15.30** Serija: Hamburg distretto 21 **16.35** Serija: Il comandante Florent **18.55** Dnevnik **19.35** Ieri e oggi in Tv **19.55** Nad.: Tempesta d'amore **20.30** Nad.: Il segreto **21.15** Film: Arma letale 4 (akc., i. M. Gibson)

Slovenija 1

7.15 Utrip **7.30** Zrcalo tedna **8.00** Otoško program: OP! **9.05** Infodrom **9.10** Odd.: Moja soba **9.35** Odd.: Enajsta šola **10.25** Dok. serija: Delo v najtežjih razmerah **12.00** Ljudje in zemlja **13.00** Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti **13.50** Polnočni klub, pon. **15.10** Dober dan, Koroška **15.40** 18.35 Otoški program: OP! **17.00** Poročila, vremenska napoved in športne vesti **17.20** Dok. odd.: Selandia – ladja, ki je spremenila svet **18.20** Pogled na... **18.55** 22.40 Dnevnik, kronika, vremenska napoved in športne vesti **19.30** Slovenska kronika **20.00** Tednik **20.55** Čez planke **22.00** Odmevi **23.00** Dok. odd.: SAZU, oznanjanje prihodnosti **23.30** Portret: Najpomembnejše se sporoča v tišini

Slovenija 2

7.00 8.30, 23.00 Zabavni Infokanal **15.00** 19.10, 22.15 Točka **16.50** Med valov **17.45** Intervju **18.35** Dober dan, Koroška **20.00** Nad.: Vzhodnoberlinska saga **20.50** Film: Sinoi Norveške

Slovenija 3

6.00 8.00, 9.00, 21.55 Sporočamo **8.45** Kronika **9.00** Ozadja **10.00** Izredna seja DZ, prenos **11.00** Tedenski pregled **13.15** Utrip **13.30** Prvi dnevnik **15.45** Satirično oko **17.00** Tedenski napovednik **17.25** Poročila **17.50** Kronika **19.00** Dnevnik **19.30** 21.45 Kronika **19.40** Slovenska kronika s

tolmačem **20.00** Aktualno **20.30** Na tretjem... **21.30** Žarišče Spored se sproti prilagaja dogajanju in Državnem zboru

Koper

13.55 Dnevni program **14.00** 23.50 Čezmejna Tv – Deželne vesti **14.20** Euronews **14.30** Film: Hrabi pomorščaki (pust.) **16.25** Vesolje je... **16.55** V orbiti **17.25** Istra in... **18.00** Žogarica **18.35** Vremenska napoved **18.40** 22.30 Primorska kronika **19.00** 22.00 Vsedanes - Tv dnevnik **19.25** Šport **19.30** Ciak Junior **20.00** Nautilus **20.30** Ar-tevisione **21.00** Koper **21.30** Sredoziemje **22.15** Glasba zdaj **22.50** Lynx koncert

Tv Primorka

8.00 11.00, 14.00, 17.00 Tv prodajno okno **8.30** Pravljica **8.45** ŠKL **9.45** 11.30, 14.30 Videostrani **17.30** Med nami **18.30** Moja Afrika, 3. del **19.10** Namibija **20.00** Znanstveni večer **21.00** Slovesnost ob 70. obljetnici velikega zborovanja v Kožbani v Brdih **22.10** Glasbeni večer, sledita Tv prodajno okno in Videostrani

POP Pop TV

6.00 Risanke in otroške serije **8.15** 9.25, 10.35, 11.45 Tv Prodaja **8.30** 14.55 Serija: Queen Latifah show **9.40** 15.50 Nad.: Želim te ljubiti **10.50** 16.45 Nad.: Sila **12.00** 17.55 Nad.: Vrtinec življenja **12.55** Film: Willy 4 **17.00** 24 ur popoldne **18.55** 24UR - vreme **19.00** 21.50 24UR - novice **20.00** Film: LOL **22.20** Nad.: Po sinovi sledi **23.15** Nad.: Rizoli in Isles **0.10** Nad.: Mafija zdravnica

Kanal A

6.55 18.55 Serija: Alarm za Kobra **11.75** 13.50 Serija: Zadnji pristan **8.40** 16.40 Nad.: Prijatelja pod odojo **9.05** 13.00 Risanke **10.05** 17.10 Serija: Naša malá klinika **10.55** Pazi, kamera! **11.30** Serija: Srečni klic **12.30** 13.35 Tv prodaja **14.40** Film: Na morju (kom.) **18.00** 19.50 Svet **20.05** Film: Šest krogel

22.10 Film: Rezilo

RADIO

RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 7.20 Koledar; 7.25 Dobro jutro; 8.00 Poročila in krajevna kronika; 8.10 Prva izmena; 10.00 Poročila; 10.10 Prva izmena; 11.00 Studio D; 11.15 Pogled skozi čas; 12.00 Jezikovni kotiček; 12.15 Rod lepe Vide; 13.20 Music box; 13.30 Kmetijski teknik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Morski val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mavrica; 17.30 Odprta knjiga: Matjaž Klemše: V zakrpanih gozdarjih – 16. nad.; 18.00 Julius Kugy, sledi Music box; 18.40 Vera in naš čas; 19.20 Napovednik, sledi Slovenska lahka glasba; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)
6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 14.30 Poročila; 7.00 Kronika; 7.20 Spored; 7.25 Glasbena jutranjica; 8.00 Lirični utrinek; 10.05 Skladatelj tedna; 11.05 Kulturna panorama; 12.05 Arsove spominice; 13.05 Pogled v znanost; 13.30 Ženske v svetu glasbe; 14.05 Ars humana; 15.00 Medenina in partina; 15.30 DiO; 16.15 Svet kulture; 16.30 Nove glasbene generacije; 17.30 S knjižnega trga; 18.00 Iz slovenske glasbene ustvarjalnosti; 19.00 Literarni nočturno; 19.10 Medigra; 19.30 Mali koncert; 20.00 Koncert Evroradia; 22.05 Radijska igra; 23.00 Jazz avenija, 23.55 Lirični utrinek; 0.00 Evropski klasični nočturno.

RADIO KOROŠKA
6.00-10.10 Dobro jutro; 12.00-13.00 Studio ob 12-ih; 15.00-17.00 Lepa ura; 17.00-17.30 Studio ob 17-ih; 17.30-18.00 Naša pesem; -Radio Agora: 13.00-15.00 Agora-Divan; 18.00-06.00 Svobodni radio; -Radio Dva 10.00-12.00 Sol in poper. (105,5 MHz).

Rai Ponedeljek, 25. avgusta
Raistoria, ob 21.10

Morte di un matematico napoletano
Italija 1992
Režija: Mario Martone
Igrajo: Anna Bonaiuto, Renato Carpentieri, Carlo Cecchi in Toni Servillo

Na beneški Mostri se bo film, ki ga je režiser Martone posvetil pesniku Leopardiju

Gorska kolesarka se je smrtno ponesrečila

MERIBEL - Tekma svetovnega pokala gorskih kolesarjev v disciplini kros na izpadanje se je končala tragično. V kvalifikacijah je v petek 20-letna Nizozemka Annelieke Kalvenhaar grdo padla, po preživeti noči na intenzivni negi in bolnišnici pa je včeraj umrla. Priče so povedale, da je bila zdravniška pomagačica počasna, da je dobita ustrezno pomoč, naj bi trajalo zelo dolgo. Nizozemka je lani v konkurenči do 23 let postala evropska prvakinja v disciplini ciklokros.

Svetovni rekord v dvorani je Boltov

VARŠAVA - Jamajški atletski zvezdnik Usain Bolt je v Varšavi poskrbel za nov sprinterski rekordni dosežek. Bolt je tekel na varšavskem nacionalnem stadionu, ki je imel zaprt streho, tako da zdaj njegov čas 9,98 sekunde velja za najhitrejšega v zgodovini sicer zelo redkih tekov na 100 m v dvorani. Prejšnjo najboljšo znamko si je lastil Namibijec Frankie Fredericks, ki je leta 1996 tekel 10,05 sekunde.

PLAVANJE - Predzadnji dan EP v Berlinu

Sloveniji bron

Italija velesila (21 kolajn): zlato še Pellegrinijevi in dvojici Cagnotto-Dallapè

Zmagoviti duet s 3. metrske deske Cagnotto-Dallapè (levo), spodaj slovenski plavalec Damir Dugonjić in Italijanka Federica Pellegrini

ANSA

VČERAJ - moški: - 50 m prsno: 1. Adam Peaty (VBr) 27,00; 2. Giedrius Titenis (Lit) 27,34; 3. Damir Dugonjić (Slo) 27,48; - 100 m delfin: 1. Konrad Czerniak (Pol) 51,38; 2. László Cseh (Mad) 51,89; 3. Pavel Sanković (Blr) 51,92; - 200 m hrbtno: 1. Radosław Kawański (Pol) 1:56,02; 2. Christian Diener (Nem) 1:57,16; 3. Gábor Balog (Mad) 1:57,42; 8. Luca Mencarini (Ita) 1:58,92; - 4 x 200 m prost: 1. Nemčija (Robin Backhaus, Yannick Lebher, Clemens Rapp, Paul Biedermann) 7:09,00; 2. Rusija 7:10,29; 3. Belgija 7:10,39; 6. Italija 7:12,24.

Ženske: - 50 m hrbtno: 1. Francesca Halsall (VBr) 27,81; 2.

Georgia Davies (VBr) 27,82; 3. Mie Nielsen (Dan) 27,87; 5. Arianna Barbieri (Ita) 28,36; 7. Elena Gromo (Ita) 28,59; - 200 m prost: 1. Federica Pellegrini (Ita) 1:56,01; 2. Katinka Hosszu (Mad) 1:56,69; 3. Femke Heemskerk (Niz) 1:56,81; - 1500 m prost: 1. Mireia Belmonte (Špa) 15:57,29; 2. Boglárka Kapás (Mad) 16:03,04; 3. Martina Caramagnoli (Ita) 16:05,98; 4. Tjaša Oder (Slo) 16:11,17; 5. Aurora Ponsele (Ita) 16:13,20.

DANES: - 16.00 finale (50 m prost, 400 m mešano, 4 x 100 m mešano moški, 50 m prost, 400 m prost, 50 m prsno, 200 m delfin, 4 x 100 m mešano ženske)

Prireditelji so razdelili sedem kompletov medalj. V moški konkurenči je bil poljski dan. Na 100 m delfin je zmagal Konrad Czerniak, na 200 m hrbtno pa Radosław Kawecki. Na koncu so domače občinstvo v štafeti 4 x 200 m prost z zlatom na noge dvignili Nemci.

Italijani oziroma Italijanke so še enkrat dokazale, da so v sam vrh skakalk v vodo. V sinhronem skoku iz 3. metrske deske sta zlato kolajno osvojili Tania Cagnotto (njena je že 14. zlata kolajna na EP, druga letošnja) in Francesca Dallapè.

NAŠ POGOVOR - Predsednik košarkarske zveze Giovanni Petrucci

Rio 2016 in OI v Italiji

Kako ocenjujete današnje zdravje italijanskega košarkarskega gibanja?

Ocenil bi ga s šestico, no, šest in pol.

Zakaj le na meji pozitivnosti?

Drugi naj ocenijo moje delo. Sam bi se ocenil z devetico, vendar bi me drugi zasmehovali.

Omenili ste, da košarka privablja veliko gledalcev v športne palace. Kljub temu pa ste že napovedali, da bo odslej delovala tudi televizijska postaja, ki bo namenjena izključno košarki. Ali se ne bojite, da bi s tem zmanjšali število gledalcev v dvoranah?

Ne. Gotovo bo potreben čas, da bomo privabili gledalce pred televizijske zaslone, vendar ne verjamem, da bo zaradi televizije manj gledalcev v dvoranah.

V vseh evropskih državah istočasno predvajajo nogometne in košarkarske tekme, izjema je Italija. V Turčiji in Španiji je to pravilo, a kljub temu so dvorane še polne. Upam, da bo ta projekt uspešen.

Ali je to tudi odgovor na velik monopol in vidljivost nogometna v Italiji?

Če ljudje v Italiji ljubijo nogomet, je tudi prav, da ga lahko spremljajo po zaslonih. Vsekakor pa smo šli v ta projekt, ker želimo, da bi ljudje gledali več košarkarje.

Med vašimi cilji ste si zastavili tudi nastop na OI v Riu.

Tako je, težko bo, saj moramo najprej skozi rešeto kvalifikacijskih tekem za EP in nato biti še uspešni na prvenstvu. Smo šele na začetku te poti.

V intervjujih nikoli ne pozabite na

žensko košarko ...

Tako je. Tudi ženska reprezentanca dosega zaviljive rezultate. Na EP se za las niso uvrstile v četrtnino. Že na kvalifikacijah za EP ni nihče verjel, da bi jim uspelo, pa jim je.

Štirinajst let ste bili na čelu olimpijskega koštite. Kaj vas je naučila tista izkušnja?

Da se športne zveze razlikujejo med sabo, da morajo nekatere vsak dan odgovarjati medijem. Košarkarska zveza je doslej osvojila na olimpijskih igrah le dve kolajni, zato ni enostavno. Za nekatere predsednike je lažje, saj imajo nekatere zveze 15 ali 16 disciplin.

Zakaj ste izbrali torej košarkarsko zvezo?

Ker je to najlepši šport na svetu. To ni le moje mnenje, ampak to potrjujejo statistike. Nogometne, odbrokarske in košarkarske zveze so razširjene po celem svetu, košarka je v nekaterih državah celo šport številka ena.

Ali je realno razmišljati, da bi Italija lahko gostila OI?

Moj naslednik Malagò dobro dela. Olimpijske igre v Italiji niso iluzija. V pravem času bo to predlagal.

Kaj pa evropsko prvenstvo v košarki?

Stroški so previsoki, da bi jih zveza lahko krije. Zdaj bomo vlagali v televizijo.

Slovenija ni gradila novih športnih palač, vendar je posodobila stare. Je lahko to tudi en izmed rešitev?

Ja, vendar je bila v Sloveniji za vsem država. V Italiji pa ima vlada pravilno zdaj druge prioritete. (vs)

Na košarkarskem mednarodnem turnirju v Trstu se je mudil tudi predsednik košarkarske zveze Giovanni Petrucci, ki je bil pred tem kar štirinajst let prvi mož italijanskega olimpijskega komiteja.

Začniva pri Trstu. S katerim športom bi povzeli mesto v zalivu?

S košarko, čeprav je tu igrala tudi nogometna izbrana vrsta. To je moja zasluga, pripeljal pa sem jo v času, ko je bil pred tem kar štirinajst let prvi mož italijanskega olimpijskega komiteja.

Na katerega športnika pa povezujete mesto Trst?

Veliko jih je, predvsem pa Cesareja Rubinija.

V naši deželi je košarka drugi najbolj razširjen šport po najnovejših podatkih raziskave statističnega urada Istat in Conifa, kljub temu pa nimamo A-lige. Kako si razlagate?

Enako je pri nogometu. Čeprav je nogomet najbolj razširjen šport, nimajo vse dežele ekipe v A-ligi. V prihodnosti bo morda tudi FJK imela svojo ekipo v najvišji ligi. Razlogov je več, tudi ekonomski kriza vpliva na to, vendar pomembno je, da ima ekipa še vedno veliko gledalcev. Med vsemi ekipnimi športi prejema košarka največ prejemkov.

Katere so najpogosteje zahteve deželnih košarkarskih zvez?

NOGOMET - Kras Repen v predkrogu državnega pokala D-lige

Generalka v Rovigu

Nasprotnik bo izkušena ekipa Delta Porto Tolle (Iani Lega Pro) - Trener Arčaba ne bo imel na razpolago vseh nogometnašev

Repenskega D-ligaša čaka danes popoldne ognjeni krst v novi sezoni. Prvo uradno tekmo, predkrog državnega pokala D-lige, bodo varovanci trenerja Predraga Arčabe igrali v Rovigu (začetek ob 16.00). Nasprotnik bo Delta Porto Tolle, ki je lani izpadel iz druge poklicne divizije lega pro. Ekipa iz kraja Porto Tolle bo sicer igrala v skupini D D-lige in ne v Krasovi skupini C. Rdeče-bele bodo danes zjutraj odšli na gostovanje okrnjeni. Zaradi težav z registracijo ne bo še slovenskih nogometnašev Komela, Boškoviča in Bordona ter ruskega igralca Babičeva. Problem z izpisnico ima še Tawgui. Grujić, Corvaglia in Slavec so poškodovani, Pstracci pa je ta teden na dopustu. »Še dobro, da smo uspeli pravočano registrirati slovenska nogometnaša Raniča in Cvijanoviča. V rimskih uradih so počasni in nerodni. Čakalna doba za registracijo tujih igralcev, čeprav

smo v Evropski uniji, so še vedno dolgi,« se je potožil predsednik Krasa Goran Kocman. Na gostovanje bodo odšli tudi štirje mladinci: Košuta, Caselli, Poiani in Costa. Po poškodbi je začel trenirati tudi Fross. Na današnjem pokalnem srečanju bo sodil Pordenončan Riccardo Turchet. V primeru neodločenega izida bodo brez podaljškov izvajali kazenske strele. Zmagovalec se bo nato v 1. krogu (31. avgusta) pomeril z zmagovalcem današnjega dvojboja Tamai - Fontanafredda.

Od jutri bodo s treningi začeli tudi narračajniki Krasa, ki bodo nastopali v pokrajinskem prvenstvu. Trening bo v Repnu ob 18.30. V torek jih sledijo najmlajši (pokrajinsko prvenstvo) ob 18.00 na Opčinah (Villa Carsia), v sredo pa še začetniki ob 18.30 v Repnu. Dan odprtih vrat za mlajše člane nogometne šole bo v soboto, 6. septembra, ob 15.00 v Repnu.

Trener Krasa Predrag Arčaba bo danes preveril, ali so njegovi varovanci v formi

NOGOMET - Turnir Pokal ŠD Vesna znova v rokah Križanov

Drugi Pokal ŠD Vesna (ali Vesna Cup), ki ga je na sinoči na proseški Rouni organiziral proseški klub v sodelovanju z ZSŠDI, je tudi letos osvojilo moštvo trenerja Andree Zanuttiga. Vesna (elitna liga) je namreč z 2:0 premagala tako Primorje (2. AL) kot Primorec (1. AL). Na prvi tekmi sta mrežo zatresla Avdič in Muijesan. Proti ekipi trebenškega društva pa sta bila natančna Muijesan in David Colja. Prva tekma med Primorjem in Primorcem se je končala brez zmagovalca. Po 45 minutah je bilo 0:0. Nato so po streljanju enajstmetrovk slavili zmago nogometniški Primorci (5:4), ki so se včeraj predstavili v okrnjeni postavi.

Fotogalerijo s prve tekme med Primorjem in Primorjem si lahko ogledate na naši facebook strani Primorski_sport.

PRIJATELJSKE TEKME - Včeraj: Zarja - San Luigi mladinci 1:0 (Cermenj), Breg - Chiarbolo 3:2 (Martini, Nigris 2); v petek: Sovodnje - Virtus Corano (elitna liga) 1:4; v torek, turnir v Špetru ob Soči: Terzo - Sovodnje 1:2 (Hribšek, Djurič), Isonzo - Sovodnje 5:6 po 11-m (1:1, strelce Hribšek).

Hitrohodec Fabio Ruzzier od jutri na veteranskem EP v Turčiji

V petek se je v turškem Izmiru začelo 19. veteransko evropsko prvenstvo. Na njem bo s slovensko reprezentanco nastopil v kategoriji M60 tudi lonjerski hitrohodec Fabio Ruzzier, ki tokrat ne starta kot favorit. Na zadnjem EP je osvojil srebrno in zlato kolajno. Tokrat pa je nekoliko slabše pripravljen, saj je zaradi poškodbe miroval tri mesece. Zaradi po-

manjkanja daljših treningov ima tokrat več možnosti za osvojitev kolajne na razdalji 5000 m na stezi, ki bo na spredu jutri ob 19.00. V četrtek bo nastopil še na razdalji 20 km na cesti. V obeh disciplinah je letos izrazit favorit Rus Šipitsin, sicer svetovni podprvak na 5000 m ter bronasti (za Ruzzierjem) na 20 km. Za osvojitev vsaj ene kolajne se bo lonjerski atlet moral na obeh razdaljah boriti še z Nemcem Alfonsem Schwartzem (bivšem večkratnem nemškem članskem prvaku) ter Estoncem Reinom Sumbergom.

JADRANJE - Jadranski Miting TPK Sirena Mladim jadralcem je nagajalo vreme

Neugodne vremenske razmere so včeraj dopoldne in popoldne nagajale organizatorjem (tržaškemu pomorskemu klubu Sirena) prvega jadralnega Jadranjskega Mitingu (tržaškemu pomorskemu klubu Sirena). »Zjutraj je deževalo in vreme ni bilo ugodno za jadranje. Potem smo se le odločili in smo do konca izpeljali le dva plova v kategoriji juniores. Mlaši kadeti danes (včeraj op. av.) niso sedli v jadrino in odjadrali na morje,« je dejal predsednik Sirene Peter Sterni. To bodo bržkone storili danes, saj so vremenoslovci

napovedali bolj ugodne vremenske razmere. »In raho burjico. To se pravi, da bomo skušali vse skupaj izpeljati po programu,« je še dodal Sterni. Danes bodo torek na spredu trije plovi v kategoriji kadetov in še trije v kategoriji juniores. Prvi start bo pred barkovljansko obalo ob 10.00. Nagrajevanje bo okrog 18.00. Na 1. jadranskem Mitingu nastopa 120 mladih jadralcev in jadralcev iz Italije in iz Slovenije.

Fotogalerijo si lahko ogledate na naši spletni strani na družabnem omrežju facebook Primorski_sport.

Na sedežu Sirene v Barkovljah je bilo tokrat bolj živo na kopnem kot pred obalo

FOTODAMJ@N

Primorje je Primorje premagal šele po kazenskih strelkah

Prihajajoči teden v znamenju DP v jadralnem razredu 420 in optimist v Formii ter Neaplju

Prihajajoči konec tedna (od 31. avgusta do 2. septembra) bodo mladi jadralci sesljanske Čupe in barkovljanske Sirene odpotovali v Neapelj, kjer jih čaka nastop na 29. Pokalu Primavela v jadralnem razredu optimist (letniki 2005), 10. Pokal Cadetti (letniki 2004) in 12. Pokal Presidente (letniki 2003). Od 4. do 7. septembra pa bodo na vrsti starejši: na spredu bo državno prvenstvo under 16 juniores.

V Neapelj bodo odpotovali: Elisa Sedmak (2005, Čupa), Saša Pahor in Miha Janković Zveva (2004, Čupa), Jan Peričič in Katerina Sedmak (2003, oba Čupa) ter Jan Zupin (2003, Sirena). Na DP under 16 juniores bodo nastopili Tinej Sterni in Sara Zupin (Sirena) ter Giorgia Sinigoi, Alessandro De Luisa in Giulio Micheluss (vsi Čupa).

Od srede do sobote pa bo v Formii, na morju zaliva Gaeta, državno prvenstvo v jadralnem razredu 420. V Formii bosta nastopili Carlotta Omari (Sirena) in Francesca Russo Cirillo (SVBG), ki sta se pred kratkim v Nemčiji okitili z naslovom svetovnih članskih prvakinj. Poleg njiju se bosta državni naslov v razredu 420 potegovali še Jana Germani in Cecilia Fedel (obe Sirena).

Optimisti Sirene in Čupe pred včerajšnjim 1. Jadranjskim Mitingom v Barkovljah

FOTODAMJ@N

PET POLETNIH VPRAŠANJ

Peter Ridolfi je poletni odmor izkoristil za rehabilitacijo (na koncu lanske sezone si je pretegnil mišico). Še ne 20-letni nogometni doma iz Sesljanja, je novo sezono začel pri kriški Vesni, ki bo igrala v najvišji deželnini elitni ligi. Po končani višji srednji šoli Jožef Stefan se je odločil, da se bo preizkusil na inženirski fakulteti v Trstu. »Ni bilo zame,« je povedal Peter, ki po v prihodnjih mesecih iskal zapoštitev.

Nova sezona: moj recept za ohranjanje forme. Med poletjem sem bil aktiven: tek in sobno kolo. **Poletna srečanja s soigralci: kje in kolikokrat**

tedensko. V glavnem sem se družil z drugimi prijatelji. **Počitnice: kdaj in kje?** Začetek avgusta sem s prijatelji preživel na Makarski na Hrvaškem. Bilo je lepo in zabavno.

Moj cilj v naslednji sezoni. Potrudil se bom in dal vse od sebe, da si bom izboril mesto v začetni postavi. Z ekipo bomo skušali čimprej doseči obstanek v ligi.

Druga ekipa, ki jo bom spremljal v naslednji sezoni. V A-ligi Juventus. Pri nas pa vse tiste ekipe, pri katerih igrajo prijatelji: Jadran, pri katerem igra moj brat Martin, in Kontovel.

Obvestila

TENIŠKA SEKCIJA AŠZ GAJA sprejema prijave za promocijski teniški tečaj za začetnike, ki se bo odvijal od 8. do 12. septembra. Istočasno sprejemamo tudi prijave za zimske začetniške in nadaljevalne tečaje za osnovnošolce in srednješolce, ki se bodo začeli v oktobru. Vsa pojasnila dobite na tel. št. 3898003486 (Mara) ali pa 3291665768 (Matej).

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM in **ZSŠDI** organizirata celodnevni poletni center »Plesalček« za dečke in deklice od 3 do 10 let, od 1. do 5. septembra, v telovadnici OŠ Bevk na Opčinah. Info in vpis na tel. 334-3611757 (Kristina) ali info@cheerdancemillenium.com.

NK KRAS organizira Dan odprtih vrat (Open day) v soboto, 6. septembra, na nogometnem igrišču v Repnu. Prireditve je odprta vsem otrokom, ki želijo preizkusiti nogomet in so rojeni od I. 2004 do 2009. Začetek ob 15. uri. Info na tel. 339-3853924 (Emanuela) ali nkkras@gmail.com.

AŠD POLET, košarkska sekcija, organizira priprave na novo sezono za žensko ekipo U-15 od jutri, ponedeljka 25. 8. do petka 29. 8. v prostorih Prosvetnega doma na Opčinah. Vadba je odprta vsem dekletom letnikov 1999, 2000, 2001, 2002 in 2003, ki bi se rada preizkusila v košarki ob Poletovih igralkah v vzljubila novo športno panogo. Dnevní program priprav: jutranji del (atletska priprava) od 10.00 do 12.00 in popoldanski del (košarkska šola) od 16.00 do 18.30. Vadba je brezplačna. Info: Damjan Košuta 348/3342397.

AKŠD VIPAVA v sodelovanju z ZSŠDI vabi na poletni kotalkarski kamp, ki bo na kotalkališču na Peči, od jutri, ponedeljka 25. do petka 29. avgusta. Prijavijo se lahko fantje in dekleta od 4. do 11. leta starosti. Informacije: Elena 3339353134, kdvipava@virgilio.it

ŠD KONTOVEL prireja v sodelovanju z ZSŠDI odbojkarski kamp za deklike letnikov 2001–2007 od jutri, 25. do 30. avgusta od 8.00 do 16.00 na Kontovelu. Vpis in informacije 3383277407 (Nicole) in 3479037995 (Ilenna).

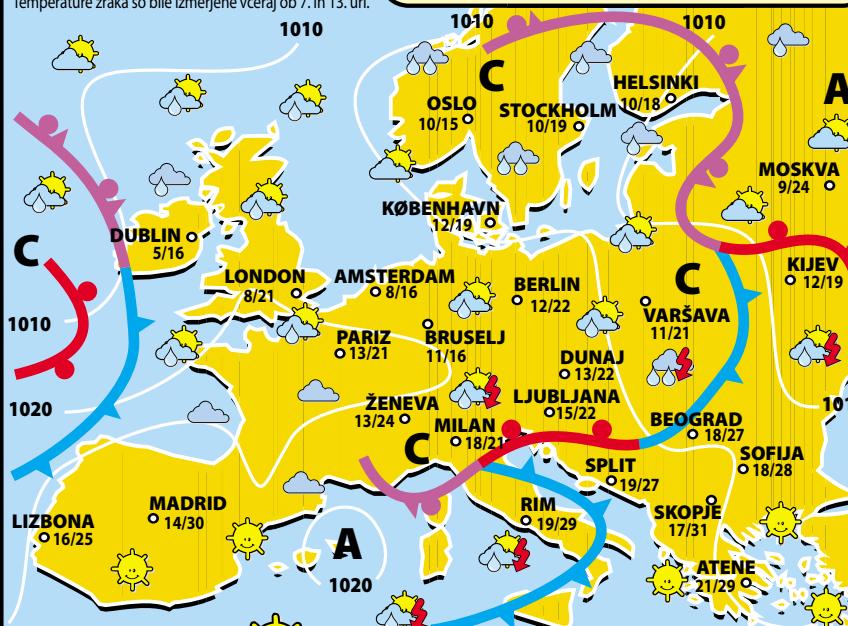
KK BOR in **ZSŠDI** organizirata celodnevni Košarkski Kamp na Stadionu 1. Majja, namenjen deklicam in dečkom od 6. do 14. leta od ponedeljka, 1. do petka, 5. septembra. Za informacije in vpis: Karin Malalan 3406445370 karinmalalan@gmail.com

ŠD SOKOL sporoča, da je odprt igrišče odbojke na mivki (beach volleyball) v Nabrežini vsak dan od 17.00 dalje. Deluje tudi bar. Za rezervacije in informacije klíčite v večernih urah na telefonsko številko 3312978665 (Sara).

VREMENSKA SЛИKA

Vremenska napoved
Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije
in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER
Temperature zraka so bile izmerjene včeraj ob 7. in 13. uri.

DOLZINA DNEVA
Sonce vzide ob 6.16 in zatone ob 19.59
Dolzina dneva 13.43

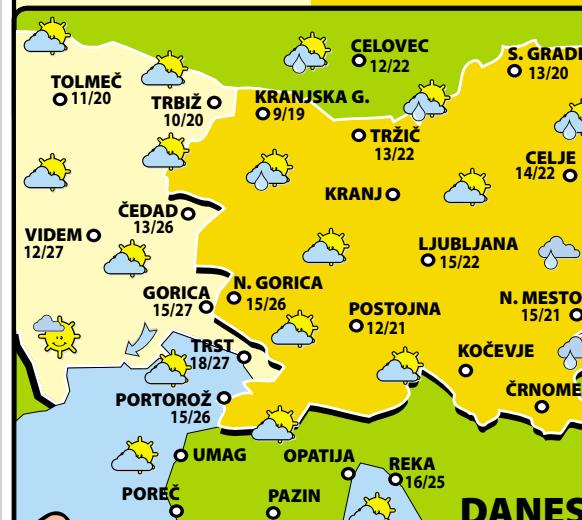
Nad severnim Sredozemljem je plitvo območje nizkega zračnega tlaka s hladno fronto, ki bo popoldne prešla naše kraje. Za njo bo s severovzhodnikom pritekal k nam nekoliko hladnejši zrak.

Vgorah bo spremenljivo z možnostjo popoldanskih ploh in obdobjij jasnega vremena. Po nižinah in ob morju bo zjutraj spremenljivo oblačno, čez dan bo delno oblačno, ob morju pa vsej verjetnosti tudi pretežno jasno. Popoldan bodo možne krajevne plohe.

Spremenljivo do pretežno oblačno bo, ponekod bodo še krajevne padavine, ob morju tudi nevihte. Najnižje jutranje temperature bodo od 9 do 15, najvišje dnevine od 16 do 22, na Primorskem do okoli 25 stopinj C.

Zjutraj bo po večini jasno. Pihal bo burin, popoldan šibak veter. Po nižinah bo delno oblačno, v gorah spremenljivo vreme.

Jutri bo povečini sončno. Jutro bo hladno, ponekod po nižinah bo megla. V torek bo sončno in topleje. Čez dan bo zapihal jugozahodnik, na zahodu bo več oblačnosti in ponekod bodo možne krajevne padavine. V sredo bo spet precej padavin, deloma kot nevihte.

PLIMOVANJE
Danes: ob 2.59 najvišje -57 cm, ob 9.19 najvišje 41 cm, ob 15.10 najvišje -27 cm, ob 21.01 najvišje 43 cm.
Jutri: ob 3.26 najvišje -59 cm, ob 9.45 najvišje 44 cm, ob 15.37 najvišje -29 cm, ob 21.27 najvišje 44 cm.

MORJE
Morje je rahlo razgibanlo, temperatura morja 24,1 stopinje C.

TEMPERATURE °C
500 m 20 2000 m 9
1000 m 16 2500 m 5
1500 m 12 2864 m 1
UV indeks ob jasnem vremenu po nižinah dosegže 7, v gorah 7,5.

Po plazovih na Japanskem našeli že 42 mrtvih

TOKIO - Na zahodu Japonske se nadaljuje reševanje pogrešanih po zemeljskih plazovih, v katerih je po zadnjih podatkih umrlo 42 ljudi, na seznamu pogrešanih v Hirošimi pa je še najmanj 43 oseb.

Na območju Hirošime je v sredo v zgodnjih jutranjih urah v le treh urah padlo več kot 200 milimetrov dežja na uro, zaradi česar so se s pobočja nad mestom usuli plazovi blata in zasuli več deset stavb. Deževje je medtem ponahalo, okoli 3000 reševalcev, vojakov in policistov pa ostaja na terenu, saj vremenoslovci napovedujejo nove nalive. Ker ni jasno, koliko ljudi je pod ruševinami, gasilci in vojaki iščejo in odstranjujejo zemljo večinoma ročno, saj se bojijo, da bi z uporabo strojev lahko povzročili še več žrtev.

SAN FRANCISCO - Mobilno aplikacijo za prepoznavo glasbe Shazam uporablja že več kot 100 milijonov uporabnikov. Število uporabnikov se je v zadnjem letu povečalo za 34%, vsak mesec pa pridobi je 13 milijonov novih uporabnikov. Aplikacija glasbo prepozna na podlagi naprednih algoritmov in obsežnega kataloga skladb. Doslej so zabeležili že 500 milijonov prenosov aplikacije. Storitev je na voljo že od leta 2002. Takrat je delovala kot avtomatski odzivnik - uporabniki so poklicali določeno številko, ki je posnela 30 sekund glasbe, nato pa so prejeli SMS-sporočilo z naslovom skladbe.

Kliknite za osvežitev.

Kjer koli boste preživiljali poletne dni, osvežite strani Primorskega dnevnika, kliknite na www.primorski.eu in se povežite s spletno izdajo časopisa. Dnevnik bo z vami, s svežimi novicami, prevetrenimi prispevki, cool rubrikami.

Naročnina na spletno izdajo dnevnika:

letna
naročnina
180 evrov

šestmesečna
naročnina
100 evrov

naročnina za
30 dostopov
22 evrov

Za tiste, ki so naročeni na tiskano izdajo, je dostop brezplačen.

Več na naši spletni strani:
www.primorski.eu

Primorski
dnevnik

Dnevnik Slovencev v Italiji